

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra české literatury

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Minulost, přítomnost a budoucnost slam poetry

Past, present and future od poetry slam

Bc. Anna Šilhavá

Vedoucí práce: Mgr. Radim Kopáč

Studijní program: Učitelství pro střední školy (N7504)

Studijní obor: N ČJ-D (7504T215, 7504T216)

Praha, 2023

Čestné prohlášení

Odevzdáním této bakalářské práce na téma *Minulost, přítomnost a budoucnost slam poetry* potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Prohlašuji, že odevzdaná elektronická verze bakalářské práce je identická s její tištěnou podobou.

Praha, 2023

Podpis:.....

Poděkování:

Tímto bych chtěla velmi poděkovat vedoucímu mé práce za ochotu, cenné rady, odborné vedení a konzultace během zpracování diplomové práce.

Abstrakt

Cílem diplomové práce *Minulost, přítomnost a budoucnost slam poetry* je postihnout historii a vznik tohoto performativního žánru a charakterizovat jeho poetiku, popsat průběh a pravidla soutěží a představit českou slamovou scénu. V praktické části je cílem dokázat didaktický potenciál slam poetry jako motivace pro vlastní tvorbu poezie u mladistvých. Výzkum bude probíhat formou rozhovorů s vybranými respondenty.

Klíčová slova

slam poetry, poezie, motivace, autorská tvorba, performativní poezie

Abstract

The aim of the master thesis *The Past, Present and Future of Poetry Slam* is to describe the history and origin of this performative genre and characterize its poetics, describe the course and rules of competitions and introduce the Czech slam scene. In the practical part, the aim is to prove the didactic potential of poetry slam as a motivation for self-creation of poetry among teenagers. The research will be conducted in the form of interviews with selected respondents.

Keywords

poetry slam, poetry, motivation, author's work, performative poetry

Obsah

Úvod	7
1. Kořeny slam poetry	8
1.1. Kořeny slam poetry ve světě	9
1.2. Kořeny slam poetry v České republice	11
1.3. Vliv nových formátů poezie	12
2. Slam poetry.....	15
2.1. Definice a vymezení pojmu slam poetry	15
2.2. Vznik a počátky slam poetry.....	17
2.3. Slam poetry v České republice	19
2.3.1. Vznik české scény	20
2.3.2. Vývoj české scény	21
2.3.3. Výrazné osobnosti české slamové scény	25
2.4. Pravidla a průběh slam poetry soutěží.....	29
2.5. Události.....	32
2.6. Související akce a projekty.....	34
2.7. Poetika slam poetry.....	36
2.8. Přínos slam poetry.....	49
Praktická část.....	51
1. Oblasti výzkumu	51
2. Cíle výzkumu.....	51
3. Popis metodologického rámce	52
3.1. Etická stránka výzkumu	53
3.2. Metody sběru dat	53
3.3. Průběh výzkumu	55
3.4. Popis respondentů.....	56
4. Analýza rozhovorů	58
5. Výsledky výzkumu	71
6. Limity výzkum	73
Závěr	74
Základní literatura:	75
Přílohy:.....	78
Dotazníky:.....	78
Tvorba respondentů.....	92

Úvod

Předložená diplomová práce se věnuje performativnímu umění slam poetry v celé jeho komplexnosti. Sama jsem se o tento fenomén začala zajímat přibližně před pěti lety a zaujal mě natolik, že jsem při volbě tématu neváhala a okamžitě jsem se rozhodla jej detailně prozkoumat.

Diplomová práce je rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou. Cílem teoretické práce je nejen podrobně seznámit čtenáře s tímto žánrem, ale také objasnit jeho funkci a rostoucí postavení ve společnosti. Slam poetry je zde popsána ze všech stran – od jejích kořenů, přes rozšíření do České republiky, od pravidel až po její poetiku apod. V českém prostředí dosud neexistuje komplexní literatura zabývající se žánrem slam poetry. Cílem této části je alespoň částečně přispět k rozšíření povědomí o slam poetry jako svébytné umělecké disciplíny.

Jelikož nejsem jen studentkou literatury, ale zejména učitelství, chtěla jsem slam poetry ukázat i z didaktické stránky. Hlavním cílem praktické části práce je tudíž ukázat slam poetry jako impuls, který může studenty středních škol motivovat ke své vlastní poetické tvorbě a posunout je blíže k poezii. Pro vyřešení této otázky byl zapotřebí terénní výzkum, v jehož rámci byly vyhotoveny rozhovory s pěti mladistvými studenty středních škol. Rozhovory byly následně využity k analýze hypotéz a k závěrečnému shrnutí.

1. Kořeny slam poetry

Je nepopiratelné, že kultura mluveného slova a poezie má bohatou historii. Během průběhu lidských dějin sehrála klíčovou roli při uchování a oslavování všech aspektů lidského bytí. Každá kultura měla své básníky a orální vypravěče, kteří byli svědky nekonečných lidských zážitků a předávali příběhy zahrnující lásku, lsti, dobrodružství, víru, touhu, neštěstí i radost ústně dál.

První podobnosti s žánrem slam poetry můžeme vidět již ve starověkém Řecku a Římě. Zde se pořádaly v rámci festivalů na počest bohů a zesnulých státníků veřejné soutěže, které mimo jiné obsahovaly také disciplínu přednesu poezie. Soutěžící se nazývali rapsódi („ti, kteří se naučili a předvedli verše jiných“). S ohledem na skutečnost, že většina obyvatelstva v této době neuměla číst ani psát, se mluvené slovo stalo téměř jediným prostředkem předávání poetických textů.¹

Po pádu Západořímské říše (476) většina tradičních kulturních akcí v antických státech zanikla. Poezie mluveného slova se začala znovu rozvíjet okolo 12. století, kdy vznikají tzv. dvorské kultury. Autorům tzv. dvorské poezie pocházejících z jižní Francie (konkrétně z Okcitanie) se říkalo trubadúři. Trubadúr byl v jedné osobě skladatel, muzikant i zpěvák. Jejich lyrické básně jsou většinou adresovány ženám, ale po formální stránce jsou velice rozmanité. V jejich textech, formách přednesu i v aspektu soutěživosti můžeme vidět určité prvky žánru slam poetry.²

V českém středověkém prostředí se tvořily improvizované nebo ústně tradované dramatické výstupy předváděné studenty, ale i profesionálními herci. Středověká dramata stavěla vedle sebe kontrast vážnosti a ostré komiky. Dochované zlomky těchto divadelních her dokazují, že důležitým prvkem her byly zpěv, komika, gestikulace, kostýmy a deklamace. Příkladem může být zlomek velikonoční hry *Mastičkář* pocházející ze 14. století, kde se až groteskně prolínají posvátná a světská témata. Promluvy postav jsou zde mnohdy velice vulgární a využívají se různorodé zvukové prostředky.³ Počáteční scéna Mastičkáře, kdy postava prvního pomocníka vystupuje před celým tržištěm se zábavným monologem, nese znaky dnešní slam poetry. Další

¹ WEST, 2010, str. 2

² FISCHER, 1960, str. 22–24

³ LEHÁR, 2008, str. 70–71

shodné prvky středověkého dramatu a slam poetry můžeme vidět v improvizaci, kontrastech, tématech a jazykových i zvukových prostředcích.

V novověku a moderní době se rozrůstá nová forma předvádění literatury před publikem – veřejná čtení. Prvním moderním představitelem autorských čtení se stal Charles Dickens (1812–1870), který při přednesu dbal na vhodně zvolenou intonaci, obměnu tónů a rytmus. Dickens jezdil po celé zemi, jelikož chtěl šířit povědomí o svém díle a propagovat je.⁴

V kontrastu s poklidnými veřejnými čteními vzniká ve Francii naprosto odlišný druh zábavy. S nástupem moderní společnosti na konci 19. století se v Paříži rodí tradice novodobého kabaretu.⁵ Umělci vystupující v kabaretech pocházeli z nižších společenských vrstev. Diváci přicházející do kabaretu hledali místo, kde nepanovala žádná pravidla, kde mohli kritizovat měšťáctví a problémy tehdejšího světa a kde se mohli rozptýlit jednoduchou zábavou. Kolem roku 1900 se tradice kabaretů rozšiřuje i do německy mluvících zemí⁶ a své místo si nachází také v New Yorku.⁷

Tyto příklady různých druhů mluveného slova v historii mají určité znaky podobné s dnešními soutěžemi ve slamové poezii, avšak je nemůžeme brát jako plnohodnotné předchůdce tohoto žánru. Ty bychom mohli hledat až ve 20. století.

1.1. Kořeny slam poetry ve světě

V první polovině 20. století se opět objevilo blízké spojení mezi poezií a hudbou. Zatímco v dřívějších dobách byla tvorba básní spojena s privilegovanou vyšší společenskou vrstvou, tento nový druh poezie vzešel z okrajového prostředí tehdejší společnosti, od Afroameričanů. Mluvíme o tzv. jazzové poezii, která těsně souvisí s tzv. harlemskou renesancí ve 20. a 30. letech minulého století v USA. V tomto období se černošští obyvatelé Spojených států začali aktivně snažit o své místo ve většinové společnosti. Kromě politických kroků se také intenzivně soustředili na zdokonalování a prezentaci svého umění, aby dokázali soudržnost a kultivovanost svého etnika.

⁴ MANGUEL, 2007, str. 328

⁵ Pozn.: kabarety proslavili pařížskou čtvrt Montmartre. Nejznámějšími kabarety byly: Le Chat Noir a Moulin Rouge.

⁶ Pozn.: Mnichov (Die Elf Scharfrichter), Berlín (Buntes Theater), Vídeň (Kabaret Simpl), Curych (Kabaret Voltaire). V Curychu v Kabaretu Voltaire se na počátku roku 1916 sešla skupina umělců, kteří zastávali protiválečné a pesimistické názory. Tato skupina umělců právě zde vytvořila hnutí dada.

⁷ POKORNÝ, 1988, celé

Doufali, že předvedením svého uměleckého talentu prostřednictvím umění přesvědčí společnost o své zásluze na rovnocenném zacházení a odpovídajícím uznání.⁸

Nejvýznamnějším básníkem v rámci hnutí The New Negro byl pravděpodobně Langston Hughes (1901–1967). Langston Hughes nebyl jen básníkem, ale také sociálním aktivistou a řečníkem. Jeho myšlenky sjednocovaly lidi afrického původu po celém světě. Ve svých dílech se vrátil k černošské kultuře a její ústní lidové tradici. Kompozičně, tematicky a rytmicky čerpal z lidových forem, jako jsou bluesové, gospelové a jazzové písně a říkanky pro děti. Využíval refrénů, aliterace a synkopovaného rytmu. Skrze Hughesovu tvorbu jazz pronikl do poezie.⁹

Právě jazzem, zejména jeho formou zvanou bebop, byla silně ovlivněna beatnická generace. Bebop byl reakcí na nový masový taneční styl – swing. Ve swingu došlo k širšímu uplatnění jazzu jako populární taneční hudby. Některé jazzmany tato oblíbená forma jazzu příliš v jejich tvorbě omezovala, a proto vznikl nový svobodnější žánr bebop. Představitelé raného bebopu se setkávali v harlemských klubech, kde neformálně improvizovali v malých skupinách a experimentovali s hudbou. Základem této hudby se stala improvizace, kterou nevyužíval pouze sólista, jak tomu tradičně bylo, ale všichni členové souboru.¹⁰

Bebopví hudebníci a jejich nové kompoziční přístupy měli zásadní dopad na nejznámější spisovatele beatnické generace: Jacka Kerouaka (1922–1969) a Allena Ginsberga (1926–1997). Allan Ginsberg jako další sociální aktivista vystupoval proti konzumu, kapitalismu a pokrytectví ve společnosti. Bojoval za práva homosexuálů a aktivně se stavěl proti probíhající válce ve Vietnamu.¹¹ Byl tedy v živém kontaktu s komunitou i mimo literární kruhy. Z jazzové estetiky si do svého stylu beatnici převzali nespoutanost, živelnost, nepřizpůsobivost a nepodřizování se obecným normám. Toto umělecké a literární hnutí 50. let se stavělo svou tvorbou proti tradičnímu pojetí literatury a její upjatosti, bořili konvence, ukazovali tabuizovaná témata. Svými básněmi a aktivistickým vystupováním se snažili vytvořit vztah se čtenáři, proto začali veřejně recitovat své texty v barech, kavárnách a galeriích, často doprovázeni jazzovou hudbou. Slavná báseň Allena Ginsberga s názvem „Kvílení“

⁸ HUGGINS, 1971, str. 9–10

⁹ HUGGINS, 1971, str. 65–69

¹⁰ GAIR, 2008, str. 16–17

¹¹ Pozn.: Allen Ginsberg se stal spojovacím článkem mezi beatnickým hnutím 50. let a hnutím hippies v 60. letech.

byla veřejně recitována autorem již před jejím knižním vydáním v roce 1955 v Six Gallery v San Francisku. Poezie se tak vrátila na okraj společnosti a znovu nabyla formy veřejné komunikace, jak tomu bylo v dřívějších dobách, kdy slovo mluvené převažovalo nad psaným slovem.¹² Souvislost a podobnost poetiky a smýšlení generace beatníků s dnešní slam poetry lze spatřit právě v experimentálním přístupu k poezii, ve veřejném přednášení textů a ve volbě kontroverzních témat.

1.2. Kořeny slam poetry v České republice

Kořeny slam poetry v našem prostředí můžeme také spatřit na sklonku 19. století a v první dvou dekadách 20. století. V evropské literatuře se tehdy rozvíjí mnoho nových básnických směrů (např. impresionismus, dekadence, symbolismus, futurismus, civilismus, dadaismus, expresionismus a další). V Čechách se tyto směry projevují v rozdílné míře a v různých modifikovaných podobách, nicméně původním domácím směrem se stal poetismus.

V úvodu své stati s názvem *Poetismus* Karel Teige vyjadřuje odlišnost poetismu nejen vůči předchozím uměleckým směrům. Ačkoli poetismus sám o sobě představuje nové umění, Teige v roce 1924 tvrdí, že se od ostatních nových avantgard odlišuje tím, že si neklade za cíl formulovat nová dogmata o umění. Teige dále zmiňuje, že cílem poetismu je přeměnit život v zábavu. Dle Teigeho poetismus není tradiční literatura, ale hra se slovy, experiment, kombinace představ i spleť obrazů. Proto moderními básníky nemohou být klasičtí profesionální literáti, ale spíše klauni, tanečnice i akrobati. V kontrastu s hravostí a fantazií poetismu Teige uvádí, že je poetismus vystavěn na konstruktivistickém základu. Konstruktivismus vnímá jako základnu moderního života a jako metodu veškeré produktivní práce. Poetismus naopak představuje jako umělecké završení konstruktivismu. Jedná se o specifický a kontrastní dualismus, který je základem celého poetismu.¹³

O čtyři roky později Teige vydává další a mnohem obsáhlejší stať s názvem *Manifest poetismu* (1928). Zde Karel Teige odmítá kritiku poetismu, která konstatuje, že poetismus je pouze dalším neproduktivním avantgardním směrem. Dále zde Teige prohlašuje, že v tehdejší umění začíná dominovat vizualita.¹⁴ Důležitost vizuální

¹² GAIR, 2008, str. 66–69

¹³ TEIGE, 1971, str. 554–561

¹⁴ TEIGE, 1972, str. 572–585

stránky poetismu předjímá již Vítězslav Nezval ve svém manifestu *Papoušek na motocyklu čili O řemesle básnickém*¹⁵ (1924), kde oslavuje senzibilitu a zaměření na všechny smysly.¹⁶ Právě práce s vizuální stránkou textu a s experimenty je podle Teigeho cestou k vytvoření umění, které ovlivní všechny lidské smysly s cílem dosáhnout emociálního zážitku u svých čtenářů. V jádru poetismu se tvoří právě tato nová estetika, ve které se báseň zcela osvobozuje od literárního vazeb. Karel Teige ji nazývá tzv. poezií pro pět smyslů.¹⁷

Teige tedy nezůstává jen u poezie pro zrak (fotografie, kinematografie) a u poezie pro sluch (rádiové vysílání, jazz, zvuky popisované v básni), avšak hovoří také o poezii pro chuť, pro čich a pro hmat. Upozorňuje, že v těchto posledních kategoriích zatím nedošlo k mnoha objevným pokrokům, ale zdůrazňuje, že skrze tyto smysly lze člověku předat estetický zážitek. Poezie pro pět smyslů tedy překračuje hranice literatury. V tomto směru se poezie se stává multimediálním a multisenzorickým způsobem tvorby.

Ke své poezii pro pět smyslů přidává Teige ještě tři speciální kategorie. Jednou z nich je tzv. poezie intersenzoriálních ekvivalencí, která zahrnuje multimediální projekty, např. osvobozené divadlo. Druhou kategorií je tzv. poezie tělesných a prostorových smyslů, kde Teige konkrétně zmiňuje automobilismus a aviatiku, což poukazuje na těsnou vazbu mezi technikou a uměním v rámci poetismu. Posledním vymezeným tématem je tzv. poezie komična, kdy Teige zdůrazňuje, že právě humor a radost jsou nosnými prvky poetismu.¹⁸

Mezi poetismem, konkrétně mezi poezií pro pět smyslů, a slam poetry můžeme najít mnoho společných znaků. Zejména se jedná o experiment a touhu hrát si s formou, slovy i performancí. Další společné znaky lze vidět v práci s vizuální stránkou, emocionálností textů a přednesu, v překračování literatury do běžné společnosti, multimediálnosti a v neposlední řadě zaměřením se na komiku.

1.3. Vliv nových formátů poezie

Tradiční médium tisku, které dlouhou dobu zaujímal silnou pozici v literárním světě, muselo vlivem technologické revoluce ustoupit novým médiím. Ve 20. a 30.

¹⁵ NEZVAL, 1971, str. 566—577

¹⁶ Pozn.: zaměření se na vizualitu a další smysly lze spatřit v Nezvalově sbírce *Pantomima*.

¹⁷ TEIGE, 1972, str. 572—585

¹⁸ TEIGE, 1972, str. 590—594

letech 20. století se ve světě rozšiřují nová telekomunikační média – rozhlasové a televizní vysílání. V posledních desetiletí 20. století a na počátku nového milénia měl technologický pokrok rovněž vliv na tvorbu a recepci poezie. Nové vynálezy a přístroje (např. počítače, mobilní telefony, internet a sociální sítě) jsou schopny najednou produkovat slovo, obraz, video i zvuk. Díky nim jsou veškeré informace rychle a snadno dostupné na jednom místě, bez ohledu na jejich původní dobu nebo místo. Dle mého názoru nezvládla na tento technologický pokrok tehdejší poezie okamžitě reagovat a ztrácí tím čtenáře ze široké veřejnosti.

V 70. letech vzniká nová hudební subkultura hip-hopu. Ta se znovu projevila na okraji společnosti, konkrétně v newyorské čtvrti Bronx, jako reakce na soudobou společenskou situaci. Tato nová kultura se rychle rozšířila i do dalších černošských ghett v USA. V rámci hip-hopové hudby vznikl nový typ interpretace poezie – rap. Rap redukuje instrumentální složku hudby a zvýrazňuje mluvené slovo. Charakterizuje jej hovorový až slangový jazyk, rychlá rytmizovaná mluva a rýmování. Hip-hop a rap překročily sféru okrajové části společnosti a staly se fenoménem po celém světě.¹⁹ Můžeme nalézt mnoho podobností mezi slam poetry a rapem: rytmizovaná mluva, angažované a adresné texty, záběr na širokou veřejnost. Nicméně rap se stal velmi silnou a zejména komercializovanou hudební formou, ze které už se mnohdy umělecká hodnota vytrácí.

Již na konci osmdesátých let a na počátku let devadesátých 20. století dochází postupně k proměnám uvažování o tehdejší americké poezii. V létě 1988 publikoval Joseph Epstein svůj článek s názvem *Who Killed Poetry?*, ve kterém poukazuje na to, že akademická obec již nepřináší žádné výhody pro poezii. Poezie dle něj potřebuje znít mimo toto zkostratělé prostředí. Epstein ve svém článku argumentuje, že akademická sféra a intelektuální elita se staly příliš uzavřenými a ztratily kontakt se širší veřejností. Tvrdí, že poezie začala být příliš ovlivněna teoretickými diskusemi, což ji odtrhlo od jejích kořenů a udělalo ji nepřístupnou běžnému čtenáři. Epstein se domnívá, že se poezie potřebuje vrátit ke svému základnímu poslání – komunikovat a

¹⁹ ELEVELD, 2003, str. 39–41

oslovovat čtenáře. Ve svém článku však Epstein nezmínil, jakými způsoby by měla poezie širší veřejnost oslovit.²⁰

Básník Dana Gioia reagoval na pozdvižení, které vyvolala Epsteinova esej, a ve své eseji s názvem *Can Poetry Matter?* rozvíjí Epsteinovy argumenty. Mimo to doplňuje Epsteinův článek o chybějící návrhy, které řeší, jakými způsoby poezii oživit a dostat ji k široké veřejnosti: „Každý, kdo doufá, že rozšíří okruh čtenářů (kritik, učitel, knihovník, básník, osamělý člověk, literární amatér) stojí před náročnou výzvou. Jak přesvědčit oprávněně skeptické čtenáře k tomu, aby poezii rozuměli a dokázali ji ocenit?“²¹ Gioia například navrhuje vymanit poezii z akademického uzavřeného prostředí prostřednictvím konání večerů poezie. Tyto večery by neměly být pouze přehlídkou prací jednoho autora, ale čtením různých typů básní od více básníků. Tím by se mohla ukázat rozmanitost poezie a umožnit čtenářům objevovat pestrost autorů a jejich děl. Dalším navrhovaným způsobem oživení poezie je kombinace čtení básní s jinými uměleckými výstupy. Gioia především doporučuje spojit poezii s hudbou. Tím by se mohlo vytvořit zajímavé a interaktivní prostředí, které by oslovilo různé smysly a poskytlo nové zážitky. Všechny tyto návrhy slam poetry splňuje. Koná se formou večerních kulturních akcí, na kterých vystupují rozdílní básníci v jeden večer, je spojena i s jiným zejména divadelním uměním a v neposlední řadě přináší poezii širšímu publiku.

Ve své eseji dále Gioia tvrdí, že změna mediálních technologií ovlivnila i podobu současné poezie. Moderní poezie začala objevovat a využívat možnosti, které nabízejí převážně nová média. Jako nové formy poezie, které umí zaujmout širokou veřejnost, Gioia označil především rap a slamovou poezii. Společným prvkem těchto nových forem poezie je, že jsou převážně orální. Namísto tradičních tištěných prostředků využívají prostředí zábavního světa – koncertní sály, noční kluby, bary i festivaly.²²

²⁰ EPSTEIN, 1988, str. 14–15

²¹ GIOIA, 2003, str. 27

²² GIOIA, 2003, str. 27–28

2. Slam poetry

2.1. Definice a vymezení pojmu slam poetry

Celkovou objektivní definici pojmu slam poetry jde vyjádřit velmi komplikovaně. Někteří slameři i dnes nedokáží přesně vyjádřit, co přesně slam poetry je, a doporučují, aby to každý přišel zjistit sám. Mám ta to, že jen skrz vlastní zkušenost můžeme pochopit podstatu slam poetry. I přesto několik definic můžeme nalézt. Online slovníky definují slam poetry takto:

„Soutěž v mluvené poezii.“²³

„Umělecký žánr na rozhraní divadla a poezie; poezie performovaná přímo jejími autory.“²⁴

Na oficiálních českých stránkách najdeme ale definici daleko rozsáhlejší:

„Slam poetry nelze zaměňovat s autorským čtením či recitační soutěží. Autoři – performeré se zaměřují na to, co sdělují a jak to sdělují. Ideálním případem je výraz, který stojí na pomezí poezie a divadla.“²⁵

I přesto, že je tato definice laická a v českém prostředí víceméně jediná zachycuje základní výrazové charakteristiky spojené se slamovou poezií. Tato definice obsahuje důležité složky slam poetry: ztělesnění básně, výrazné odlišení od tradičního zpracování poezie, performer jako autor, spojitost s divadelním uměním a poezií, důraz na interakci mezi divákem a autorem, výraznou rytmizaci a jasnou komunikaci textu.

V literárním diskurzu v USA existují rozsáhlejší definice slamové poezie, i když jsou stále relativně skromné. Susan Somers-Willet, básnířka a literární vědkyně, se ve své monografii *The Cultural Politics of Slam Poetry: Race, Identity, and the Performance of Popular Verse in America* (2009) zabývá slamovou poezií a charakterizuje ji jako velmi specifický žánr. Podle jejího vymezení existují určité standardy, které jsou charakteristické pro slamovou poezii: aktivní zapojení publika prostřednictvím živého vystoupení, přizpůsobení se různým kontextům, prostředí,

²³ THE FREE DICTIONARY [online]. Farlex, c2003-2023 [cit. 2023-04-08]. Dostupné z:

<https://www.thefreedictionary.com/slam+poetry>

²⁴ Wikislovník: Otevřený slovník: slam poetry [online]. c2020 [citováno 8. 04. 2023]. Dostupný z WWW:

https://cs.wiktionary.org/w/index.php?title=slam_poetry&oldid=1103774

²⁵ Slam Poetry [online]. 2003 [cit. 2023-04-08]. Dostupné z:

https://www.slampoetry.cz/Co_je_slam_poetry_Celostatni_soutez_v_crnnn

publikum, média, názorovost, vyjádření autorovy osobnosti a identity skrze živé vystoupení, věrnost hodnotám demokracie, rovnocennosti a různorodosti.²⁶

Marc Smith, známý jako otec slam poetry, také předkládá svou definici. V praktickém průvodci s názvem *Take the Mic: the Art of Performance Poetry, Slam, and the Spoken Word* (2009) definuje slamovou poezii jako performativní formu poezie, která je soutěživá, interaktivní a má komunitní charakter. Podle Smithe slamová poezie není pouhým textem na papíře nebo formálním předčítáním před tichým publikem, které tleská spíše ze zdvořilosti. Slamová poezie vyžaduje aktivní spolupráci diváků, kteří se zapojují do procesu. Na oplátku jim slamová poezie nabízí zážitek, který je podle Smithe umělecký, zábavný, vzdělávací, duchovní, reflexivní, a především se jedná o zážitek, která vám dokáže změnit život. Podle Smithe rozhodují o tom, která báseň je dobrá a která je špatná, lidé v publiku, nikoli kritici nebo univerzitní profesory. Soutěžení mezi básníky je prostředek, který přitahuje pozornost lidí k performativní poezii jako celku.²⁷

Z etymologického hlediska slovo slam znamená bouchnout, zabouchnout dveře, prásknout s něčím, praštit do něčeho, nebo setřít a sjet ve smyslu kritizovat. Ve spojení se slovem poetry, které znamená poezie, by se dala mluvit o razantní či výbušné poezii.

V zahraničním i českém kontextu je i samotný pojem jiný. Označení poetry slam se běžně užívá v mezinárodním kontextu. V České republice se ustálil termín slam poetry. Jelikož je tato práce psána v českém jazyce, bude zásadně užíván český termín slam poetry.

S pojmem slam poetry se pojí také mnoho různých dalších slov:

- a) slam: autorská báseň určená k přednesu před diváky; akce pořádaná organizací Slam poetry,
- b) slamovat: performance autorského textu před diváky,
- c) slamer: tvůrce autorských textů, vystupující s texty na soutěžích ve slam poetry,
- d) scéna: úzká komunita lidí spojená s organizací a tvorbou slam poetry.

²⁶ SOMERS-WILLET, 2009, str. 18—20

²⁷ SMITH, KRAYNAK, 2009, str. 5—6

2.2. Vznik a počátky slam poetry

K dnešní podobě slam poetry významně přispěl samotný zakladatel tohoto literárního žánru – Marc Kelly Smith. Jako otec tohoto žánru si vysloužil přezdívku „Slam Papi“. Vznik slam poetry datujeme do osmdesátých let dvacátého století a za její rodiště označujeme Chicago ve Spojených státech amerických. Marc Kelly Smith, se poezii věnoval od svých devatenácti let. Poezii považoval za příliš fádni, škrobenou a formální. Snažil se proto tento stav změnit a učinit z poezie zábavu a navrátit ji zpět k široké veřejnosti. Uvědomoval si, že poezie by měla být především od lidí pro lidi.²⁸ Dle něj poezie nemá být přednášena bez interakce s recipienty, ale naopak chtěl lidem dát prostor se k dílům vyjádřit. Recitaci vsedě chtěl vyměnit za živý jevištní přednes a publiku dal možnost jednotlivá vystoupení hodnotit, čímž zdůraznil fakt, že poezie by především měla být tvořena od lidí lidem.²⁹

V roce 1984 se Smithovi poprvé podařilo zaujmout publikum. Toho dosáhl tím, že vystoupil na literární akci, kde představil svou tvorbu. Diváky upoutal jeho dynamický a rytmický projev. Držel oční kontakt s diváky a perfektně ovládal pódium. V té chvíli si uvědomil, jak velkou moc má při přednesu autorských textů interakce s publikem. Spolu se svými přáteli se rozhodl recitovat autorskou poezii s cílem předat autentický projev, který bude mít vysokou výpovědní hodnotu a osloví široké publikum. Tato skupina básníků, známá jako Chicago Poetry Ensemble³⁰ se začíná pravidelně scházet v chicagském klubu Get Me High Jazz Club. Vystupovali za doprovodu jazzové kapely, čímž Smith spojil své dvě záliby – jazz a poezii. Do této skupiny patřili např. Mike Barrett, Rob Van Tuyle nebo Bob Holman. Tito performeré si novým druhem umění získali publikum, které vyžadovalo vznik prvních soutěží ve slam poetry.

V historii se diváci i účastníci mohli těšit na první soutěž tohoto druhu 20. července 1986 v chicagském klubu Green Mill Jazz Club³¹. Tato soutěž byla součástí exhibice slam poetry ve formátu nazvaném The Uptown Poetry Slam, který si udržuje svou tradici v tomto klubu dodnes. Právě zde byl poprvé použit termín „poetry slam“, který vznikl spojením slov „poetry“ (poezie) a „slam“ (praštit, prásknout, bouchnout).

²⁸ ŠINAL, 2019, str. 30

²⁹ WOODS, 2008, str. 48–71

³⁰ Pozn.: známa od roku 1985.

³¹ Pozn: Do tohoto klubu se schůzky a akce skupiny Chicago Poetry Ensemble přesunuly. Právě zde byly položeny základy slam poetry.

Soutěž měla specifická pravidla a diváci měli možnost hodnotit jednotlivá vystoupení. V dalších letech se pravidelně začaly konat exhibice, kterých se zúčastňovaly osobnosti z celých Spojených států. Právě na těchto exhibicích měli příležitost své umění představit i začínající a méně známí tvůrci.³² Na pódiu se pravidelně vystřídali převážně autoři, kteří se vzpírali ustáleným literárním normám. Mezi nimi byli performeři s odlišným etnickým zázemím, noví i outsiderští tvůrci, pro které byl tzv. Open Mic jedinou možností přednášet své texty veřejně. Smithův záměr bylo připomenout všem na pódiu, že jsou si všichni rovni.³³

Od vzniku slam poetry jako takové získal tento druh soutěže velkou oblibu. Slam poetry přilákala zájem médií a rozšířila se do celých Spojených států. V roce 1989 Bob Holman přináší slam poetry do znovuotevřeného uměleckého klubu Nuyorican Poets Café v New Yorku. Poezie se tak navrátila do místa, kde se setkávali představitelé beatnické generace. Allen Ginsberg, vůdčí osobnost beatníků, sám slamovou poezii registroval a řekl o ní, že „pěstuje poezii ve všech ohledech a je zdravým mentálním sportem.“³⁴

Čtyři roky po první exhibici (1990) se v San Francisku koná první mistrovství pod názvem National Poetry Slam (NPS). První mistrovství se konalo v rámci třetího ročníku festivalu National Poetry Week. Na vystoupení slamerů z Chicaga, New Yorku a San Francisca se tehdy přišlo podívat 300 diváků. Dle slov Smithe již po prvním vystoupení publikum tleskalo vestoje a každý divák tušil, že se právě nachází u zrodu něčeho důležitého.³⁵ První mistrovství vyhrál tým z kolébky slamu – Chicaga. Chicagský tým se skládal z těchto slamerů: Marc Kelly Smith, Patricia Smith, Cin Salach, Dean Hacker.

Ve Spojených státech amerických se slam poetry rozšířila především na středních a vysokých školách, kde studenti vytvářeli týmy, které se poté účastnily studentských exhibicí. Marc Kelly Smith stále považuje slam poetry za undergroundový žánr, proto zavrhuje jakékoliv formy sponzoringu. Bojí se, že by se slam poetry mohla zkomercializovat a tím ztratit svou podstatu.

³² ŠINAL, 2019, str. 30

³³ SMITH, KRAYNAK, 2009, celé

³⁴ GLAZNER, 2009, str. 12

³⁵ SMITH, 2009, s. 12

Od první exhibice a prvního mistrovství se o slam poetry postupně dozvídá celý svět. Začíná se šířit v globálním měřítku zejména díky Paulu Devlinovi, který v roce 1998 natočil o slam poetry dokument (Slam Nation) a film (Slam). V této době tento nový básnický žánr překročil hranice Spojených států amerických a začal se šířit do Evropy. Nejdříve jej přejímají slameři z Velké Británie a Švédska. V hojně míře se slamová poezie uchytila v Německu. V roce 2003 jej právě odtud přebírá Česká republika a vytváří svou vlastní tradici slamové poezie. V roce 2002 se konal festival Roma Poesia, jehož se zúčastnili slameři z celé Evropy (př. Španělsko, Německo, Rusko, Francie, Anglie i Itálie). Od té doby obliba slam poetry roste.³⁶

2.3. Slam poetry v České republice

Před dvaceti lety se slam poetry přenesla do České republiky. Na začátku se konala pouze jedna událost ročně, ale nyní se můžeme těšit na desítky akcí měsíčně. Návštěvnost těchto událostí dosahuje nižších stovek diváků a popularita slam poetry stále roste. Média a sociální sítě projevují zájem o slamové autory a o samotný žánr jako takový, a proto se o něm čím dál tím více mluví.

Česká slamová scéna je velmi specifická. Na rozdíl od zahraničních scén jsou čeští autoři ve svých textech méně emočně expresivní. Místo toho vynikají v jiných oblastech. V českém slamu dominuje humor, nadsázka a jazyková hra. Autoři se často ve svých textech zabývají běžnou každodenností, sociálními problémy a politickými tématy.

Koncept performance se zapojením tělesnosti se v Čechách objevuje ještě před samotným vznikem české slamové scény. Petr Váša (*1965)³⁷ téměř před třiceti lety přichází s realizací vlastního uměleckého výrazu, který nazývá fyzické básnictví. Originálním způsobem kombinuje literární texty s divadelními prvky. Experimentuje s pohybem na jevišti, gestikou, mimikou, hlasem, nádechy i zpěvem. Své vlastní tělo často používá jako neviditelný hudební nástroj.

³⁶ ELEVELD, 2003, str. 2—5

³⁷ Pozn.: Petr Váša je český hudebník a textař vystupující v hudební skupině Ty Syčáci.

2.3.1. Vznik české scény

Slam poetry se v České republice začíná formovat na počátku 21. století. Při samotném vzniku české slamové scény stál významný představitel německého slamu Jaromír Konečný společně s nakladatelem Martinem Pluháčkem Reinerem.³⁸ První seznámení veřejnosti se žánrem slam poetry proběhlo v roce 2002. Časopis Host, konkrétně literární kritik Miroslav Balaščík, zveřejnil reportáž o události, kterou moderoval Jaromír Konečný. V té době byl již Jaromír Konečný mnohonásobným vítězem poetry slamů v Německu.³⁹ Právě tento příspěvek inspiroval organizátora prvního českého mistrovství Martina Pluháčka Reinerja k tomu, aby započal průnik nového žánru na českou půdu. Reiner kontaktoval přímo Jaromíra Konečného a společně s ním přivedl slam poetry do Čech. Mimo Martina Pluháčka Reinerja a Jaromíra Konečného stál u zrodu české slamové scény také Joachim Dvořák z nakladatelství Labyrint, který pořádal pražské soutěže společně s hip-hopovým magazínem BBARAK.⁴⁰

Ve světě se různé akce slamové poezie pořádaly již od poloviny osmdesátých let, ale v České republice se první slamové finálové klání konalo až v roce 2003. Akce se uskutečnila v Olomouci v rámci festivalu Poezie bez hranic. Organizátorem této první velké události byl Martin Pluháček Reiner. Další důležitou osobou, která se podílela na organizaci prvního českého mistrovství, byla Lenka Zogatová, která aktivně působila v brněnské kulturní scéně. Společně s ní se angažoval již zmíněný Jaromír Konečný. Prvnímu celonárodnímu kolu předcházela dvě regionální kola v Brně a Praze.⁴¹ Součástí této soutěže byla také vystoupení německých performerů, kteří na počátku události ukázali, jak by měl tento nový žánr v Česku vypadat, jelikož Německo už mělo ve slam poezii dlouhou tradici. Mimo slamové autory na tomto festivalu vystoupili další světoví básníci (př. Franz Joseph Czernin, Edoardo Sanguineti či Tadeusz Rozewicz). Diváky zejména zaujalo vystoupení holandského zvukové básníka Jaapa Blonka, jehož tvorba částečně připomíná fyzické básnictví Petra Váši.⁴² Historicky první české finále vyhrál Marian Palla. O tomto mistrovství byl okamžitě

³⁸ Pozn.: narozen jako Reiner, v roce 1975 se přejmenovává na Pluháček.

³⁹ BALAŠČÍK, 2002, str. 29–30

⁴⁰ Slam poetry poprvé u nás [online]. [cit. 2023-07-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-slam-poetry-poprve-u-nas-269601>

⁴¹ Pozn. Z pražského kola postoupili čtyři soutěžící. Z brněnského kola postoupilo soutěžících šest.

⁴² Olomouc obsadili básníci z celého světa [online]. [cit. 2023-07-03]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/olomouc-obsadili-basnici-z-celeho-sveta-8079350>

vydán další článek v časopise Host s názvem *První český slam: mimořádný úspěch*. Ten předpověděl, že tato nová forma performativní poezie najde na dlouho v České republice své místo.⁴³

V následujícím roce bylo již organizováno deset regionálních kol (Praha, Brno, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Hradec Králové, České Budějovice, Třebíč, Liberec, Ústí nad Labem). Finálové kolo se opět odehrávalo v rámci mezinárodního festivalu Poezie bez hranic v Olomouci.⁴⁴ Druhé mistrovství vyhrál hudebník a student Masarykovy univerzity Tomáš Vtípil. V tomto roce festival navštívil samotný zakladatel toho žánru – Marc Kelly Smith. Ten zde vystoupil a seznámil účastníky a diváky festivalu s konceptem slam poetry. Mimo Marka Kellyho Smithe přijeli do Olomouce dva mladí představitelé německé slamové scény⁴⁵ a další světoví básníci (př. John Giorno, Benny Andersen).⁴⁶

Zatím jsme ale stále v době, ve které o slam poetry ví stále jen menšina české společnosti a ve které nikdo nemá ponětí, co od ní může očekávat a kam se může vyvinout. Nicméně je naprosto jasné, že nový performativní žánr na české půdě vyklíčil úspěšně a zakořenil se: „Po dvou letech olomouckých slam poetry se zdá, že slam se již v ČR zachytil drápkem a bude jen sílit. Na nějaké dalekosáhlé závěry je však ještě brzy, vždyť celé hnutí se teprve rozbíhá.“⁴⁷

Od prvních událostí slam poetry v České republice získávalo daleko větší popularitu ze strany diváků, ale i ze strany performerů.

2.3.2. Vývoj české scény

Jak již bylo řečeno, od prvních slamových událostí se popularita nového typu performativní poezie začíná zvyšovat. První tři ročníky slamových mistrovství byla pořádána pod záštitou nakladatelství Petrov v rámci festivalu Poezie bez hranic. V roce 2005 toto nakladatelství i festival zanikají a slam poetry se dostává pod záštitu

⁴³ HEJSKOVÁ, 2003, str. 27–30

⁴⁴ ZAVŘELOVÁ, P. Poezie bez hranic. In: iLiteratura [online]. 11.10.2004 [cit. 2021-12-20]. Dostupné z <http://www.iliteratura.cz/Clanek/16317/poezie-be-hranic-2004>

⁴⁵ Pozn.: Xochil A. Schütz, Boris Preckwitz

⁴⁶ Dle osobního telefonického rozhovoru s Tomášem Mílkou, finalistou druhého mistrovství (dne 4.7.2023).

⁴⁷ KRČEK, Tomáš. Slam poetry 2004 [online]. [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://legacy.blisty.cz/art/20457.html>

brněnského občanského sdružení Fléda. Hlavní osobností slam poetry se v toto chvíli stává jeho organizátorka Lenka Zogatová. Pod novou organizací se mění i samotný název, kdy z původního amerického poetry slam se prohazují slova a vzniká pro Českou republiku typické slam poetry. Kromě názvu přišla další změna, slam poetry se přesunula z festivalového konceptu do klubového prostředí, což radikálně zvýšilo zájem mladých lidí. Lenka Zogatová v rozhovoru konkrétně zmínila: „Soutěž se otevřela více lidem a neformální prostředí napomohlo jisté uvolněnosti formy a projevu.“⁴⁸

Slam poetry se v tuto dobu začíná rozrůstat o mnoho nových, dnes již velice známých tváří. Právě první klubové mistrovství slam poetry přináší na scénu Bohdana Bláhovce, jednoho z nejvýraznějších osobností rané české slam poetry. Bohdan Bláhovec se stal jedním z nejúspěšnějších českých slamerů díky své typickému performanci, která je založena na improvizaci a na jazykové hře. V roce 2007 se na slam poetry objevil další významný performer – Jakub Foll. Nejenže vyhrál tento ročník, ale dokonce se stal dvojnásobným českým mistrem ve slam poetry. Jeho schopnost předvádět improvizální výkony na jevišti, při kterých ztvárňoval slova předaná diváky, si získala publikum.

Tomáš Kůs, básník, dramaturg a produkční plzeňské kulturní kavárny Jablůň, posléze pořadatel slam poetry, shrnul výše zmíněné milníky a jména, která představují období české slam poetry za deset let od jejího počátku v České republice. V časopise Host navíc uvádí další významná jména českých slamerů, např. Mruczivák, Miroslav Kynčl, Taktika nebo Monika Serbusová. O počátcích české slam poetry se vyjadřuje slovy: „Zdá se, že jeho nejčennější zkušeností byla právě ona chvíle, kdy se začínalo od nuly. Kdy nikdo netušil, co to vlastně je nebo může být. O podobě poetry slamů v Česku se rozhodovalo za chodu, přímo na pódiu a před publikem. Nekopírovaly se zahraniční vzory, ale interpreti si postupně ověřovali principy interakce s publikem, rytmiky projevu, sílu mimiky i pohybu, pilovali texty nebo naopak stoprocentně improvizovali, hledali témata, která zaujmou. Při tom všem se učili jeden od druhého a také z vlastních i cizích chyb.“⁴⁹

⁴⁸ BALAŠTÍK, 2010, str. 44

⁴⁹ KŮS, 2012, str. 44

Právě Tomáš Kůs přivádí na scénu v roce 2005 i nový typ soutěží, které se nazývají exhibice. Pro Českou republiku se jedná o úplně novou formu soutěží, která rozšiřuje repertoár slam poetry o další řadu večerů, které se konají častěji než jednou do roka. V roce 2006 přebírá organizaci olomoucké scény Bob Hýsek⁵⁰. Jako překladatel Jacka Kerouaka, Allena Ginsberga a zejména díla Charlese Bukowského našel cestu ke slam poetry. Na Univerzitě Palackého v Olomouci zahajuje výuku předmětu s názvem Slam poetry a tím ji přenáší do prostředí univerzit. Od roku 2007 se slam poetry stává součástí větších hudebních festivalů (např. Colours of Ostrava) a čím dál více proniká do povědomí veřejnosti.⁵¹

Od této doby, tedy přibližně od roku 2010, nastává období zlomu, díky němuž můžeme rozdělit slamery na první a druhou generaci. Jako třetí generaci můžeme vnímat současné performery.

Do první generace spadají vystupující do roku 2010. Tito slameři jsou charakterističtí svými experimentálními texty. Dále se silně zaměřovali na improvizální prvky, což odráželo vlnu improvizálního přístupu této generace, která byla přítomna v české slam poetry od samotných počátků. Performer využívá jako součást improvizace své vlastní aktuální myšlenky, nebo vytváří slam na základě podnětů z publika, které mu předkládá téma slamu, nebo klíčová slova. Důležitou složkou tedy je, že vystupující nepřichází na pódium s připraveným pevným textem. Slameři první generace stáli na pódium sebevědomě a jistota jim nechyběla ani v jejich projevu. Nebáli se improvizovat a experimentovat s jazykem a formou. Hlavními představiteli improvizace jsou například již zmínění Bohdan Bláhovec, či Jakub Foll. V této době se v rámci improvizace objevuje použití volného proudu vědomí (= asociace), například u slamerky s přezdívkou BioMasha. Tematicky se soustředí spíše na témata běžného života, osamocení a problematiku milostných vztahů. Tato témata byla rozebírána spíše z pohledu mužů, kteří v této době tvoří majoritu slam poetry.⁵²

Druhou generaci slamerů můžeme řadit do období po roce 2010. Ti se zásadně liší od první generace připraveností textu. Pevné texty výrazně převažují nad improvizací. Tento stav se nám prolíná až do současné slam poetry. Proč tato generace přestává

⁵⁰ Pozn.: vlastním jménem Robert Hýsek.

⁵¹ KŮS, 2012, str. 44–45

⁵² BALAŠTÍK, 2010, str. 44–45

improvizovat je otázkou. Možná je právě zde vidět generační rozdíl a problémy tzv. generace sněhových vloček. Improvizace vyžaduje vnitřní jistotu, která této generaci chybí. Spolu s nízkým sebevědomím mohou mít vliv další vlastnosti této generace: úzkostlivost, citlivost, psychická křehkost a v neposlední řadě také touha po dokonalosti. Dalším styčným rozdílem mezi první a druhou generací je změna v tématice textů. V tomto období se již více uplatňují témata sociální a politická. Dle mého názoru je generace sněhových vloček velmi empatická a až úzkostlivě řeší negativa dnešního světa. Performer se již nesnaží jen pobavit diváky, ale také upozornit na určité problémy současného světa, např. klimatické změny, uprchlictví, rasismus, homofobie i válečné konflikty. Další výraznou změnou oproti první generaci je změna genderové převahy mužů ve slam poetry. Na slamovou scénu se dostává daleko více ženských slamerek.

Výrazná osobnost současné scény Anatol Svahilec v rozhovoru pro Radio Wave charakterizoval třetí vývojovou generaci slam poetry. Tou by měla být současná scéna, který plynuje navazuje na druhou generaci slamerů. Shoduje se v ní v připravenosti textů. V této generaci se završuje odklon od improvizace, kdy dramatická většina textů je připravena autorem dopředu. Také je zde stále více patrná tendence, že performeři čím dál více inklinují k textům angažovaným. V rozhovoru dále zmiňuje rostoucí diváckou oblíbenost: „Já si myslím, že popularita je dnes mnohem větší, než byla řekněme před osmi lety. Je to vidět čistě, pouze a jen podle čísel. Lidí chodí mnohem víc. Když děláte v Praze jakýkoliv slam, je prostě vyprodaný.“⁵³

Zajímavým vývojem prošla slam poetry během epidemie koronaviru. Jelikož byly zakázány všechny druhy kulturních akcí, slam poetry se musela navrátit zpět ke své malé undergroundové scéně. Anatol Svahilec v roce 2020 zorganizoval exhibici s názvem Bytslam, kde slam poetry v Čechách poprvé zasadil do online prostředí. Skromná akce, která humorem bojovala proti těžké době, se konala z prostoru Anatolova obývacího pokoje a vystoupilo zde celkem pět slamerů.⁵⁴ Diváci si mohli zakoupit vstupenky na online přenos, nicméně jim bylo odepřeno hodnocení jednotlivých vystoupení.

⁵³ FITLBACH, Filip, SVAHILEC, Anatol, BLÁHOVEC, Bohdan. *Česká slam poetry scéna přestala improvizovat, je ale čím dál oblíbenější*. In: Radio Wave [online rozhovor]. 15. 2. 2019. [Cit. 23. 06. 2021]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/blahovec-a-svahilec-ceska-slam-poetry-scena-prestala-improvizovat-je-ale-cim-dal-7768555#volume>

⁵⁴ Pozn.: Anatol Svahilec, Jirka Juráň, Tim Postovit, Thea, Michel.

Česká slam poetry scéna však v době koronavirové epidemie nezamrzla. To dokazuje úžasný úspěch Vaška z Aše⁵⁵, který se stal prvním českým slamerem, který výrazně uspěl na velké evropské soutěži. Získal bronz na Mistrovství Evropy 2023 v Římě a tím se kvalifikoval na zářijové světové mistrovství v Rio de Janeiru.⁵⁶

Plzeňská scéna

Jedním z hlavních měst nynější české slamové scény je Plzeň. Vzhledem k praktické části této práce ji v krátkosti představím.

Slam poetry má v Plzni již zarytou tradici a těší se zde velké divácké oblibě. Většinu slamových akcí (exhibice, speciální slamy, workshopy pro školy apod.) zde organizuje Tomáš Kůs. Slamy se pravidelně konají v hudebním klubu Anděl a v multifunkčních prostorech Papírna a DEPO2015, v letních měsících se konají open air akce v klubu U Zacha.

Již od samotných počátků slam poetry v ČR, konkrétně od roku 2004, se v Plzni konají každý podzim kvalifikační kola na mistrovství republiky. V roce 2015, kdy se Plzeň stala hlavním evropským městem kultury, se zde konalo samotné mistrovství.

Plzeň je také autorskou kolébkou mnoha slavných slamerů. Většina z těchto vystupujících zde trávila svá studentská léta na Západočeské univerzitě v Plzni. Do první generace slamerů pocházejících z Plzně patří: Kňour, Nejhodnější Michal, Mikeš, Bohdan Bláhovec, Bio Masha a další. S další generací slamerů přišli dnešní legendy jako Anatol Svahilec, Švéd, Dr. Filipitch, Lef 'Leviatan a další.⁵⁷

2.3.3. Výrazné osobnosti české slamové scény

Je určitě také zapotřebí představit několik nejvýraznějších osobností české slamové scény a zmínit i jejich knižní tvorbu. Představitelé české slamové scény by se dali rozdělit podle času na jednotlivé generace či podle místa, kde účinkují, na jednotlivá města, kraje či další kouty České republiky. Mohli by být děleni také na improvizátory a autory pevných textů či na humoristy a pisatele vážných textů. Mezi kategoriemi by samozřejmě hranice splývaly, neboť nejsou všichni vyhranění pouze

⁵⁵ Pozn.: vlastním jménem Václav Ponikelský.

⁵⁶ Slam poetry je pro mě terapie, snažím se odbourat trému, říká slamer, který přivezl bronz z Mistrovství Evropy [online]. [cit. 2023-07-02]. Dostupné z: <https://www.dvtv.cz/videos/slam-poetry-je-pro-me-terapie-snazim-se-odbourat-tremu-rika-slamer-ktery-privezl-bronz-z-mistrovstvi-evropy>

⁵⁷ Slameři [online]. [cit. 2023-07-02]. Dostupné z: <https://www.slampoetry.cz/c/performers>

jednomu stylu. Každý z nich má svůj vlastní styl a přístup k slamové poezii, což přispívá k pestrosti a různorodosti žánru.

Zaměřím se především na aktuální scénu a její nynější charakteristické osobnosti. Soustředila jsem se především na autory, kteří se pravidelně účastní různých druhů slamových akcí.

Anatol Svahilec

Anatol Svahilec, vlastním jménem Václav Šindelář, by se dal označit za matadora nynější slam poetry. V současné době je jedním z nejznámějších slamerů. K úspěchu a jeho nezapomenutelnosti mu zajisté pomohl jeho osobitý vzhled, přednes i jeho autorské texty. Anatol Svahilec pochází z Plzně, kde také začíná vystupovat. Řadíme jej tudíž do plzeňské slamové scény. Do světa slam poetry vstoupil v roce 2014 a ihned v tomto roce se stal mistrem ČR. Od té doby je pravidelným finalistou či moderátorem mistrovství, účastníkem exhibicí a dalších slamových akcí. Svou slamovou tvorbu prezentoval mj. v Německu, Polsku, Rumunsku, Belgii, Estonsku nebo Quebecu. Podílí se na přednáškách a workshopech pro školy s názvem Poezie není nuda. Během rozhovoru pro SlamTALK⁵⁸ prozradil, že od útlého věku pociťoval potřebu bavit lidi kolem sebe. Svůj první slam přednesl na Masarykově gymnázium v Plzni při výuce českého jazyka. Tehdy si údajně nebyl vědom toho, že podobný žánr slamové poezie existuje. Svá díla popisuje jako texty se silnou humornou linkou, kdy vtip je pro něj samotným účelem jeho textů. Mezi jeho nejznámější slamy patří text ze školního prostředí „Vincent Van Pedagog“⁵⁹, ve kterém se podle autora sice pod vrstvou humoru nachází i téma k zamyšlení, avšak primární funkcí tohoto slamu je posluchače pobavit. Některé z Anatolových textů vyžadují historické vědomosti či obecný přehled o současném dění. Pokud tyto vědomosti posluchač nemá, nemůže dojít k plnému pochopení vtipu, který text přináší. Anatol Svahilec je autorem slamových sborníků *Emu mele maso* (2016), *Přece se to nevyhodí* (2018) a *Motorové sáně* (2020).

⁵⁸ SlamTALK #4 ...s Anatolem Svahilcem. In: Youtube [online]. 8. 04. 2021 [cit. 20. 06. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=S6hKbJVebqs&ab_channel=slampoetryCZ.

⁵⁹ ANATOL SVAHILEC - Vincent van Pedagog /In: Youtube [online]. 19. 11. 2018 [cit. 20. 06. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=5uzys3iqR6c&ab_channel=slampoetryCZ.

Dr. Filipitch

Dr. Filipitch, vlastní jménem Filip Koryta, pochází se Sokolova. Slamovat začal v Plzni roku 2016, proto jej také řadíme do plzeňské scény. Ještě v tomto roce se dostal do finále mistrovství a již o rok později v roce 2017 se stal mistrem ČR. V tomto roce také vyhrál exhibici v Duo slamu (společně s Tukanem), čímž stvrdil svoji pozici jednoho z nejúspěšnějších slamerů České republiky, kterou drží dodnes. V jeho tvorbě se prolíná studium českého jazyka, psychologie a všednosti života. Sám říká, že psaní textů bere jako terapii.⁶⁰ Slam uspokojuje jeho potřebu se vyjádřit, stejně jako hudba. Je textařem a hudebníkem kapel diCaprio a Glajstr Duo. Hudbu a poezii se snaží ve svých textech spojovat. Jak sám v rozhovoru v časopise Host uvedl: „Jsem značně expresivní, teatrální, mnohdy rytmickej, díky přesahům do hudebních žánrů jaksí melodickej,“⁶¹ Stejně jako Anatol Svahilec participuje ve workshopech a přednáškách pro školy. Je pravděpodobně autorsky nejčilejším slamerem. Svou první básnickou sbírku *Chlípnost* vydal v roce 2014. O dva roky později následovala další básnická sbírka *S tebou a bez tebe* a v roce 2020 vydává sbírku *Fotogenické problémy*. Dále vydal knižně své slamové texty ve sbírkách: *Test tvojí trpělivosti* (2018) a *Promiň* (2019). Vydal také autobiografickou knihu *Falknov Calling*, která je jeho jedinou knihou psanou v próze. V ní zachycuje své paměti na jeho rodné město.

Ondřej Hrabal

Dalším úspěšným slamerem je Ondřej Hrabal, který jako jeden z mála slamerů vystupuje pod svým občanským jménem. Ondřej Hrabal vystudoval filozofii, filologii a ekonomii. Věnuje se mnoha jiným oblastem než slamové poezii. Je ředitelem nakladatelství Nugis Finem Publishing, organizátorem ostravského literárního festivalu Inverze či frontmanem hudební skupiny Bartleby. Na slamovou scénu vstoupil v roce 2014. V roce 2018 se stal mistrem České republiky. Je autorem tří básnických sbírek: *Nezkoušej se smát* (2019), *Racci* (2020) a *Přenašeči závěsů* (2023).

⁶⁰ Inspiruje mě schizofrenie i hokej, říká mistr českého slamu [online]. [cit. 2023-06-23]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/2320444-inspiruje-me-schizofrenie-i-hokej-rika-mistr-ceskeho-slamu-dr-filipitch>

⁶¹ EL CHAAR, Adam. Flow Dr. Filipitch: původní reportáž z finále Slam poetry. In: Host. 2018, roč. 34, č. 1, s. 73. ISSN 1211-9938. Rovněž dostupné z: <https://casopishost.cz/files/magazines/323/lrxknqxu-host-18-01-el.pdf>.

Ve své tvorbě se vymanil ze slamové poezie knihou *Tasemnice hledá byt* (2022), kde vytvořil vtipnou a rozpustilou poezii pro děti.⁶²

Tukan

Tukan, vlastním jménem Robert Netuka, začal slamovat v roce 2017, kdy vyhrál již zmíněnou exhibici s Dr. Filipitchem (viz Dr. Filipitch) a stal se vicemistrem České republiky. Tehdy z něj byl okamžitě objev roku. Dnes je dvojnásobným mistrem v Duoslamu.⁶³ V rozhovoru pro SlamTALK zmínil počátky své tvorby. K psaní vlastních textů ho inspirovala četba básní Vladimíra Holana a literární skupina beatníků. Psal jen pro sebe a nedokázal si představit, že by někdo mohl svými texty vystoupit před přáteli, natož před širším publikem.⁶⁴ V textech sleduje především sociální a politická témata. Mezi jeho nejznámější slamy patří „Nezávislá média“, kde se věnuje svobodě informačních zdrojů a naráží na tehdy aktuální případ vraždy mladého slovenského novináře Jána Kuciaka.⁶⁵ Ačkoliv je dnes velmi známým a produktivním slamerem, jeho knižní tvorba je chudá. Na svém kontě má dosud jen spoluautorství sbírky *Švagři*, která obsahuje deset nejslavnějších duoslamů Tukana s Dr. Filipitchem.

Švéd

Švéd, vlastním jménem Petr Brožovský, se začal věnovat slam poetry od roku 2015. Své první texty představuje v Plzni, kde studoval na Západočeské univerzitě Právnickou fakultu. Je tedy společně s Dr. Filipitchem a Anatolem Svahilcem zástupce plzeňské slamové scény. Hned v roce 2015 se stal finalistou mistrovství ČR a byl jím také v letech 2016 a 2018. Svého prvního velkého úspěchu se dočkal až v roce 2021, kdy se stal mistrem ČR se slamem „Vzteku plný slam“.⁶⁶ V tomto roce se také zúčastnil Evropského šampionátu v Bruselu.⁶⁷ Švéd vydal v roce 2022 sbírku svých

⁶² Ondra Hrabal [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: https://www.slampoetry.cz/ondra_hrabal

⁶³ Tukan [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <https://www.slampoetry.cz/tukan>

⁶⁴ slamTALK #8 ...s Tukanem. In: Youtube [online]. 10. 05. 2021 [cit. 20. 06. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=RKhyX9jY1yY&ab_channel=slampoetryCZ.

⁶⁵ TUKAN - Nezávislá média / slam poetry. In: Youtube [online]. 30. 04. 2020 [cit. 22. 06. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=5E1gR_wsBoQ&ab_channel=slampoetryCZ.

⁶⁶ ŠVÉD. Vzteku plný slam [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=c9dY4ENuAto>

⁶⁷ Slam poetrista Švéd na Euro Poetry Slam 2021 v Bruselu [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <https://brussels.czechcentres.cz/program/slam-poetrista-sved-na-euro-poetry-slam-2021-v-bruselu>

nejúspěšnějších slamových textů. Autorsky se ze slam poetry vymanil sci-fi románem *Tanec papírových draků* (2022), který zasadil do prostředí Plzně.⁶⁸

Na české slamové scéně existuje samozřejmě mnoho dalších performerů, které by bylo zapotřebí zmínit. Výše zmínění jsou slameři, kteří se na scéně objevují už velmi dlouho a v současnosti jsou jejich charakteristickými tvářemi.

Dalšími důležitými představiteli nynější české scény jsou např. Vašek z Aše (bronzový medailista z mistrovství Evropy, dvojnásobný vicemistr ČR ve slamu v letech 2021, 2022), Strýc Pepin (mistr ČR ve slam poetry za rok 2022), Rimmer (dvojnásobný mistr ČR ve slamu 2015 a 2016), KRAVÁL123456, LEF L' LEVIATAN, Matheus, Dejev (finalisté mistrovství ČR).

Zatím byli výše zmíněny jen mužští představitelé slam poetry, ale v blízké minulosti se na scéně začínají prezentovat i ženské slamerky. Patří k nim například: Ellen Makumbirofa (vicemistryně ČR 2016, vítězka Femislamu 2018), Tali (vítězka Femislamu 2021), Lumi (vítězka Femislamu 2019), Karin (finalistka mistrovství ČR ve slamu, dvojnásobná vítězka Femislamu), Thea, Ryška Riot a Katuna (finalistky mistrovství ČR).⁶⁹

2.4. Pravidla a průběh slam poetry soutěží

Jelikož slam poetry je charakterizována jako soutěž, musí být vymezena jasná pravidla. Samotný zakladatel slam poetry Marc Kelly Smith sepsal několik základních principů, na nichž je postavena zakladatelská americká verze soutěží. Z těchto pravidel vycházejí i tvůrci slamových zásad v dalších zemích, kde se soutěže konají. Pro českou slamovou scénu byla pravidla sepsána organizátorem akcí DETOUR PRODUCTIONS, z.s. Pravidla jsou závazná pro všechny účastníky regionálních kvalifikací na mistrovství České republiky (MČR) a finále mistrovství České republiky ve slam poetry.

Základní slamovými pravidly jsou:

⁶⁸ Švéd [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <https://www.slampoetry.cz/sved>

⁶⁹ Slameři [online]. [cit. 2023-07-02]. Dostupné z: <https://www.slampoetry.cz/c/performers>

1. pravidlo autorské tvorby,
2. pravidlo tří minut,
3. pravidlo kostýmů,
4. pravidlo rekvizit.

Soutěžící je povinen vystupovat pouze s texty, u kterých je výhradním autorem. Řečník může používat citáty jiných autorů, měl by na ně ale v textu upozornit. Jestliže organizátor zjistí, že se nejedná o autorskou tvorbu, soutěžící je ihned diskvalifikován.

Soutěžící musí svůj text prezentovat v časovém limitu tří minut. V případě překročení časového limitu nastává penalizace soutěžícího strhnutím několika bodů či rovnou diskvalifikací. Závisí na délce překročení časového limitu. Marc Kelly Smith tímto pravidlem chtěl předejít dlouhým výstupům básníků. Báł se, aby přílišná délka neubírala umělecké hodnotě výstupu. Bránil tím i vystupující, kteří byli se svým výstupem na řadě, jelikož po dlouhém výstupě soustředěnost publika uvažá.

Soutěžícím není dovoleno vystupovat v kostýmu. Kostýmem je dle definice organizace Slam poetry oděv, který není vystupujícímu přirozený a který nemůžeme považovat za běžné oblečení. Kostýmem se může stát oděv v momentě, kdy jakkoliv souvisí s přednášeným textem.

Soutěžícím je také zakázáno používat rekvizity, tj. jakýkoliv předmět, který soutěžící přímo používá ke svému výstupě. Cílem tohoto pravidla je snaha o to, aby diváci věnovali svou pozornost mluvenému slovu. Tímto pravidlem chtěl Marc Kelly Smith také zaručit stejné podmínky vystupujících slamerů při jejich výkonech, kdy diváci porovnávají jen text a jeho performanci, nikoliv další okolní vzruchy.⁷⁰

Další pravidla se týkají především průběhu soutěží. Soutěže ve slam poetry jsou zpravidla dvoukolové. Tudíž každý soutěžící vystoupí se dvěma připravenými výstupy. Předem může být organizátorem stanoveno, že do druhého kola postupuje jen určitý počet soutěžících dle jejich průběžného pořadí po kole prvním. Pořadí soutěžících je určeno losem, který se veřejně uskuteční těsně před začátkem akce. Ve druhém kole se pořadí soutěžících otáčí.

⁷⁰ SMITH, KRAYNAK, 2004, str. 50—51

Dalším důležitým faktorem ve slamových soutěžích je porota. Ta je vybírána z řad publika organizátorem. Porota musí být vždy nestranná. Volba poroty probíhá většinou čistou náhodou. Porotci bodují na škále 0 až 10, přičemž nula je nejhorší, deset nejlepší. Porota ve svého hodnocení není ničím vázaná, proto je hodnocení velmi subjektivní. Bodování probíhá bezprostředně po vystoupení zdvihnutím příslušného čísla. Body poté sečte moderátor či organizátor akce. Po skončení prvního kola proběhne kompletní výměna poroty.

Dále publikum může být využito soutěžícím jako prostředek improvizace, kdy může publikum požádat o nadhození slov, či o doprovodné zvukové projevy apod. Avšak není dovoleno publikum používat jako rekvizitu, zejména s nimi výrazným způsobem fyzicky manipulovat.

V případě, že dva či více soutěžících s nejvyšším celkovým počtem bodů dosáhnou shodného počtu bodů, je o pořadí rozhodnuto tzv. „battlem“, tedy třetím kolem jen pro tyto soutěžící. Každý soutěžící vystupuje s jedním textem, který je následně standardně bodován (viz výše).

Soutěžící také nejsou při výběru textu limitováni. Jen těmito pravidly a zákony ČR. Texty může vystupující číst. Forma výstupu rovněž není nijak konkrétně omezena. Soutěžící mohou improvizovat, přednášet pevné (předem připravené) texty či se jinak projevit v mezích pravidel.⁷¹

Na exhibicích slam poetry se podílí několik osob, jež zastávají určité role, které jsou pro slam poetry charakteristické a definují její podobu. Veškeré role jsou pro konání soutěže důležité, dalo by se říci, že jsou i nezbytnou součástí, jelikož bez jedné z rolí se soutěž nemůže konat. Jednotlivé role jsou: organizátor, moderátor, slamer a publikum.

Organizátorovi je svěřena zodpovědnost za kompletní organizaci události. Zajišťuje místo a čas konání akce, komunikuje a vybírá konkrétní účinkující, připravuje reklamu, dohlíží na spravedlivost při losování, zápisu a sčítání bodů, řeší případné

⁷¹ PRAVIDLA SOUTĚŽE MISTROVSTVÍ ČR VE SLAM POETRY [online]. DETOUR PRODUCTIONS, 2018 [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: https://www.slampoetry.cz/uploads/PRAVIDLA_MISTROVSTVI_CR.pdf

rozspory a rozděluje bodovací karty publiku. V rámci slam poetry událostí má slovo organizátora největší váhu a nelze se odvolat proti jeho rozhodnutí.

Moderátor diváky provádí celou událost a zajišťuje její průběh. Uvádí jednotlivé slamery a jejich vystoupení, komunikuje s publikem a žádá porotu o hodnocení. Moderátor často během slamového večera vystoupí s vlastním textem. Na konci večera oznámí výsledky a často vyzývá diváky k účasti na nadcházejících událostech. Roli organizátora a moderátora může zastávat stejná osoba.

Úloha slamera se dá rozdělit na dvě části: před soutěží a při soutěži. Před soutěží slamer věnuje značnou část přípravě na samotný výstup (pokud se nejedná o improvizaci). Dále slameři před výstupem své texty trénují. Sice je povoleno čtení textu z papíru, ale na scéně je to velmi ojedinělé. Proto se slamer musí naučit text přednášet z paměti s případnou gestikou, mimikou a emocemi, které pomáhají danému výstupu k autenticitě. Během samotného vystoupení je slamer zodpovědný pouze za sebe, za svůj autorský text a jeho vyznění. Slamer se musí při vystoupení držet výše zmíněných pravidel.

Publikum, převážně v roli příjemce, má významný podíl na průběh celé akce. Z publika je totiž náhodně vybírána porota, která svým hodnocením vybere vítěze dané soutěže. Ostatní diváci mohou porotu ovlivňovat hlasitostí potlesku. Jelikož složení poroty jsou náhodní diváci, hodnocení je čistě subjektivní. Méně často získává publikum roli při improvizovaných výstupech, kde slamerovi dává různé podněty k tvorbě textu.

2.5. Události

Jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, slam poetry získala v České republice širokou popularitu. Publikum si může slam poetry poslechnout na mnoha akcích a událostí. Tyto události probíhají zpravidla v kavárnách, barech, či klubech ve večerních hodinách. Jedná se tedy o kulturní akce, za které diváci platí vstupné. V současné době se slam poetry koná jak ve větších městech, tak i v dalších koutech České republiky.

Večery uvádí moderátor, který představí publikum slam poetry, průběh určité akce a její pravidla. Moderátor také přerozděluje body náhodným divákům, kteří budou dílčí vystoupení hodnotit. Následuje představení soutěžících a určení jejich pořadí, ve

kterém budou vystupovat. Soutěží se ve dvou kolech, po prvním kole nastává přestávka, v druhém kole soutěžící vystupují v opačném pořadí.

Takový je typický průběh většiny událostí. Některé z nich se mohou nepatrně lišit, ale princip zůstává všude stejný.

2.5.1. Mistrovství republiky

K největším událostem slamového roku patří mistrovství ČR. O titul mistra ČR se již od roku 2004 utkává dvanáct soutěžících. Mistrovství se koná od té doby pravidelně každý rok a jsou divácky velmi oblíbená.⁷² Finalisté se skládají z jednotlivých kvalifikačních kol probíhající ve větších městech ČR.

Základní pravidla mistrovství jsou podobná všeobecným pravidlům: vystupování s vlastními autorskými texty, časový limit 3 minuty, žádné rekvizity ani kostýmy. Dalším pravidlem je, že dvojnásobný mistr ČR se již nesmí soutěže zúčastnit.⁷³

Dle oficiálních stránek české slam poetry vítěz získává finanční odměnu ve výši 30 000 Kč a možnost reprezentovat Českou republiku na mistrovství Evropy či světa.⁷⁴

2.5.2. Kvalifikační kola

Jak již bylo výše zmíněno, finalisté MČR jsou vybíráni v rámci kvalifikačních kol. Ta probíhají v jedenácti městech po celé republice. Kvalifikační města se v průběhu let měnila. V nejbližším Mistrovství ČR 2022 se vybíralo ve následujících městech: Hradec Králové, Praha, Plzeň, Ústí nad Labem, Ostrava, Břeclav, Sokol, Brno, České Budějovice a Liberec. Z každého kvalifikačního kola vzejde jeden finalista, v Praze se vybírají finalisté dva. Do kvalifikačního kola se může přihlásit kdokoliv s vlastním textem. Pravidla zůstávají stejná jako při mistrovství.

2.5.3. Exhibice

Exhibice jsou kulturní akce slam poetry, které se konají ve větších městech zhruba jednou měsíčně. Můžeme se zde setkat se zkušenými performery, ale také zde vystupují neostřílení a noví básníci. Princip hlasování a soutěže se nemění. Pravidla zde zůstávají

⁷² Pozn.: jen v roce 2020 se kvůli covidové situaci Mistrovství ČR nekonalo.

⁷³ Pozn.: to se dosud povedlo jen Janu Jelínkovi, která se stal mistrem ČR v letech 2008 a 2011.

⁷⁴ Mistrovství ČR [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: https://www.slampoetry.cz/c/mistrovstvi_cr

stejná jako na mistrovství a kvalifikačních kolech, pouze se upouští od důležitosti časového limitu, který zde většinou není tak striktně hlídán.

2.5.4. Femislam

Femislam je určen pouze ženským performerkám. Ty jsou totiž na české scéně v daleko menším zastoupení. Femislamy vznikly především jako podpora a motivace pro nové slamerky. První Femislam se konal v roce 2016, od té doby se koná každoročně. Poslední Femislam se konal 13. října 2022 a jednalo se o sedmý ročník.

2.5.5. Slamy pro nováčky

Nováčci, kteří chtějí začít se slam poetry, mají několik možností. Mezi jednu z nich patří přihlásit se do slamových akcí konajících se speciálně pro amatéry. Slamy pro nováčky nejsou pořádány nijak pravidelně. V různých městech se však tyto akce jmenují jinak. V Praze se uskutečňuje tzv. Cross slam, v Plzni pod vedení Dr. Filipitche se koná tzv. Kindergarden slam, v Olomouci slamy pod názvem Slamastyka.⁷⁵

2.6. Související akce a projekty

2.6.1. Workshopy pro školy

Program *Poezie není nuda* s podnázvem *Jak zaujmout pubertáky* připravuje slam poetry pro školy již řadu let. Tyto programy jsou individuálně sestaveny a umožňují studentům seznámit se s živou poezií a aktivně se zapojit jako diváci či autoři. Dr. Filipitch je hlavním autorem těchto programů, ale vedou je také další slameři, například Anatol Svahilec.

Cílem tohoto programu je představit slam poetry jako literárně-performativní žánr poezie studentům ve věku 12–19 let na základních a středních školách, a tak netradičním, ale vhodným způsobem obohatit jejich literární vzdělání a povědomí o poezii. Dalším cílem je vzbudit u mladých lidí zájem o poezii a literaturu obecně. Slam poetry je pro mladé lidi přitažlivá z mnoha důvodů: je interaktivní, mluví jejich jazykem, využívá vhodné umělecké techniky, vytváří sportovní a zejména spontánní atmosféru. Přínosy tohoto programu jsou mnohostranné, například rozšíření slovní zásoby, ukázka kreativní práce s jazykem, rytmem a pohybem, podpora vyjádření vlastních myšlenek, práce s trémou a časovým tlakem, zlepšení komunikačních

⁷⁵ Jak se dostat jako autor k slam poetry? [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: https://www.slampoetry.cz/c/jak_zacit

a prezentačních dovedností, přiblížení poezie, objevování možnosti improvizace, a především ukázka uměleckého žánru, ve kterém je divák aktivním účastníkem uměleckého zážitku.

Program obvykle trvá 45–90 minut a lze ho přizpůsobit potřebám školy rozdělením do menších skupin. Obvykle se účastní tři lektori. Škola musí splnit pouze několik technických požadavků, jako jsou flipchart, nebo interaktivní tabule, a větší prostor třídy, nebo tělocvičny. Cena programu závisí na vzdálenosti a požadavcích školy a pohybuje se v rozmezí 10–20 tisíc Kč.

O prospěšnosti těchto workshopů hovoří reference učitelů a ředitelů škol, kteří se jich již účastnili. Daniela Borkovcová (učitelka ČJ, 6. ZŠ Cheb) říká: „Jestli je pro učitele něco opravdovou odměnou, pak je to vidět, jak jsou žáci zaujatí a nadšení. Ještě větší odměnou je, když o zážitku mluví ještě dva týdny poté...“ Další kladnou referenci zveřejnila učitelka ČJ na ISŠTE⁷⁶ v Sokolově: „Slam poetry je pro naše žáky skvělé zpestření výuky. Během probírání klasické literatury nezbyvá na tu současnou mnoho prostoru a času. Je pro nás důležité ukázat jim, že literatura, a tedy i poezie, není mrtvá...“⁷⁷

2.6.2. Science slam

Masarykova univerzita v Brně od roku 2016 pořádá platformu Science Slam, která slouží k popularizaci vědy prostřednictvím různých forem, jako jsou živá vystoupení, videa nebo podcasty. Hlavním prvkem této platformy je vědecká soutěž zaměřená na popularizaci, ve které vědci prezentují své výzkumy zábavnou formou. Cílem je předat divákům nejen nadšení pro vědu, ale také něco z vědomostí samotných.

Science Slam navazuje na tradici slam poetry a využívá některé její prvky, jako jsou hodnocení vystoupení, popularizace vědy veřejnosti, interaktivita, práce s tématem, hlasem a projevem. Živá vystoupení jsou klíčovým prvkem, kterým Science Slam předává informace o vědě.

Kromě toho se Science Slam také představuje prostřednictvím workshopů na středních školách v rámci projektu Science Slam Tour. Mladí vědci a vědkyně

⁷⁶ Pozn.: Integrovaná střední škola technická a ekonomická Sokolov

⁷⁷ Program workshopů a show pro školy [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: https://www.slampoetry.cz/c/pro_skoly

představují svou práci a snaží se studentům středních škol ukázat, o čem věda a výzkum vlastně jsou, a případně je inspirovat k zájmu o vědeckou kariéru.⁷⁸

2.6.3. Soukromé akce

Osoby a skupiny, které mají zájem o klasickou formu slam poetry na jejich soukromých akcích, si mohou pozvat Slam Poetry Show. Tato akce obvykle zahrnuje účast trojice nebo čtveřice špičkových slamerů, například Anatola Svahilce, Dr. Filipitche, Tukana, Karin a dalších. Délka vystoupení je 80 minut a cena se stanovuje individuálně na základě dohody, která zahrnuje vzdálenost akce a počet účinkujících.

2.7. Poetika slam poetry

2.7.1. Performance

Médium mluveného slova

Už od vynálezu knihtisku je dominantním médiem pro literární poezii tisk, zatímco nová poezie si vybrala mluvené slovo. Tento rozdíl v médium ovlivňuje jak produkci, tak recepci daných textů.

Co se týče produkce, mluvené slovo umožňuje básníkům předat svou poezii prostřednictvím hlasu, intonace, rytmu a gest. Mluvená forma přináší další rozměr vyjádření emocí a sdělení. Básníci mohou využít hlasového projevu a gestikulace k přenosu vlastních emocí a zdůraznění významových vrstev svých textů. Tento hlasový prvek přispívá k živosti a autentičnosti vystoupení básníků a umožňuje jim navázat silnější spojení se svým publikem. Pokud jde o recepci, je důležité si uvědomit, že mluvené slovo vybízí posluchače k intenzivnějšímu smyslovému vnímání než tištěné písmo. Při poslechu mluvené poezie je aktivováno více smyslů (poslech básně, pozorování performance, tleskání, smích). Posluchač je tak zapojen do okamžitého zážitku a těsného kontaktu s básníkem. Zapojují se tím i mimojazykové faktory, jako jsou charisma, vzhled nebo sympatie autora. Autor už není pouze abstraktním konceptem, představou, lyrickým subjektem, ale fyzickou bytostí z masa a kostí – moderním, hmatatelným básníkem, který svým hlasem oživuje slova.

Improvizace/Připravenost

Slamové básně nejsou omezeny žádnými formálními kompozičními pravidly. To znamená, že během jednoho večera lze vidět prezentace, které se zcela odlišují ve

⁷⁸ Science slam [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://scienceslam.muni.cz/>

využití výrazových prostředků a způsobu vzniku. Většina slamových básní vzniká po pečlivém plánování a upravování textu i přednesu. Někteří slameři svá díla čtou přímo na jevišti. Publikum čtení textů nevyhledává a uděluje mu nižší hodnocení, proto je tato forma prezentace spíše vzácná. Obvykle slameři své texty přednáší z paměti po pečlivém tréninku. Méně častou, ale v České republice divácky velmi oblíbenou formou slamové poezie, je improvizace.

Někteří slameři improvizují na základě vlastní vnitřní inspirace, technikou volné asociace, nebo podnětů od publika. Existuje mnoho různých improvizčních technik, které se liší od autora k autorovi, a proto není možné je zde všechny uvést. Jednou z možných improvizčních technik, které se v slam poetry používají je udání slov publikem, které performer musí v básni zmínit. Publikum také může určit žánr, či téma básně.

Improvizace přináší do slamové poezie osvěžující rozmanitost a prvek náhody, který může vnést nečekané výhody, ale také může být příčinou neúspěchu. Improvizace je zpravidla vysoce interaktivní – divák se stává nejen netradičním porotcem, kritikem, ale i spoluvůrcem. Prostřednictvím improvizčního výkonu může talentovaný umělec vyniknout, avšak existuje také riziko, že se propadne do povrchnosti nebo průměrnosti.

Časoprostor

Slamová poezie je vždy prezentována v reálném čase, což jí také přisuzuje označení „poezie okamžiku“. Pro uspořádání večerů slamové poezie jsou typická místa jako bary, kavárny, divadelní sály nebo menší klubové scény. Přátelská exhibice i soutěžní kolo obvykle trvají dvě až tři hodiny. Během národní soutěže je slamerovi přidělen časový limit tří minut, zatímco při exhibicích je běžně povolena doba až deset minut.

Slamer je tedy do jisté míry nucen přizpůsobit se. Pokud chce získat přízeň publika, musí brát v úvahu nejen časové omezení, specifika místa, kde vystupuje, ale také momentální naladění přítomných diváků. Podle Somers-Willetové si musí zkušený slamový básník obvykle připravit širokou škálu textů: zábavné, osobní, vážné i politické. Tomuto Somers-Willetová říká princip adaptability.⁷⁹

⁷⁹ SOMERS-WILLET, 2009, str. 26

V tomto ohledu má slamová poezie více podobností se zábavným průmyslem než s uměním. Jejím závazkem je uspokojit diváky a případně dosáhnout úspěchu v soutěži, což může ovlivnit estetickou hodnotu díla. Tento aspekt slamové poezie (komerčnost a podbízivost publiku) je jí často vyčítán.⁸⁰

Aspekt soutěživosti

Soutěživost je ve slamu klíčovým aspektem, a to zejména v kvalifikačních kolech a mistrovstvích. Soutěživost je jednou z nejcharakterističtějších lidských vlastností. Stimuluje inovaci, růst a osobní úspěch, vytváří rivalitu a napětí mezi jednotlivými performery. Přirozená touha být nejlepší může posílit individuální výkon performerů.

Sám Marc Kelly Smith však ve svých průvodcích slam poetry naznačuje, že v první řadě musíme myslet na samotnou podstatu tohoto žánru: „Nejde jen o body, jde o poezii. Soutěžení v něm není o tom, abyste získali co nejvyšší počet bodů, odešli s plnou kapsou peněz nebo o naplnění vitríny s trofejemi. Skutečným cílem je inspirovat lidi ze všech společenských vrstev k poslechu.“⁸¹ Smith zde však nechce popřít aspekt soutěživosti. Vidí v něm důležitou a nezbytnou součást slam poetry. Zejména vyzdvihuje jeho funkci motivovat účinkující k nejlepším výkonům.⁸²

Soutěž také přispívá k základní struktuře slam poetry, která je rozvrstvena do jednotlivých typů soutěží. Více o jednotlivých soutěžích a jejich průběhu se napsáno v kapitole události. (2.6.)

2.7.2. Žánr

V rámci pokusu o definici uměleckého žánru, kterému přináležejí slamová poezie, je nezbytné podrobněji zkoumat žánry, s nimiž má největší překryvy. Jedná se konkrétně o performativní umění, stand-up komedii a poezii.

Performativní umění

Performance se řadí mezi základní estetické kategorie, která se vztahuje k prakticky každému aspektu umění, od vytvoření a prezentace uměleckého díla až po jeho porozumění a hodnocení. Podle Kellyho *Encyklopedie estetiky* lze v nejširším smyslu performanci chápat jako interakci se světem prostřednictvím provádění změn

⁸⁰ SOMERS-WILLET, 2009, str. 24

⁸¹ SMITH, KRAYNAK, 2004, str. 20

⁸² SMITH, KRAYNAK, 2004, str. 20–22

v něm, projevení a projevování svých záměrů skrze akci. Tradičně se termín používá v kontextu hudby, divadla a tance.

Literaturu bylo dlouho nemožné považovat za performativní umění, a to z jednoduchého důvodu. I když je literatura často nahlas čtena nebo přednášena, performance není nezbytnou podmínkou její existence, ale spíše doplňkem. Primárním médiem literatury není performance, ale slovo.⁸³

Nicméně u slamové poezie je to jinak. Pro slamovou poezii jsou slovo a performance rovnocennými médii a pro její existenci jsou nezbytnými podmínkami. Textová i performativní složka slamové básně jsou základními strukturními prvky, které nelze opominout. Slamová báseň nemůže existovat pouze jako text, stejně tak jako nemůže existovat pouze jako samotná performance.

Stand-up komedie

Stand-up komedie je žánr, který je pravděpodobně nejčastěji zaměňován za slamovou poezii, což není vůbec překvapivé, protože tyto dva současné žánry mluveného slova na první pohled velmi připomínají jeden druhého. Stand-up komedie je umělecká forma komedie, kdy komik vystupuje před živým publikem, během kterého vypráví humorné historky a vtipy s cílem rozesmát diváky.⁸⁴

Stand-up komici i slameři často využívají stejné prostory pro svá vystoupení. Stand-up komedie není soutěžní žánr, jak je tomu u slamové poezie, kde se udělují body na základě subjektivního hodnocení publika. Nicméně stand-up komedie je založena na bezprostřední reakci diváků – má za úkol je rozesmát. Primárním cílem slam poetry není publikum rozesmát, ale upoutat jej.

Tematicky se stand-up komedie a slamová poezie podobají – oba žánry čerpají inspiraci z každodenních situací a často jsou kritické vůči společenskému dění. Klíčový rozdíl mezi slamovou poezií a stand-up komedií spočívá v tom, stand-up v sobě nezahrnuje funkci poetickou.

Poezie

Chápání termínu poezie se během literární historie výrazně mění. V základním principu můžeme říct, že poezie je psaná formou verše s důrazem na její zvukovou

⁸³ ALPERSON, 1998, str. 465–466

⁸⁴ MORREALL, 1998, str. 401

stránku (intonaci, rytmizaci, rým). Klíčovým rysem poezie je mnohoznačnost, Poezie se staví proti automatizovanému vnímání reality, obohacuje naši perspektivu na okolní skutečnost, vymaňuje nás z jednoduché percepce objektů a zdůrazňuje neobyčejnost řeči. Oproti dramatu, které bylo po staletí psáno ve verších, se poezie liší tím, že není psána za účelem inscenace.⁸⁵

Slam poetry základní formální charakteristice poezie, kterou má i ve svém názvu, jednoznačně odpovídá. Má formu verše, je zde zdůrazněna zvuková stránka, boj proti automatizaci tkví v zapojení neobvyklé performance. Nicméně poezie není primárně psána za účelem jakékoliv inscenace před diváky a jejímu bezprostřednímu hodnocení. Oba tyto žánry mají spolu mnoho společného a domnívám se, že slam poetry může být cestou k náročněji čtené poezii.

Slam poetry

Slamová poezie je unikátním žánrem. Představuje žánr poezie, který propojuje slova a tělo jako rovnocenně důležité prvky s estetickou tvůrčí hodnotou. Jejím neodmyslitelným doprovodem je slamový večer, který splňuje funkce soutěživé, sociální a zábavné. Zároveň slouží jako prostředek pro vedení společenského dialogu. Důležitým aspektem je zde performance, která slam poetry vzdaluje od pouhé recitace textu.

Slam poetry má tedy dvě složky: text a performanci. Tyto dvě složky jsou ve vzájemné shodě. Text splňuje podmínky jako u jakékoliv jiné básnické tvorby – má svou formu, není doslovný a banální. Performance je expresivní a vyjadřuje esenci básně prostřednictvím tělesnosti.

Marc Kelly Smith zdůrazňuje ve své definici žánru slam poetry důležité propojení několika složek: poezie, performance, soutěživosti, publiku a atmosféry.⁸⁶ Definice slam poetry je více rozebrána v kapitole Definice a vymezení pojmu slam poetry (2.1.).

⁸⁵ JAKOBSON, 1995, str. 31–32

⁸⁶ SMITH, KRAYNAK, 2004, str. 14

2.7.3. Tematika

Jak již bylo zmíněno, ve slamové poezii je výběr tématu vystoupení zcela svobodný. Autor má možnost si své přednášené texty předem připravit. Nejsou zakázány ani citace a parafráze jiných děl. Báseň však musí být autorská.

Marc Kelly Smith k tématice poznamenává: „Jednou z nejkrásnějších věcí na poezii je to, že má k dispozici tisíce možností. Když se zeptáte slamerů, kde berou své nápady a inspiraci, uslyšíte milion odpovědí. Spisovatelé jsou především pozorovatelé a svět je plný pozorovatelné reality, kterou oni zachycují – od hadů po vesmír, od emocí po lilky, od lásky po smrt a zpět – pro báseň se hodí cokoliv. Pro vystoupení jsou samozřejmě k dispozici všechny druhy témat. Otevřenost ke všem stylům a tématům dělají slam přístupným a přitažlivým pro všechny druhy lidí.“⁸⁷

Obecně můžeme říci, že slam poetry je charakteristická pro svou polytematičnost. Slameři při tvorbě svých textů dávají často velký zřetel na aktuálnost, což koresponduje s označením „poezie okamžiku“ (viz Časoprostor).

Tematicky se dají čeští autoři rozdělit do několika skupin: autoři komediálních textů, autoři vážných textů, vypravěči a poetičtí autoři. Autoři komediálních textů kladou hlavní důraz na komiku celé performance. Přizpůsobují jí témata, rytmizaci, gestikulaci i pohyb na pódiu. Motivy berou převážně z každodenního života, ale často se snaží přednést důležitá témata vtípnou formou. Autoři vážných textů vybírají témata, která právě hýbou světem nebo Českou republikou. Většinou se jedná o témata politická a společenská. Snaží se na tato témata poukázat a otevřít veřejnou diskuzi. I vážná témata se v české slam poetry mnohdy představují s určitou nadsázkou, jelikož divák se chce především bavit. Existuje proto tenká hranice mezi komediálními autory a autory vážných textů. Vypravěči svými texty většinou předávají nějaký příběh. Motivy příběhu slameři mnohdy získávají ve svých životech. Méně vystupují se zcela vymyšleným příběhem. Poetickými autory jsem nazvala slamery, kteří představují své vlastní pocity. Texty jsou založeny převážně na jejich myšlenkách, filosofických úvahách či aktuálních náladách. Těchto autorů je na české slamové scéně malé množství. Mnohdy do této kategorie můžeme zařadit ženské slamerky, které vynikají jistou něžností, poetičností a jejich témata jsou mnohem intimnější. Hranice mezi těmito kategorie nejsou ostré, proto mnohé autory nemůžeme striktně zařadit jen do jedné skupiny.

⁸⁷ SMITH, KRAYNAK, 2004, str. 59

Ve slamových textech můžeme velice často najít politická témata, která odráží aktuální dění v České republice i ve světě. Slam poetry svým způsobem může být nástroj k politickému aktivismu či vyzývat k politické angažovanosti.⁸⁸ Slamer však musí volit témata, která rezonují společností, jinak může dojít k nepochopení textu publikem, které výstup může ohodnotit negativně. Politika se hodnotit dvěma způsoby: satiricky a seriózně. Zde vkládám příklad satiricky laděného textu, který naráží na kauzy expremiéra Andreje Babiše a bývalého prezidenta Miloše Zemana:

„Že pracovní, nikoliv koncentrační tábor byly Lety,
a že Andrej Babiš je tak trochu E.E. Tý.
Že existují politici, kteří prý nekradou,
a menstruuující žena s dobrou náladou.
A taky nám v angličtině neřekli, co znamená pussy nebo Vojta Dyk,
a ve fyzice, že když zakopnu a spadnu v České televizi,
tak vlastně hledám popelník.“⁸⁹

Můžeme však nalézt i texty, ve kterých autor seriózně tematizuje politická témata a dává najevo svou nespokojenost.

„V politice množství neštěstí
Neřestí možností jak dostat se do pastí
My v mileniální pasti dosti
Devadesátkový zlosti bylo ať
Někdo nový se zhostí
Země velké ukradené transfery
Jelcinových hostí...dosti“⁹⁰

⁸⁸ Pozn.: například se jedná o výstup Amandy Gorman na inauguraci amerického prezidenta (2021). Dále výstup českých slamerů na Letňanské demonstraci (2019).

⁸⁹ OŠKRKANÝ, Pavel. „Tři mušketýři“. In: OŠKRKANÝ, Pavel (ed.). Sborník slam poetry 2017. S. 98–99.

⁹⁰ TUKAN. „Rus – Ukr – Majdan – Přemožitel – Medvěďů – Donbas – A co dál?“. In: OŠKRKANÝ, Pavel (ed.). Sborník slam poetry 2017. S. 122–124.

Dále se v textech jednotlivých slamerů odráží jejich studijní obor, nebo profese. Oba příklady těchto témat spojených dohromady můžeme vidět v tomto slamu:

„Kdo nikdy neučil, určitě nezná,
jací jsou žáci na začátku března,
Po jarních prázdninách učitel ví,
že mají v lhavě místo rovníků lyže.
Však letos „čus virus“ přinesl změnu,
standartní výuka už asi nemá cenu,
zasedlo ministerstvo nad palčivým bodem,
kantoři, zrušte školu a nažhavte modem!“⁹¹

I v běžné poezii je typickým tématem láska. Ta se zde vyskytuje ve všech podobách: vyjádření lásky, oslava ženy, ironizovaná láska, nešťastná láska, sexuální témata, láska v každodenním životě apod. Téma lásky je zobrazováno velice hojně, jelikož je to téma věčné a většina lidí se s ním dokáže ztotožnit.

„láska to je
když se potkají dva
z nichž jeden je Jů a a druhý Hele
jeden je Maradona a druhý Pelé
jeden je Adolf a druhý Eva
jeden je důchodce a druhý sleva
a naturální styky
se promítly i do pranostiky:
sekret bílý
láska sílí“⁹²

Ve větší míře se objevují témata dospělosti ve spojení s hledáním smyslu života. Autor zde projevuje své niterné pocity z vynořující se dospělosti, které zejména

⁹¹ PAN FENEK „Kantorovirus“, In: KORYTA, Filip, ed. Nejlepší česká slam poetry 2020. Hradec Králové: Detour Productions, 2021. s. 85–87

⁹² FILIPITCH, Dr. „O lásce“ In: Test tvojí trpělivosti. [Olomouc]: Nugis Finem Publishing, 2018. s. 18–21

dospívající mohou velice zaujmout a ujistit je, že v tom nejsou samy. Právě tyto slamové texty se dle mého názoru skvěle hodí do výuky literatury na středních školách.

„Už jsem dospěla.
ráno po sobě ustelu postel, abych do ní znova nevezla
anebo taky ne, protože tentokrát jsem se neunesla
a abych si to ulehčila, předstírám, že nedokážu vstát,
protože podlaha je žhavá láva
a ne protože nejvíc kilogramů, co jsem kdy táhla, byla moje hlava –
jako snad kdyby ve dvaadvaceti bylo co táhnout
jako snad kdyby mládí mohlo těžknout v náruči
jako snad kdyby v tomhle věku bylo na co si stěžovat
to jenom podlaha je žhavá láva a neustlaná postel polštářová pevnost
a věrnost dětským představám plaší běsy dospělosti“⁹³

Objevují se však i témata běžného dne, témata událostí, které se staly a stávají se každému z nás. Témata každodenní reality jsou často představena za prostřednictví reálného příběhu. I tyto texty jsou vhodné do výuky na středních školách, jelikož se s nimi žák dokáže ztotožnit.

„Spoj zpoždění nabírá
což mě notně nasírá
když z deseti minut
půl hodiny
z půl hodiny
hodiny dvě
napětí vzrůstá
v naší soupravě...
hledám někoho
na kom si vylejt vztek
jenže průvodčí

⁹³ VEČERKA „Dospělost“, In: KORYTA, Filip, ed. Nejlepší česká slam poetry 2020. Hradec Králové: Detour Productions, 2021. s. 61–63

zrovna někam utek.“⁹⁴

Tematicky je tvorba textů ve slam poetry čistě subjektivní a individuální. K tomu přispívá svoboda performerů výběru jakéhokoliv tématu. V této kapitole byly shrnuta témata, která se ve slam poetry často opakují a na slamových scénách zaznívají nejvíce. Právě témata, která jsou ojedinělá, jsou publikem hodnocena velmi kladně.

2.7.4. Verš

Jak již bylo výše zmíněno, slamové texty jsou ve své podstatě určeny k hlasitému přednesu. V tom případě je jejich zápis méně důležitý, jelikož ten mnohdy slouží jen jako podklad pro samotné autory. S časem se však někteří autoři rozhodli publikovat své texty tiskem, čímž přispěli k rozšíření působnosti slam poetry do nového média a ke vzniku prvních sborníků slamové poezie.⁹⁵ Texty byly přizpůsobeny tištěné formě, ale přesto si uchovaly svou autenticitu.

Veškeré texty jsou z hlediska veršové výstavby naprosto rozdílné a liší se v mnohém: počet slok a veršů, použití interpunkce, použití různých druhů rýmu, délka veršů apod. Některé texty naopak dodržují všechny normy tradiční poezie. Pro slam poetry neexistují téměř žádná pravidla, a to se promítá i ve všech aspektech.

Ve slamové poezii se klade důraz na zvukovou stránku verše, zejména na jeho rytmus. V tradičních prozodických systémech se rytmus upravuje pomocí metrických prvků, jako jsou přízvuky, slabiky nebo délky. Nicméně v české slamové scéně se velmi často objevuje typ volného verše, který potlačuje přízvukový rytmus, ruší pravidelný rým a strofické členění. V slamové poezii hraje intonace důležitou roli nejen při rytimizaci, ale také při verbální hře a zdůraznění sdělení. Intonace se používá výrazně a expresivně, což odpovídá samotnému pojmu slam poetry, který může být přeložen jako razantní poezie.

Slamer se snaží na diváka působit pomocí tzv. ilokuční síly. K publiku promlouvá s jistým záměrem a usiluje o to, vyvolat v něm určitou reakci. Ve své performanci tedy

⁹⁴ FILIPITCH, Dr. „8. března 2017“ In: Test tvójí trpělivosti. [Olomouc]: Nugis Finem Publishing, 2018. s. 11–17

⁹⁵ Pozn.: například sborník Nejlepší česká slam poetry 2020 (ed. Filip Koryta), Sborník Slam poetry 2016 (ed. Pavel Oškrtaný).

využívá konkrétní prostředky ilokučního aktu: slovosled, přízvuk, intonace, interpunkce, slovesný způsob i užitý performativních sloves.

2.7.5. Zvuk

Texty slamové poezie jsou primárně určeny k performanci. Divák slam poetry nečte, ale poslouchá, a proto je zvukový prvek zásadní. Slameři se zvukovou stránkou při svých vystoupeních manipulují s cílem dosáhnout co největšího úspěchu u diváků.

Při zmínce o zvukové stránce slam poetry je zapotřebí zmínit, že slam poetry není jediná poezie v českých zemích, která klade důraz na zvuk. V šedesátých letech minulého století vzniká skupina autorů, kteří se nebojí experimentovat se zvukem a zkoumají tzv. fonickou poezii. Do této skupiny patří Ladislav Novák, Milan Nápravník, Josef Hiršal a další.⁹⁶ Tato skupina představila ucelenou antologii básní a próz čtených herci s názvem *Fragmenty 1963/1964*. V těchto čtených textech se dbá na citlivý přednes, intonaci hlasu, opakování slov, zdůraznění spádu a napětí textu. Experimentuje se s technickými zařízeními (překrývání záznamů, zrychlování pásky, hlasové i zvukové efekty).⁹⁷ Určité zvukové prvky má slam poetry právě s fonickou poezií podobné.

Prozodie, tedy rytmus, přízvuk a intonace řeči, má ve slam poetry klíčovou roli. Autor slamového textu může pomocí prozodie vyjádřit osobní postoj a zdůrazňuje záměr, se kterým skutečnost sděluje. Rytmus má slamová poezie společný s rapem, kdy performer rytmicky pronáší text. Pravidelné uspořádání zvukových prvků, přízvuků, dlouhých a krátkých slabik je pro příjemce podstatným činitelem. Rytmus může sloužit k zdůraznění významově důležitých slov a pasáží a k orientaci v textu.

Nejzákladnějším nositelem veršového rytmu je intonace. V češtině nemáme pevně stanovený slovosled, takže pomocí klesavé nebo stoupavé intonace často rozlišujeme, o jaký typ vět se jedná. V případě slam poetry často dochází k úmyslnému porušování intonace. Divák musí sám uhodnout, zda šlo například o otázku nebo oznamovací větu, na čemž je často postavena daná jazyková a slovní hra s divákem.

⁹⁶ Pozn.: Jiří Kolář, Bohumila Grögerová, Vladimír Burda, Milan Nápravník a Emil Juliš.

⁹⁷ STOLIČKA, 2010, str. 44–45

V češtině je přízvuk primárně umístěn na první slabiku slova, ale autor slamového textu dokáže pomocí přízvuku zvukově zvýraznit přesně to, co potřebuje. Přízvuk tedy není vnímán pouze jako signál oddělující slova, ale jako důležitý prvek jazykové hry, který je ve slamových textech hojně zastoupen. Zesílení přízvuku přispívají k vytvoření důrazu.

Intonace je úzce spojena s pauzami. Pauzy jsou úmyslné momenty ticha nebo zvuky bez hláskové podoby. V běžné mluvě pauzu používáme na místě, kde je to sémanticky a syntakticky příhodné. Ve slamových vystoupeních jsou často pauzy úmyslně zkracovány nebo prodlužovány. Zkrácením pauz se zvyšuje tempo řeči a rychlejší kadence slov přispívají k celkovému efektu. Některé slamové texty jsou vyloženy na absenci jakýkoliv pauz a rychlého hromadění slov za sebou založeny. Naopak úmyslně prodlužováním pauz mluvčí přispívá k budování napětí.⁹⁸

2.7.6. Jazyk

Z hlediska slovní zásoby jsou díla slam poetry, stejně jako ve všech předchozích aspektech, velmi různorodá. I když mluvčí vnímá jazyk jako jednotný celek, je důležité si uvědomit, že každý jazyk obsahuje několik souběžných struktur, z nichž každá má jinou funkci. Dle Jakobsona mluvíme o šesti různých funkcích: referenční, emotivní, konativní, fatická, metajazyková, poetická.⁹⁹

Slamová poezie v sobě ukrývá všechny tyto funkce souhrnně. Základní funkcí je poetická funkce. Další funkce performer určuje dle svého individuálního stylu. Autor může využívat ve své osobní zpovědi funkci emotivní. Další slameři chtějí zapůsobit tématem na diváka a přimět jej k zamyšlení, tím využívají funkce konativní. Performeré, kteří improvizují a kteří kladou důraz na spolupráci s publikem, uplatňují ve svých vystoupeních fatickou funkci. Při použití epického vyprávění a zábavných a humorných historek z běžného života autor použije funkci referenční. Velmi zřídka se pracuje s metajazykovou rovinou.

Lexikum ve slamových textech odráží jazykovou vybavenost, individualitu a účel jednotlivých autorů. Vyskytují se všechny vrstvy slovní zásoby, neutrální bezpříznakové výrazy, ale také hovorové, knižní, odborné i básnické výrazy.

⁹⁸ ČERMOCHOVÁ, 2016, celé

⁹⁹ JAKOBSON, 1995, str. 77

Jelikož cílem slam poetry není komunikace, ale osobité vyjádření skutečnosti, hraje ve slamových textech významnou roli expresivita. Expresivní slova se ve slam poetry používají z mnoha důvodů: vyjádření postoje a rozpoložení autora, zdůraznění či odlišení daného výrazu i aktualizace jazykového prostředku. Právě expresivita odděluje slamovou poezii od té tradiční. Vyskytují se slova s kladným i záporným expresivním příznakem. Mezi kladně zabarvenými slovy se objevují hypokoristika (př. Maruš), eufemismy (př. kosmetička podlahových krytin = uklízečka), slova lichotivá (př. miláček, zlatíčko) a v menší míře deminutiva (př. maminka, tyčka). Slova lichotivá a deminutiva se často používají i v negativních konotacích s nádechem ironie. Mezi záporně zabarvená slova nalezneme augmentativa (př. chlapák), pejorativa (př. fracek, ksicht), dysfemismy (př. hodím si jutovou kravatu = oběsím se) a také vulgarismy. Expresivita je přítomna nejen v jazykových prvcích, ale i těch mimojazykových. Samotný princip ztělesnění básně je naprosto jasným expresivním prvkem.

Z hlediska dobového výskytu lze u některých autorů (a to především u již zmíněného Anatola Svahilce) pozorovat použití zastaralých slov, historismů (př. legie), či archaismů (př. anžto). Jejich výskyt je však ve slamových textech velmi malý. Naopak často se objevují neologismy, které někteří autoři vytvářejí přímo pro účely daného slamového textu. Tyto neologické výrazy dodávají textům určitou originalitu a zdůrazňují individualitu autora.

Z hlediska původu slov se ve slamových textech vyskytují především domácí slova. V textech se velmi často objevují plně anglické výrazy (př. push up, join me), přejatá slova z cizích jazyků, a to převážně anglicismy (př. hejtři, iphona). V textech Anatola Svahilce můžeme nejspíše nalézt také germanismy (př. imrvére, kasaštyk).

Slamová poezie se snaží o vyjádření zážitku, proto staví do popředí autentičnost výrazů a vět. Dojem autentičnosti navozuje nejčastěji forma vypravování - ich forma, a také skutečnost, že performer musí být autorem textu.

Obecně lze říci, že jazyk slamové poezie je velmi různorodý. Jelikož se snaží přiblížit divákům, vyskytují se výrazy obecné češtiny a nářečí, ale můžeme nalézt i zcela spisovné texty.

2.8.7. Básnické prostředky

Slam poetry texty, ačkoli často porušují pravidla psané poezie, jsou především uměleckými texty, které obsahují mnoho básnických výrazů.

Mezi nejčastěji užívaná přímá básnická pojmenování patří epiteta (př. vesmírná kostra, skálovitá víra, elegantní tečka). V textech se vyskytuje také velká řada přirovnání (př. pohled na tebe je jako špatně napsaná báseň, oči jako z výstavní skříně, musíš být stabilní jako akcie googlu) a oxymóronů (př. nezhmotněná hmota, v nonstopu bylo zavíráno).

V textech můžeme nalézt také mnoho nepřímých pojmenování – tropů. Nacházejí se zde metafory (př. každý jsme osamělá nakládačka ve své vlastní privátní zavařovačce), personifikace (př. jen vítr ve zdech zpívá), ironické prvky (př. chlapák, chudinka) i hyperboly (př. čekat celou věčnost, stojím tu sto let).

Ve slamových textech se objevují veškeré druhy figur: anafora (př. skákal pes v období půstu/skákal pes přes ledovou krustu), epifory (př. jim nepravdělně/spim nepravdělně), aliterace (př. u mě u ní umění u mě není), epizeuxy (př. chci vlastnit vlastnit tak moc), epanastrofy (př. a tím problémem jsou děti/děti je sranda dělat) i refrén (př. žiju přítomným okamžikem). Významnou figurou jsou řečnické otázky, kterými performer navozuje kontakt s publikem (př. pořádní chlapi začínají vymírat/A proč?), nebo jsou součástí jeho úvahového vnitřního monologu (a udělá mě to šťastným?/a udělá mě to lepším člověkem?).

V básnických zvukových prostředcích zaujímá dominantní místo rým. Ačkoli slam poetry nemusí být přímo rýmovaná, rým výrazně přispívá k celkovému účinku vystoupení. Registrujeme všechny druhy rýmů, jelikož jejich užití je na preferenci jednotlivých autorů, či na charakteru textu.

2.8. Přínos slam poetry

Na první pohled se může zdát, že slam poetry je pouhou večerní zábavou, či jednoduchým kulturním zážitkem. Slam poetry však přináší mnoho přínosů v obecnějších kulturních a společenských souvislostech. Sám otec slamové poezie

Marc Kelly Smith ve své příručce doslova zmiňuje: „Slam poetry je víc než jen soutěž, je to globální společensko-literární hnutí.“¹⁰⁰

Slam poetry nabízí cestu mladým lidem k poezii jako takové. Stává se hlasem mladých a poskytuje jim prostor pro vyjádření jejich myšlenek, emocí a zkušeností. Přináší jim jinou formu, jak sdílet své hlasité myšlenky skrz poezii. Inspirace mladých lidí slam poetry k jejich vlastní tvorbě je rozebírána v praktické části této práce.

Slam poetry a její texty jsou v dnešní době často politicky angažované. Politické otázky se častěji ve slam poetry řeší v zahraničí než v České republice, ale i zde můžeme najít příklady politicky angažovaných výstupů. Politizace textů na české scéně přichází až s druhou generací slamerů (od roku 2010). V nedávné minulosti se jednalo například o výstup českých performerů Ondřeje Hrabala a Dr. Filipitche na Letňanské demonstraci v roce 2019. Existuje velký počet lidí, kteří mají negativní názor na tento trend a nepovažují slam poetry za prostředek politického aktivismu. Při těchto příležitostech však vždy záleží na individuálním rozhodnutí každého umělce a na jeho svobodě projevu. Osobně vnímám politickou tematiku za kladný rys slam poetry textů. Přinášejí politická témata k širší společnosti a mohou jimi i zaujmout zástupce mladé generace k zájmu o současné dění.

Slam poetry se také rozšiřuje do školního prostředí. Stala se tématem seminárních a závěrečných prací na VŠ. V roce 2006 dokonce Bob Hýsek na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci zahájil seminární kurz Slam poetry. Zřídka se o slam poetry mohou dozvědět žáci na ZŠ a SŠ, kde se výuce současné poezii dává velice malý prostor. Přitom slam poetry by mohla být nástrojem, který mladistvé zaujme. Právě proto vznikají workshopy pro školy s názvem Poezie není nuda, které se zaměřují na tuto formu umění a přibližují poezii mladým lidem. O této možnosti semináře bohužel ví jen malá část pedagogů. Slam poetry ve své podstatě přináší také oživování jazyka formou experimentu s jazykem, rytmem, metaforami a slovními hříčkami. Tím přináší nové a osvěžující možnosti vyjádření.

V kruzích slamové poezie dále vzniká určitá komunita. Často konané soutěže, exhibice a další slamové akce vytvářejí prostředí, ve kterém se lidé setkávají, sdílejí své příběhy a budují komunitu. Vnímám to jako velký společenský přesah slam poetry.

¹⁰⁰ SMITH, KRAYNAK, 2004, str. 18

Současným mladým lidem může do života přinést skupinu osob, která s nimi sdílí stejný zájem.

Jak již bylo zmíněno v kapitole zabývající se tematikou, ve slam poetry se vyjadřují společenská témata, která hýbají světem. Jedná se například o rasismus, sexismus, sociální nerovnosti, otázky LGBT+ komunity i ekologie. Tím slameři mohou otevírat veřejnou diskuzi, která může vést ke snaze podněcovat změny. A to vše jen prostřednictvím slov.¹⁰¹

Celkově lze říci, že slam poetry přináší oživení kulturní scény, umožňuje mladým lidem vyjádřit se a sdílet své zkušenosti, podněcuje společenskou diskusi a posiluje komunitní interakce. Je to forma uměleckého sebevyjádření, která má širší společenský význam.

Praktická část

1. Oblasti výzkumu

Obsahem praktické části diplomové práce je realizace výzkumu a jeho zhodnocení. Výzkum se zabývá slam poetry a jejím didaktickým a inspiračním potenciálem. Zejména se vztahuje k slam poetry jako inspiraci k vlastní tvorbě zástupců mladé generace.

2. Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je zmapování slam poetry a jeho motivačního a inspiračního potenciálu pro vlastní básnickou tvorbu studentů středních škol.

Dílními cíli výzkumu jsou analýza autorské tvorby vybraných mladých lidí, zkoumání další motivace ke psaní a jejich vztahu ke slam poetry.

Před zahájením výzkumu byly stanoveny základní hypotézy, které stanovují očekávané výsledky výzkumu:

- 1) *Slam poetry dokáže zaujmou zástupce mladé generace.*
- 2) *Slam poetry dokáže mladou generaci přivést k vlastní autorské tvorbě.*

¹⁰¹ SOMERS-WILLETT, 2009, str. 133–135

3. Popis metodologického rámce

S ohledem na cíl výzkumného řešení je využito více rovin výzkum. Výzkumná část je tedy rozdělena do dvou fází. Pro první fázi výzkumu byl zvolen kvalitativní přístup, který je dle literatury vymezen jako „...proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz jevů založených na hlubokých datech...“¹⁰² Pro kvalitativní výzkum byla vybrána metoda polostrukturovaného hloubkového rozhovoru (interview). V tomto případě se průběh rozhovoru odvíjí podle stanovených postupů, které jsou vymezeny v řadě publikací. Hendl uvádí: „...v typickém případě kvalitativní výzkumník vybírá na začátku výzkumu téma a určí základní výzkumné otázky. Otázky může modifikovat nebo doplňovat v průběhu výzkumu, během sběru a analýzy dat...v průběhu nevznikají pouze výzkumné otázky, ale také hypotézy i nová rozhodnutí, jak modifikovat zvolený výzkumný plán a pokračovat při sběru dat i jejich analýze.“¹⁰³ Metoda polostrukturovaného rozhovoru byla zvolena s ohledem na téma a cíle výzkumu. Rozhovor vychází z předem stanovených výzkumných otázek. V průběhu rozhovorů dochází dle potřeby k rozšíření, či modifikaci jednotlivých okruhů témat. Polostrukturovaný rozhovor je jeden z typů hloubkového rozhovoru, který umožňuje zachytit výpovědi a slova v jejich přirozené podobě, což je jeden ze základních principů kvalitativního výzkumu.¹⁰⁴ Polostrukturovaný rozhovor byl také vybrán z důvodu možnosti osobního setkání s jednotlivými respondenty, které umožňuje získat konkrétnější a rozsáhlejší informace, dává šance se doptávat na doplňující a nejasné informace. Díky osobnímu kontaktu s respondentem je možné zaznamenat i emoční vyjádření, které rozhovor doprovází.

Je zásadní, aby se badatel pečlivě na rozhovor připravil. Měl by mít teoretickou znalost tématu, o kterém výzkum probíhá. Zejména by si však badatel měl vytvořit schéma základních otázek, které budou jádrem rozhovoru. Rozlišujeme různé druhy otázek: úvodní otázky (navození atmosféry, pocitu bezpečí a rozmluvení respondenta), hlavní otázky (týkají se tématu výzkumu, tvoří základ výzkumu), navazující otázky (důležité pro rozšíření tématu a získání hloubky a detailu), dynamické (slouží k udržení

¹⁰² ŠVARÍČEK, ŠEĐOVÁ, 2007, str. 17

¹⁰³ HENDL, 2016, str. 50

¹⁰⁴ ŠVARÍČEK, ŠEĐOVÁ, 2007, str. 160

interakce mezi badatelem a účastníkem během rozhovoru) a ukončovací otázky (uzavření tématu, vyvarování se rychlého ukončení rozhovoru).

Ve druhé fázi byla provedena analýza uměleckých textů respondentů. Texty jsou zhodnoceny zejména ze strany literární teorie.

3.1. Etická stránka výzkumu

V dnešní době patří k základním náležitostem výzkumu otázka etiky. I když Česká asociace pedagogického výzkumu (ČAPV) žádný etický kodex nevytvořila, vycházíme z obecně platných etických principů:

- 1) důvěrnost – ve výzkumu nejsou zveřejněna data, která by umožnila identifikovat účastníky výzkumu,
- 2) souhlas – získání poučeného souhlasu od respondentů k nahrávání rozhovoru,¹⁰⁵
- 3) zpřístupnění práce účastníkům.

3.2. Metody sběru dat

Základní metodou pro sběr dat byl polostrukturovaný rozhovor. Pro tento typ rozhovoru, je zásadní pečlivé zpracování výzkumných otázek, které jsou jádrem celého výzkumu. Otázky úvodní jsou v přepsaných rozhovorech vynechány, jelikož nejsou pro výzkum důležité a sloužily jen pro navození atmosféry a k rozmluvení respondentů.

Hlavní otázky jsou rozděleny do tří kategorií, tří jednotlivých témat, kterých se výzkum týkal. Tvoří tedy jádro výzkumného rozhovoru. Během rozhovoru byly použity i navazující otázky. Ty byly použity v případě, že bylo potřeba se respondenta doptat na rozšiřující informace, nebo si nějaké informace ujasnit.

První kategorie hlavních otázek je zaměřena na obecné otázky vztahu respondenta ke slam poetry. Jsou zejména kladeny kvůli ověření druhého kritéria při výběru respondenta, tj. aktivní účast na akcích slam poetry. Cílem třetí a čtvrté otázky je zjistit, jestli se daný respondent pohybuje v obecné znalosti struktury slam poetry soutěží. Dále zjišťují, jaké konkrétní akce daný respondent navštěvuje. Poslední otázka pomalu připravuje respondenta na druhý sektor otázek.

¹⁰⁵ Pozn.: Respondenti podepsali písemný souhlas nejen s nahráváním rozhovoru, ale i s použitím a zveřejněním jejich tvorby.

Druhá kategorie dotazů se týká hlavní části výzkumu. Konkrétně zjišťují, jakou motivaci ke psaní získali respondenti z návštěv slam poetry a jakými způsoby jej slam poetry k vlastní tvorbě inspirovala. Jde tedy o jádro výzkumu, které přináší odpovědi na předem dané hypotézy. Zásadní otázkou v této kategorii je otázka třetí. V ní se zkoumá, jaké konkrétní prvky slam poetry respondenta přivedly k jeho vlastní tvorbě. Při samotném rozhovoru se právě na tuto otázku dával veliký zřetel. Dále se hledají i jiné prostředky motivace respondentů k jejich vlastní tvorbě, např. škola, volný čas, rodiče, četba apod.

Třetí část otázek se věnuje vlastní tvorbě respondenta. Zde bylo zkoumáno, jak samotný autor na svou tvorbu nahlíží, a to ze všech úhlů pohledu: forma, jazyk, tematika, kompozice, metrika apod. Druhá otázka zjišťuje, jestli samotný respondent vidí ve své tvorbě podobnosti se slam poetry.

Seznam otázek:

První část: Obecné otázky k slam poetry

- 1) Kdy jsi poprvé navštívil/a slam poetry?
- 2) Jak jsi se o slam poetry dozvěděl/a?
- 3) Jak často navštěvuješ slam poetry?
- 4) Jaké typy slam poetry akcí navštěvuješ?
- 5) Co tě vedlo k tomu navštěvovat slam poetry pravidelně? (Čím tě slam poetry zaujala?)

Druhá část: Motivace ke psaní

- 1) Kdy jsi začal/a se svojí tvorbou?
- 2) Co tě vedlo k tomu, že jsi se svojí tvorbou začal/a?
- 3) Jaké konkrétní prvky slam poetry tě přivedly k vlastní tvorbě?
- 4) Motivovalo tě i něco jiného než slam poetry?
- 5) Jakou školu studuješ? Vnímáš ze strany školy inspiraci k tvorbě?

Třetí část: Vlastní tvorba

- 1) Jak bys popsal/a svůj styl psaní? V čem je tvá tvorba jedinečná?
- 2) Je něčím tvá tvorba podobná slam poetry?
- 3) Dbáš na formu básně?
- 4) Používáš vědomě základní literárně-teoretická pravidla?

5) Jakých témat se ve své tvorbě nejčastěji dotýkáš?

Na závěr každého rozhovoru zazněla ukončovací otázka: *Chtěl/a bys na závěr ještě cokoli dodat či zmínit?* V této otázce šlo zejména o uzavření celého rozhovoru, přesvědčení se, že respondent nezapomněl něco říci. Z prepisů rozhovoru jsou tyto otázky vynechány, jelikož nikdo z respondentů neměl žádné další připomínky.

Šetření bylo provedeno formou polostrukturovaných rozhovorů. Prepisy rozhovorů byly převedeny do elektronické podoby a jsou k nahlédnutí na konci této práce v příloze.

3.3. Průběh výzkumu

Samotné rozhovory celkem pěti respondenty probíhaly v rozmezí dvou týdnů v květnu 2023. Čtyři rozhovory se uskutečnily formou osobního setkání. Jeden z rozhovorů proběhl prostřednictvím online hovoru z důvodu časových a vzdálenostních limitů, konkrétně se jednalo o respondentku Kateřinu Modrou. Časový rozsah rozhovorů byl mezi 60–90 minutami. Minutáž rozhovoru byla takto zvolena z několika důvodů: důkladné rozebrání výzkumných otázek, limit na doplňující otázky a navození příjemné atmosféry. Časový limit plně postačoval kritériím rozhovoru. Delší časový limit by byl na obtíž, jelikož by respondenti mohli ztratit zájem o dané výzkumné téma. Všechna setkání byla vždy vedena pouze s jedním respondentem (nebyly vedeny žádné skupinové rozhovory). Před každým rozhovorem jsem vždy od jednotlivých informantů získala ústní souhlas s provedením rozhovoru a s jeho nahráváním. Respondenty také byli ujištěni o anonymitě výzkumu, které se týkalo především změny jména, nikoli ale střední školy, kterou navštěvují. Před setkáním byli respondenti seznámeni s obsahem a tématem rozhovoru.

Respondenti byli osloveni různými způsoby. Většina respondentů (tři z pěti) byla získána prostřednictvím výzvy na sociálních sítích. Na toto otázku odpovědělo celkem osm osob. Z důvodu předem určených kritérií na respondenty (studenti středních škol, aktivní účast na různých akcích slam poetry, vlastní umělecká tvorba, inspirace slamové poezie k vlastní tvorbě) bylo vyselektováno celkem pět osob. Další dva respondenti byli osloveni osobně přímo na akcích slam poetry. Konkrétně se jednalo o akci konanou ve čtvrtek 27. dubna s názvem EROTIC SLAM Plzeň. EROTIC SLAM jsou speciální edice slam poetry, kde se představují texty o lásce a sexu. Druhý respondent byl osloven na akci SLAM POETRY BATTLE: ZČU vs. UK, která se

konala 3. května na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara ZČU. Zde mezi sebou soupeřily týmy Univerzity Karlovy a Západočeské univerzity. U těchto dvou akcí bylo pravděpodobné, že se jich účastní především mladí lidé, proto byly pro oslovování respondentů zvoleny.

3.4. Popis respondentů

Jak již bylo výše zmíněno, výzkumu se účastnilo pět respondentů. Z důvodu kvality provedeného výzkumu byli respondenti vybíráni podle několika kritérií:

1. Student/ka střední školy – z důvodu konkretizace se výzkum zaměřil na respondenty studentů středních škol. U nich se totiž očekává, že již mohou navštěvovat kulturní akce typu slam poetry a mohou se z nich brát určitou inspiraci. Také tato věková kategorie již pravděpodobně může psát vlastní básnickou tvorbu. Konkrétně se jedná o studenty druhého až čtvrtého ročníku SŠ ve věkové kategorii 16–19 let. Typ středních škol byl také brán na zřetel. Ve výzkumu jsou zahrnuti respondenti z různých druhů středních škol: gymnázium, gymnázium se sportovní přípravou, střední odborná škola i střední odborné učiliště. Šlo především o zachování diverzifikace výzkumu.

2. Aktivní účast na akcích pořádané organizací Slam poetry – vybraní respondenti musejí pravidelně navštěvovat akce slam poetry. Stanovená hranice byla jednou za půl roku. Z důvodu věkové kategorie respondentů bylo dáno kritérium minimálního počtu doposud navštívených akcí. Respondent musel ve svém životě navštívit minimálně tři akce slam poetry. Tato hranice byla stanovena zejména k nízkému věku dotazovaných.

3. Vlastní umělecká tvorba – jedním z nejdůležitějších kritérií pro výběr respondentů byla jejich vlastní umělecká tvorba. Respondent musí aktivně tvořit vlastní autorské texty.

4. Inspirace slam poetry k vlastní tvorbě – respondentova tvorba musela být inspirovaná slamovou poezií. Nešlo ani tak o formu, ale o motivaci k vlastní tvorbě, kdy studenti např. navštívili akce slam poetry, které je posléze motivovali k psaní vlastních textů.

S ohledem na tato kritéria bylo vybráno pět studentů středních škol. Kvůli zachování anonymity veškerého výzkumu byli respondenti pojmenováni pomocí názvů barev (např. slečna Červená apod.)

Jednotliví respondenti:

Anna Červená

Anna Červená je žačkou Střední odborné školy obchodu, užitého umění a designu v Plzni, konkrétně studuje 2. ročník oboru Ekonomika a podnikání – zahraniční obchod. V době výzkumu je jí 17 let. Slam poetry navštěvuje již skoro dva roky a účastní se především exhibicí a speciálně zaměřených slamů v Plzni. Svou tvorbu píše již odmalička, ale psát poezii začala až po prvních návštěvách slam poetry.

Kateřina Modrá

Kateřina Modrá je žačkou Masarykova gymnázia v Plzni. Studuje osmileté gymnázium a v tomto roce je v posledním ročníku, tj. 8. ročník. V době rozhovorů se připravovala na maturitní zkoušku, tudíž v současné době žádné kulturní akce nenavštěvuje. V minulosti se však slam poetry akcí účastnila hojně, a to především v 6. a 7. ročníku osmiletého gymnázia. Autorské tvorbě se začala věnovat až v 7. ročníku. Rozhovor s Kateřinou Modrou probíhal prostřednictvím online platformy, především z časových limitů. Kateřina Modrá byla jedinou respondentkou, se kterou byl proveden online rozhovor.

Marek Bílý

Marek Bílý je studentem druhého ročníku Sportovního gymnázia v Plzni. Navštěvuje jeho čtyřleté studium zaměřené na sportovní přípravu, kdy škola zajišťuje speciální sportovní přípravu v rozsahu až 17 hodin týdně vedenou profesionálními trenéry v šesti různých sportech (atletika, judo, sportovní střelba, plavání, tenis, volejbal).¹⁰⁶ Marek Bílý se zaměřuje na atletickou přípravu. I přesto, že je studiem a sportovní přípravou velmi časově vytížen, dokáže si najít čas i na různé kulturní akce. K slam poetry se dostal přes jeho přítelkyni, která ho s tímto žánrem seznámila na počátku druhého ročníku gymnázia. Od té doby se snaží navštěvovat exhibice a další akce slamové poezie, konkrétně již byl na pěti akcích. I takto málo akcí jej dovedlo inspirovat k vlastní tvorbě, kterou píše půl roku.

¹⁰⁶ Informace o škole [online]. [cit. 2023-06-06]. Dostupné z: <https://www.sgpilsen.cz/informace-o-studiu>

Filip Černý

Filip Černý navštěvuje Střední průmyslovou školu dopravní v Křimicích u Plzně. Studuje tříletý obor Mechanik opravář motorových vozidel (Automechanik), který je zakončený závěrečnou učňovskou zkouškou a výučním listem. Filip Černý studuje tento obor třetím rokem, tento rok opakuje druhý ročník. Se slam poetry se seznámil přibližně před rokem, kdy s přáteli navštívili první akci. Od té doby navštěvuje slam poetry pravidelně. Začal psát teprve v tomto roce.

Bruno Zelený

Bruno Zelený navštěvuje také Střední odbornou školu obchodu, užitého umění a designu jako Anna Červená. Stejně jako ona je ve druhém ročníku. Avšak studuje naprosto odlišný obor zaměřený na umění s názvem Grafický design. Bruno Zelený a Anna Červená se neznají, jelikož umělecké obory se vyučují v ateliérech mimo hlavní budovu školy. Bruno Zelený se začal zajímat o slam poetry v prvním ročníku. Akce navštěvuje druhým rokem. Autorské tvorbě se věnuje rok.

Jak již bylo zmíněno, respondenti byli vybíráni podle určitých kritérií (studenti středních škol, aktivní účast na různých akcích slam poetry, vlastní umělecká tvorba, inspirace slamové poezie k vlastní tvorbě) a všichni účastníci výzkumu tato kritéria splňují.

Při výběru záleželo také na odlišnosti výzkumného vzorku. Respondenti studují na rozdílných typech škol, zajímají se o odlišná témata a mají různé záliby a cíle. Výzkum se také zaměřil na vyváženost pohlaví. Shodují se ve věkové kategorii 16–19 let, zejména protože byl výzkum zaměřen na středoškolské studenty. Většina z nich také pochází z Plzně, nebo v Plzni studuje a bydlí.

4. Analýza rozhovorů

V této kapitole je provedena analýza odpovědí respondentů na stanovené výzkumné otázky. Přepisy rozhovorů jsou k nahlédnutí na konci této práce v příloze. Výzkumné otázky jsou členěny do tří segmentů: obecné otázky k slam poetry, motivace ke psaní a vlastní tvorba. Analýza se bude věnovat výzkumným otázkám popořadě a bude sumarizovat jednotlivé výsledky.

První část: Obecné otázky k slam poetry

1) Kdy jsi poprvé navštívil/a slam poetry?

Cílem této otázky bylo zjistit, kdy se mladá generace dostává ke slam poetry. Tři z pěti dotazovaných zmínilo, že se se slam poetry aktivně seznámilo již v prvním ročníku střední školy. Další dva respondenti začali navštěvovat akce tohoto žánru o rok později, tedy ve druhém ročníku SŠ.

Z toho můžeme vysoudit, že slamová poezie může opravdu zaujmout všechny věkové generace, i zástupce dnešní mladé generace. Věk, ve kterém se se slam poetry seznámili, je dle mého názoru nízký, ale i tak je slamová poezie dokázala zaujmout pro další návštěvy.

2) Jak si se o slam poetry dozvěděl/a?

Většina respondentů se o slam poetry dozvěděla z různých zdrojů. Zmiňovány jsou tyto způsoby: sociální sítě, škola, doporučení přátel a známých, i absolutní náhoda. Jen dva respondenti se shodli v tom, že se o slam poetry dozvěděli od přátel a známých, konkrétně jeden respondent od své přítelkyně, druhá dotazovaná od své kamarádky. Myslím si, že sociální sítě jsou pro mladistvé hlavním zdrojem, odkud se o slam poetry mohou dozvědět. Organizace Slam poetry je velice aktivní na všech platformách (Instagram, Facebook, YouTube a další) a tím se stává daleko viditelnější pro širší veřejnost.

Tato otázka tedy neukázala specifický způsob, jakým se mladá generace dostávají k žánru slam poetry. Naopak to může nést pozitivní informaci, že může proniknout k více mladistvým, jelikož existuje mnoho způsobů, které je k ní mohou dovést.

3) Jak často navštěvuješ slam poetry?

Tato otázka měla za úkol zjistit jedno z kritérií výběru respondentů – aktivní účast na slam poetry. Konkrétně bylo určeno, že daný dotazovaný musí před výzkumem navštívit minimálně tři akce konaných organizací Slam poetry. Z počtu navštívených akcí lze vyvodit, do jaké míry je žánr slam poetry získal. To můžeme zjistit zejména z počtu navštívených akcí v souvislosti s tím, jak dlouho akce respondenti navštěvují.

Většina zúčastněných uvedla, že se snaží akce navštěvovat co nejčastěji (4 z 5). Jedna dotazovaná akce pravidelně v minulosti navštěvovala, ale z důvodu maturitní

zkoušky musela veškeré kulturní akce omezit. Konkrétně výzkum ukázal, že respondenti navštěvují akce minimálně jednou za dva měsíce. Dva dotazovaní se účastnili více jak deseti akcí. Tento počet je na jejich nízký věk chvályhodný a dokazuje zápal respondentů pro slam poetry. Dva respondenti navštívili pět a více akcí. Jedna respondentka si nedokázala vzpomenout na přesný počet akcí, jelikož se v době koronavirové epidemie koukala na tzv. Bytslamy a další online přenosy, které nahrazovaly nekonané akce. Dokonce dva z respondentů zmínili, že se za slam poetry vydali i do jiného města, konkrétně do Sokolova a Prahy.

Někteří navštěvovali akce slam poetry i přes to, že k tomu měli ztížené podmínky (např. vysvětlování rodičům, domluva s domovem mládeže o pozdějším příchodu). Marek Bílý popisuje své problémy takto: „Problém je, že bydlím na intru. Vždy, když je v týdnu nějaká akce, musím si tam vyjednávat výjimku pozdějšího příchodu, nebo si domlouvat spaní někde jinde“. Snížení životního komfortu a možnost hádky se svými nejbližšími také dokazuje značné zaujetí slam poetry.

4) Jaké typy slam poetry akcí navštěvuješ?

Tato otázka měla úlohu zhodnotit znalosti respondentů ohledně struktury slam poetry. Všichni dotazovaní tuto znalost prokázali. Ví, jaké jsou druhy akcí slam poetry a jaký je mezi nimi rozdíl. Záběr této otázky nebyla však jen vědomostní, ale zaměřil se na to, jaké akce zástupci mladé generace rádi navštěvují.

Dle očekávání respondenti nejčastěji přicházejí na exhibice. Ty se konají přibližně jednou za měsíc, proto jsou obecně nejnavštěvovanějšími. Čtyři z pěti respondentů však jako svou první volbu zmínili soutěžní akce – kvalifikační kola. Zaujal je aspekt soutěživosti, a to z různých důvodů: spojení soutěže a umění, rivalita mezi slamery, atmosféra. Dále od respondentů bylo zmíněno mnoho dalších akcí, které navštěvují (např. Erotic slam, Open air slamy, workshopy, Byt slam, souboj ZČU vs. UK apod.). Tyto speciální akce pravděpodobně mladistvé zaujaly svou jedinečností a uvolněnou atmosférou. Většina respondentů je otevřena veškerým slam poetry akcím. Největší počet různorodých akcí navštívil Marek Bílý se svou přítelkyní: „Jinak chodíme na většinu akcí bez ohledu na to, jaký typ slam poetry to je. Byli jsme na Erotic slamu, souboji ZČU vs. UK, slamech jen pro ženské slamerky a samozřejmě klasické soutěžní.“

Většina respondentům je tedy otevřena všem druhům akcím, i tak však někteří respondenti zmínili akce, které je nelákají. Annu Červenou nezaujaly workshopy a slamy jen s jedním vystupujícím. Na této odpovědi lze spatřit pravdivost eseje *Can Poetry Matter*, kde básník Dana Gioia apeluje organizování básnických večerů s různorodými autory. Filipa Černého naopak nelákají Femislamy, což jsou slamové akce určené jen pro ženské slamerky.

5) Co tě vedlo k tomu navštěvovat slam poetry pravidelně? (Čím tě slam poetry zaujala?)

Důvodů a prvků, které mladou generaci na slam poetry zaujaly, bylo zmíněno mnoho. Čtyřem z pěti respondentů se na slam poetry líbí nezaměnitelná atmosféra. Atmosféru popisovali jako uvolněnou, zábavnou, specifickou a při kvalifikacích až sportovní.

Druhým nejčastěji zmiňovaným důvodem byla jinakost a ojedinělost v rámci dalších typů kulturních akcí. Na stejné úrovni respondenty zaujal kontrast mezi knižní klasickou poezií a slam poetry. Jeden z respondentů zmiňuje, že je klasická poezie nikdy nezaujala, ale v podání slamerů si ji oblíbil. Zde spatřuji potenciál slam poetry. Mladé generaci může otevřít cestu od slam poetry k náročnější poezii.

Na pomyslné třetí pozici příčin, které respondenty vedly k opětovnému navštívení slam poetry, se umístily tyto důvody: aspekt soutěže a tematika textů. Kateřina Modrá zmínila, že právě tematika ji zaujala, jelikož v nich objevila témata, které ona sama ve svém životě řeší: „Dost často jsem v nich objevila samu sebe.“ Filipu Černému se líbila různorodost témat, které na slam poetry zaznívají: „Dále mě baví, že se zde rozebírají témata různého druhu – od politiky, vědu, každodenní život, holky, vztahy až po školu. Můžeme pak s kamarády o nich pohovořit. Většinou to jsou témata, o kterých bychom si nikdy bez slamu nepopovídali.“ Právě rozebíraná témata mohou být nosným motivačním důvodem k návštěvám slam poetry. Dnešní mladá generace hledá témata, která hýbou světem, jsou vysoce kontroverzní a mohou se nad nimi zamyslet.

Byly zmíněny také tyto důvody: umělecká hodnota, přímá a aktivní účast na hodnocení. Tyto dva poslední důvody byly zmíněny jen jedním respondentem. Přímá aktivní účast diváka je základním nosným prvkem slam poetry. Domnívám se, že mladou generaci právě tento aspekt může zaujmout, jelikož v osobních životech se je na jejich vlastní názor nikdo neptá. Pocit, který s sebou přináší možnost vyjádřit svůj

vlastní názor přes hodnocení až po psaní svých vlastních autorských textů, je může u slam poezie udržet.

Druhá část: Motivace ke psaní

1) Kdy jsi začal/a se svojí tvorbou?

Tato výzkumná otázka se měla zaměřit na to, po jaké době respondenti začínají s vlastní tvorbou od návštěvy první slam poetry. Dva z respondentů uvedli, že začali tvořit půl roku od jejich první akce. Stejný počet dotazovaných odpověděl, že tato doba pro ně byla přibližně rok. Lze předpokládat, že respondenti si nejdříve museli slamovou poezii aktivně zažít a získat odvahu k autorskému psaní.

2) Co tě vedlo k tomu, že jsi se svojí tvorbou začal/a?

Důvodů, které vedly jednotlivé respondenty s počátkem jejich tvorby, je mnoho. Většina respondentů uvedla odlišné důvody.

Jedna příčina se však objevila častěji, konkrétně se na ní shodli tři z pěti respondentů. Jedná se o možnost vypsát se ze svých myšlenek. Kateřina Modrá se k této otázce vyjádřila takto: „Beru to jako takovou moji formu terapie, kdy si utřídím své myšlenky a pocity a pak v nich dokážu číst.“ Podobné pocity vyjádřil i Filip Černý: „Mám toho v hlavě plno a mám v tom trochu chaos. Takhle všechn ten bordel házím na papír a trochu se toho zbavuji. Slam poetry mi dala takovou možnost, o které jsem před tím netušil.“ Z těchto odpovědí je vidět, že mladá generace se často nevyzná ve svých pocitech a mají mnoho neuspořádaných myšlenek. Mladiství ale hledají způsoby, jak to změnit. Mnohdy se může toto hledání po vyrovnanosti zdát nekonečné. Je velice pozitivní, že slam poetry a následná tvorba jim přináší možnost, jak pracovat s vlastní psychikou.

Důvody zmíněné dalšími dvěma respondenty jsou: boj proti nudě a zkouška své tvorby. Tyto důvody jdou často ruku v ruce. Kateřina Modrá zmínila, že jejím dalším důvodem byla nuda, kterou zažívala během covidové karantény, kdy hledala aktivity, které by mohla dělat. V té době koukala online slamová vystoupení, které ji právě k této tvorbě dovedla. I Marek Bílý bojoval s nudou: „Já jsem se totiž v prosinci zranil, měl jsem natrženou šlachy, takže jsem nemohl trénovat a seděl jsem na intru. V době, kdy ostatní ve škole trénovali, já neměl co dělat. Někdy v tomto období jsme navštívili jeden slam a já jsem si v jedné takové dlouhé pauze řekl, že bych to mohl zkusit.“

Markovo zranění a následná sportovní neaktivita jej přiměly k jeho vlastní tvorbě. Oba tyto případy však mají něco společného. Oba respondenti v době, kdy bojovali s nudou, zhlédli vystoupení slam poetry, které je bezprostředně inspirovalo k tomu, aby začali psát.

Také dva respondenti vnímali své začátky jako zkoušku svých vlastních básnických schopností. Konkrétně Anně Červené přišlo při poslechu jednotlivých slamů jednoduché napsat podobnou báseň, proto to také chtěla zkusit: „Při poslechu jednotlivých výstupů mi připadalo, že musí být strašně lehké napsat nějakou báseň, tak jsem to chtěla zkusit sama. Pamatuji si, že jsem svoji první báseň začala psát v autobuse domů po jednom ze slamů. Tam jsem zjistila, že to vlastně tak lehké není.“ Myslím si, že právě samotná aktivita a vlastní tvořivá práce je v dnešním školství stále opomíjenou složkou. Dva respondenti byli zaujati slam poetry, a proto chtěli své básnické schopnosti vyzkoušet. Nicméně ostatní žáci mohou být motivováni právě ve školách. Mám za to, že by si žáci svou vlastní básnickou tvorbou realizovanou při vyučovacích hodinách mohli najít k poezii cestu.

Posledním a jen jednou zmíněným důvodem, proč začít se svojí vlastní tvorbou, byla umělecká stránka. Bruno Zelený se již od základní školy zajímal o různé druhy umění: „Poezie vždycky u mě zůstávala stranou, jelikož jsem si k ní nedokázal najít cestu. Tu jsem našel právě díky slam poetry. Řekl jsem si, že by bylo zajímavé tato dvě odvětví umění a tyto dvě mé záliby spojit v jednu. Tak jsem začal tvořit své básně.“ V mladistvých je proto zapotřebí pěstovat jejich zájmy, které je mohou dovést k nečekaným věcem, tak jako se to stalo u Bruna Zeleného.

Důvodů je tedy mnoho. Každý z respondentů měl jinou životní situaci, která jej dovedla k jeho vlastní tvorbě. Jedno však mají tyto důvody společné. Tím je slam poetry. Všechny dotazované inspirovala slam poetry napřímo.

3) Jaké konkrétní prvky slam poetry tě přivedly k vlastní tvorbě?

S prvky slam poetry, které přivedly respondentky k vlastní tvorbě, je to podobné jako s výše zmiňovanými důvody – jsou různorodé a každý respondent zmínil odlišné prvky. I tak se některé odpovědi prolínají. Tři prvky, které respondenty motivovaly k vlastní tvorbě, byly zmíněny hned dvakrát: jinakost, tematika a zábava.

První z konkrétních prvků byla jinakost. Respondenti ji zmiňují v různém kontextu. Dle respondentů se jinakost projevuje v tematice a formě básní, typech slamerů i akcí. Respondenti byli zaujati rozdílností slam poetry od všech jiných kulturních akcí, které mladiství mají možnost navštívit. Bruno Zelený v tomto ohledu zmiňuje: „(Slam poetry) je jiná od všeho dalšího, co jsem viděl.“ Také se slam poetry odlišuje od klasické poezie, která je středoškolským žákům představována v rámci hodin literatury. Mohou být tudíž příjemně překvapeni, že poezie může mít i jinou formu, která je jim nesporně bližší.

Druhý z prvků, které přivedly respondenty k slam poetry, je tematika textů. Respondenty tematika zaujala, jelikož v ní dokážou najít aktuální témata, která řeší ve svém životě a dokáží se s nimi ztotožnit. Například Filip Černý k této otázce poznamenal: „Jinak se mi líbí, že každý slamer je ohledně témat a formy jedinečný, protože ztvárňuje to, co se mu děje v každodenním životě... Dost často si na slamech všímám, že většina textů je právě taková, jako by slameři vyndali všechny svoje myšlenky z hlavy a dali je do básně. To přesně dělám já.“

Třetím zmiňovaným prvkem byla zábava. Respondenty překvapilo, že právě poezií jde lidi rozesmát. Tento prvek přesně popisuje Marek Bilý: „Nikdy před tím mě nenapadlo, že psaní básní může být sranda, že s tím můžete rozesmát kamarády apod. Proto jsem začal psát básně zejména ze sportovního prostředí, abych je následně mohl říkat kamarádům a nad nimi se zasmát, nebo podiskutovat.“ Dnešní mladá generace opravdu nevidí v poezii jakoukoliv formu zábavy, ba je dokonce nudí. To může být zapříčiněno tím, jak je jim ve školách poezie předkládána. Žákům jsou již od prvního ročníku dávány na rozbor náročné a neaktuální ukázky poezie, kde je učitelova interpretace básně tou jedinou správnou. Žákům poté přijde poezie neuchopitelná a již od počátku poezii zavrhuje.

Posledním zmíněným prvkem, který zmínil jen jeden respondent, byla hravost. Brunovi Zelenému se obzvláště líbila hravost s jazykem a se zvukovou stránkou básní. Ve své tvorbě především používá prvek jazykové hry. Většina mladé generace jazykovou hru ve svém životě používá na denní bázi. Ohýbají si jazyk (zejména směrem k angličtině) a často tvoří své vlastní výrazy určené pro danou konkrétní situaci. Domnívám se tedy, že práce s rozmanitostí jazyka je může upoutat natolik, že je dovede k jejich vlastní tvorbě.

4) Motivovalo tě i něco jiného než slam poetry?

V této otázce již tolik různorodosti v odpovědích respondentů nebylo. Máme jen dva zmíněné další stimuly mimo slam poetry, které vedly respondenty k jejich vlastní tvorbě. Bruna Zeleného kromě slam poetry motivovala grafika a výtvarné umění, které studuje. Ve své tvorbě právě výtvarné umění s poezií spojuje. Kateřinu Modrou inspirují k její tvorbě instagramové účty, které se zaměřují na poezii. Avšak k těmto účtům by si nenašla cestu, kdyby před tím již nenavštívila slam poetry.

Ostatní tři respondenty k jejich vlastní tvorbě nemotivovalo nic jiného. Tudiž u více jak poloviny respondentů, bylo právě slam poetry primární motivací k zahájení jejich vlastní tvorby.

5) Jakou školu studuješ? Vnímáš ze strany školy inspiraci k tvorbě?

Jelikož se tento výzkum dá do určité míry charakterizovat i jako pedagogický, bylo potřeba zjistit, jestli respondenti nevnímají inspiraci pro svou tvorbu i ze školského prostředí. Jak bylo předpokládáno většina respondentů žádný stimul ke své tvorbě ze strany vyučujících nebo školy necítí. Jedna z respondentek dokonce zmínila, že cítí negativní motivaci: „Řekla bych, že škola ve mně spíše vyvolala odpor k poezii než zájem o ni. Popravdě mě moc nebaví rozbory básní, přijde mi to jako řešení rovnice. Vůbec se v nich neřeší poslání básně, emoce čtenáře, celkové cítění apod.“ Toto odpověď shledávám jako alarmující. Vyučující nemůže ve svém působení dopustit, že žačka, která se ve svém volném čase o poezii zajímá, k ní cítí při hodinách literatury odpor.

Marka Bilého motivovala původně jen slam poetry, ale při výuce literatury našel druhotný stimul, který vedl k jeho vlastní tvorbě: „Prvotní motivaci jsem ze strany školy rozhodně nenašel, ale tu následnou určitě. Máme skvělou a mladou paní učitelku na češtinu, která dost často s námi píše různé básně a ač jsme sportovci snaží se s námi tvořit.“ Marek Bílý je tedy jediným respondentem, který zmiňuje, že mu škola nebo vyučující k jeho vlastní tvorbě jakýmkoli způsobem pomáhá.

Třetí část: Vlastní tvorba

1) Jak bys popsal/a svůj styl psaní? V čem je tvá tvorba jedinečná?

Tato otázka není zaměřena na hledání společných znaků a odpovědí u více respondentů, ale jde o to zaměřit se na jedinečnost tvorby vybraných respondentů.

I tak se však dva respondenti shodli na tom, že jim jejich tvorba nikterak jedinečná nepřijde. Oba dva zmiňují, že píšou zejména pro sebe a pro své potřeby a nechtějí se stát básníky. „Já si ji píšu převážně pro sebe, a ne pro nikoho jiného. Takže unikátní to pro mě je v tom, že si píši sama pro sebe, vypisuji se ze svých pocitů, které právě cítím,“ poznamenává Kateřina Modrá. Stejně tak to cítí i Anna Červená: „Můj styl je různorodý jako celá slam poetry. V tom je asi o ta jedinečnost. Já se do poezie snažím popsat své pocity. Vypsat se z negativních a pesimistických myšlenek, abych se v nich neutápěla.“

Marek Bílý, ač z počátku neuměl svůj vlastní styl zařadit, našel svůj specifický způsob psaní právě ve sportovní tematice. On sám nikdy před tím nečetl, či se neučil o „sportovní poezii“. Filip Černý svou jedinečnost vidí v zábavných prvcích. Snaží se popsat problémy nejen mladší generace humornou formou, zjednodušit je, aby nevyznívaly nikterak negativně. Další svůj typický prvek Filip Černý vidí v oslovování sebe samotného ve svých básních, jelikož prostřednictvím básně chce na sebe promlouvat z druhé strany. Bruno Zelený svou jedinečnost vnímá v již zmíněném propojení poezie a výtvarného umění ve zpracování básně, kde z novinových a reklamních ústřížků jednotlivé básně skládá.

2) Je něčím tvá tvorba podobná slam poetry?

Až na jednoho respondenta všichni zúčastnění našli na své tvorbě některé podobné znaky se slam poetry. Kateřina Modrá, která nemá ambice nikdy vystupovat jako slamerka, společné znaky nevidí. Sama tvrdí, že její texty jsou spíše pesimistické, a naopak slamové básně jsou vtipné, zábavné a optimistické. Cílem Kateřininých básní není zpracování a umělecká hodnota básně, ale jakási autoterapie která provází i mnoho slamerů v jejich textech.

Anna Červená a Filip Černý převzali stejný prvek, který berou ze zvukové stránky slam poetry. Oba ve svých textech formou asociací zachycují rychlý sled myšlenek a hromadí jednotlivá slova bezprostředně za sebou. Bruno Zelený vidí podobnost v hravosti: „Jediný společný prvek, který vidím, je právě ta ona hravost. Oni si hrají se slovy, já si hrají s grafikou, formou a vzhledem básně.“

Marek Bílý jako jediný zmínil, že jej slam poetry inspiruje natolik, že by si někdy chtěl vyzkoušet stát na slamovém pódiu. On sám však cítí, že po půl roce není k tomu jeho tvorba ještě připravena, zejména z důvodu nevyspělosti jeho tvorby. Prvek, který

si převzal ze slam poetry je zábavnost a vtipnost básní, kterou se snaží přiblížit k slam poetry textům. Právě nevyzkoušený pocit rozesmát celé publikum jej vedou k tomu, aby se stal slamerem.

Tři respondenti našli ve své tvorbě prvky podobné slam poetry. Jen jeden z nich by se chtěl v budoucnosti stát slamerem. To nic nemění na faktu, že všechny respondenty právě slam poetry přiměla k jakékoli formě poezie.

3) Dbáš na formu básně?

Většina respondentů se shodla, že formu básní nikterak zvlášť neřeší. Marek Bílý se právě formou nezabývá vůbec. Sám zmiňuje, že jeho sloky jsou různě dlouhé, verše také nemají ucelenou délku dle slabik apod. Jelikož Marek jako jediný podotkl, že by si chtěl samotné prezentování básní na pódiu někdy vyzkoušet řeší spíše zvukovou stránku: „U slamu si ale myslím, že není potřeba mít nějakou ucelenou formu. Tam jde spíše o ten zvukový prostředek. O ten jde i mně. Jen já vím, kdy mám v básni při recitování ubrat, kdy přidat, kdy se zastavit, co říkat rychle.“ Marek Bílý také vědomě ve svých textech nepoužívá interpunkci. Svazuje ho zejména ve zvukové stránce, kdy při recitaci on sám ví, kdy a jak hlas používat. Ač tedy Marek v počátku zmínil, že formu básní zvláště neřeší, jeho básně a zejména Markovo přemýšlení to vyvracují.

Kateřina Modrá se snaží ve svých básních dodržovat určitý počet veršů: „Vlastně nevím, proč to tak dělám, asi to mám ze školy zažité. Také si mi tak dobře tvoří.“ Z rozboru básní vidíme, že Kateřina striktně tvoří ve čtyřverší. Jen v básni „Mezi dnem a nocí“ je jedna sloka tvořena ze šesti veršů. Jak jsem měla možnost Kateřinu poznat, lpění na stejném počtu veršů může být z touhy po dokonalosti, která se v čtyřverší může naoko ukrývat.

Filip Černý nechává formu volně plynout. Jak sám již podotkl, sepisuje své myšlenky, které jsou chaotické a rozhodně žádnou ucelenou formu nemají. Z jeho básní lze skutečně vidět, že forma básní je různorodá: různý počet veršů ve sloce, různá délka verše, různé a nepravidelné rýmy. To vše opravdu značí volné zachycení myšlenek. Podobně jako Filip Černý pracuje s formou také Anna Červená. Ta sice v některých básních má danou slokovou výstavbu, ale u některých se také nechává unášet proudem svých myšlenek.

Bruno Zelený naopak formu básně řeší a je pro něj důležitá. Má to však umělecké, ale i pragmatické důvody: „Forma je v mých básních více než důležitá. Většinou se jedná o krátké básně, tvořené tedy jen slovy vystřižených z novin. Básně mají jednu nebo dvě sloky. Básně s větším počtem slok já netvořím, zejména z praktického hlediska, jelikož se nevejdou na jeden post na Instagram.“ V praxi zde můžeme vidět jeden z dopadů sociálních sítí na poezii, přestože se jedná jen o poezii začínajícího autora.

4) Používáš vědomě základní literárně-teoretická pravidla?

Tato otázka sloužila zamyšlení se respondentů nad svou vlastní tvorbou z hlediska literární teorie – jazyk, tropy, figury apod. Tři z pěti respondentů literární teorii při psaní básní neřeší a vědomě ji nevyužívá. Všichni tři mají různé důvody, proč tomu tak je. Filip Černý, jak již bylo zmíněno, zachycuje jen své myšlenky. Bruno Zelený vidí přednost svých básní někde jinde: „Hlavní estetiků mých básní nevidím v nějakém básnickém jazyce, který by se tvořil skrze slova z novin vlastně i velmi těžko. Hlavní prvek a znak je právě v té grafice a v tom, jakým způsobem je báseň vytvořena.“ Markovi Bílému jde jen o to, aby rozesmál své přátele a přítelkyni. Jelikož Marek Bílý tvoří krátkou dobu (půl roku) a chce vystupovat někdy jako slamer, chystá se v budoucnu věnovat literární teorii ve své tvorbě více: „Vím, že až budu chtít jednou tvořit „profesionálněji“ budu muset toto všechno znát, ale to je za dlouhou dobu a teď jen zkouším, co dovedu.“

Anna Červená zmiňuje, že vědomě tyto prvky nepoužívá, ale po zpětné četbě vždy zjišťuje, že je ve své tvorbě bezděčně aplikuje. Často používá refrény (báseň „Umíš plavat, lásko“), řečnické otázky (všechny básně) i symboly (básně „Umíš plavat, lásko“, „Masky“, „Tichá bouře“). Také ale Anna Červená ve své odpovědi zmiňuje, že nerozumí zvukové stránce jazyka. Chtěla by se něco o prozódii naučit a umět ji používat ve své tvorbě. Dnes se jen Anna snaží číst své básně nahlas, aby věděla, jak zní.

Kateřina Modrá užívá některé prvky vědomě, ale sama zmiňuje, že si v tom není vůbec jista. Do budoucna chce svou tvorbu právě tímto směrem posunout dál: „Chtěla bych to umět. Chci jít studovat český jazyk na vysokou školu, takže doufám. Že tam se naučím, jak všechnu literární teorii dostat do praxe... Ráda bych svou tvorbu posunula v tomto ohledu dál.“

Z odpovědí tedy zjišťujeme, že žádný z respondentů nevyužívá literárně teoretických prvků vědomě, jelikož neví, jakými způsoby je použít. Obecně vzato je jejich tvorba ještě v začátcích. Pozitivní je, že většina z nich zná své limity a chce svou tvorbu posouvat. Zdá se být znepokojivé, že výuka na středních školách, dokonce i na gymnáziích, jim možnost zlepšovat básnické schopnosti nedává.

5) Jakých témat se ve své tvorbě nejčastěji dotýkáš?

Každý z respondentů zachycuje svá témata, proto tematika bude rozebrána jednotlivě.

Anna Červená se našla v uměleckém žánru dekadence. Sama zmiňuje, že tvořila ještě před tím, než se na střední škole o tomto směru učili. Ihned však pochopila, že je jí tematicky velmi blízký. Rozebírá témata sexuality, alkoholu i zachycuje úpadek společnosti. Konkrétně v básni „Dá se takhle žít?“ Anna zachycuje problematiku drog u mladistvých. V básni „Umíš plavat, lásko?“ se objevuje další dekadentní téma – alkohol. Zde Anna konkrétně ztvárňuje problém alkoholismu ve vztahu. Báseň „Masky“ obsahuje motiv úpadku společnosti ve formě neupřímnosti, konzervatismu, nesvobody a strachu žít podle svého. Sama Anna Červená také podotkla, že se v jejích textech objevuje i motiv lásky, nikoliv však té šťastné, ale naopak té smutné se špatným koncem. Toto téma můžeme vidět v básni „Tichá bouře“.

Kateřina Modrá bere tematiku zejména ze svého vlastního života. Jelikož začala tvořit po rozchodu s jejím přítelem a v době covidové pandemie, tak se v jejích básních objevuje tematika samoty, izolace a uzavřenosti. Tento motivy lze vidět zejména v básni „Ztracená v myšlenkách“:

„Sedím na římse parapetu.

Přemítám žalostně, kdo pro mě je tu.

Strach a úděsnost vpíjí se do mě.

Stále se sebe ptám, kdo je tu pro mě?“

Kateřina již nezmínila další témata a motivy, které se prolínají její tvorbou: motiv noci a večera (básně „Ztracená v myšlenkách“, „Nahoře a dole“, „Mezi dnem a nocí“), bezmoc (všechny básně) i hledání odpovědí (všechny básně). Na této tematice je vidět, z jakého důvodu Kateřina Modrá začala se svou vlastní tvorbou – zachycení svých pocitů za účelem dostat své myšlenky ven z hlavy.

Naopak Marek Bílý se věnuje naprosto jiným tématům. Jeho hlavními tématy jsou sport, pohyb a tréninky. Všechny zmíněné lze nalézt v básních „Trénink v hlavě“ a „Pohyb ve sportu“ a v určitých motivech i v básni „Šachy“. Marek Bílý se věnuje také každodenním záležitostem, které všichni lidé ze svého života znají (např. báseň „Ranní boj“). Také se Marek Bílý snaží impresionisticky zachytit jedinečnou a neopakovatelnou atmosféru dané chvíle a okamžik psychického rozpoložení jedince v daném okamžiku. To můžeme vidět zejména v básni „Brýle v dešti“, kde je popisován ojedinělý moment z ranní cesty tramvají:

„Koukám na svět v mlze přes zatmavené brýle
Snažím se zachytit jedinečnost této chvíle
Vidím lidi jak jen hloupě stojí
Písek času se sype svět se jim hrouťí“

Filip Černý ve svých textech zmiňuje zejména motiv budoucnosti. Budoucnost je zde zobrazena z různých pohledů. V básni „Život budoucnost“ má zejména podobu obav (ukázka: „Bojím se, ale není to ostuda./Vydám se na neznámou cestu života.“) V básních „Co umím?“ a „Musíme si promluvit“ je budoucnost rozebírána zejména z profesního pohledu: strach z neuplatnění se na trhu práce a strach z profesního neúspěchu. Filip Černý také zmiňuje, že popisuje ve svých básních jeho boj s leností (básně „Plznička“ a „Co umím?“) a vkládá na papír svůj stav mysli (zejména báseň „Bytost“).

Bruno Zelený nedokázal na otázku ohledné témat jeho básní jednoznačně odpovědět. On sám se mimo slam poetry v hravosti básní inspiroval také dadaismem. Dadaismus se v Brunově básních objevuje formou nelogického spojení slov i v samotné formě básně. Bruno Zelený tedy zmiňuje, že jako v dadaismu je „interpretace, jako ve výtvarném umění, čistě na čtenáři.“ Jeho básněmi se prolévá motiv ironického zachycení problému dnešní doby (př. inflace a vysoký výskyt sebevražd).

5. Výsledky výzkumu

Na začátku práce byly stanoveny dvě základní hypotézy výzkumu:

- 1) *Slam poetry dokáže zaujmou zástupce mladé generace.*
- 2) *Slam poetry dokáže mladou generaci přivést k vlastní autorské tvorbě.*

1) **Slam poetry dokáže zaujmou zástupce mladé generace.**

První hypotéza „*Slam poetry dokáže zaujmou zástupce mladé generace*“ byla úspěšně potvrzena. Odpovědi na výzkumné otázky potvrdily, že slam poetry dokáže u mladistvých vzbudit zájem.

I přes to, že se o slam poetry respondenti dozvěděli v relativně nízkém věku, je dokázala slam poetry nadchnout k opakujícím se návštěvám. Respondenti se snaží slam poetry navštěvovat co nejčastěji, konkrétně minimálně jednou za dva měsíce. Některé dotazované slam poetry zaujala natolik, že se cíleně vydávají za slam poetry do jiných měst, i musí řešit problémy a překážky, které se v jejich věku pojí s účastí na kulturních akcích. Nejen, že slam poetry respondenti navštěvují často, ale také rádi střídají různé typy akcí – od kvalifikací, přes exhibice, eroticslamy, battly až po workshopy a online vystoupení. I v odlišnosti jednotlivých typů akcí můžeme nalézt obrovský potenciál slam poetry. Příznivec slam poetry může chodit na akce nejen častěji, ale také nezažívá pocit, že každá akce je identická.

Potenciál slam poetry výzkum také našel v rozmanitosti zdrojů, ze kterých se o slam poetry mladiství mohou dozvědět: sociální sítě, škola, doporučení přátel i náhoda. Mladiství se nejen dostávají ke slam poetry mnoha způsoby, ale slam poetry si je také z mnoha důvodů umí udržet a vzbudit v nich opravdový zájem o tento druh poezie. Důležitým zjištěním je, že každý z respondentů si ve slam poetry našel to své. Zaujala je zejména nezaměnitelná atmosféra, jinakost, aspekt soutěživosti, tematika, umělecká hodnota a aktivní účast na hodnocení vystoupení.

Dotazovaní byli vybíráni dle výše specifikovaných kritérií a jsou v mnoha ohledech velmi rozdílní. Z výše zmíněných důvodů lze říci, že slam poetry má velký potenciál zaujmout širokou mladou generaci.

2) Slam poetry dokáže mladou generaci přivést k vlastní autorské tvorbě.

Druhá hypotéza „*Slam poetry dokáže mladou generaci přivést k vlastní autorské tvorbě*“ se také zdárně výzkumem potvrdila.

Respondenti začali tvořit díky mnoha konkrétním důvodům (př. forma terapie, zkouška vlastních schopností, boj proti nudě i umělecké cítění), jedno však mají tyto důvody společné – všechny respondenty napřímo inspirovala slam poetry. Všichni dotazovaní pocítili prvotní, nebo i jedinou inspiraci ze slam poetry, což je důležitým důkazem k potvrzení druhé hypotézy.

Respondenty k vlastní tvorbě inspirovalo mnoho prvků vycházející ze slam poetry: jinakost, tematika, zábava a hravost. Určité jazykové a poetické prvky někteří respondenti využívají ve své tvorbě.

Z diverzifikace jednotlivých respondentů lze vyvodit, že vlastní autorskou tvorbu inspirovanou slam poetry může začít psát širší zastoupení mladé generace.

Obecně lze říci, že poezie je u žáků středních škol velmi neoblíbenou součástí literární výchovy. Příčin může být mnoho. Dle mého názoru, který jsem získala během rozhovorů se zástupci mladé generace, mají žáci pocit, že je poezie jakási vyšší literární forma, která je určena pro úzkou skupinu intelektuálů, do které oni nepatří. Poezie jim připadá jazykové i obsahově vzdálená jejich světu, a to ji činí v jejich pohledu naprosto neuchopitelnou. Jsou jim předkládány náročné a tematicky neaktuální ukázky básní, které ještě tuto pomyslnou propast rozšiřují. Při rozborů básní jim je představována jediná možnost interpretace básně a není otevřen prostor pro jejich vlastní zamyšlení a následnou diskuzi. Je určitě na místě zamýšlet se nad otázkou, jak studentům poezii přiblížit. Výzkum dokázal, že slam poetry může být vhodným prostředkem. Slam poetry je z velké části tvořena mladou generací, ke které žáci jazykově, tematicky, ale i osobně mohou pociťovat větší blízkost. Má v sobě aspekt názorovosti, který dnešní generace právě při výuce na školách postrádá. Samotné psaní básní při výuce i ve volném čase je pro pochopení poezie velice důležité. Vytváření vlastních básní může přispět k nalezení pozitivního vztahu k poezii a jejímu hlubšímu pochopení. Potvrzením druhé hypotézy výzkum našel jednu z cest, jak se k vlastní básnické tvorbě mladá generace může dostat.

6. Limity výzkum

Při realizaci výzkumného šetření, získávání a zpracovávání dat byla zjištěna fakta, která mohou být vnímána jako možné limity práce.

Prvním limitem mohlo být zaměření se na úzkou skupinu lidí. Pět vybraných respondentů má společné místo bydliště: Plzeň. Jde tedy o geograficky úzce zaměřený výzkum. Domnívám se, že skupina respondentů byla natolik různorodá a rozmanitá (typ středních škol, věk, sociální prostředí, pohlaví apod.), že jediný shodný prvek nedokáže být skutečným limitem. Plzeň je stále velkým centrem slamové kultury, tudíž je jasné, že zde vyrůstá generace, která tyto akce navštěvuje.

Druhým limitem výzkumu může být neprovedená hloubková analýza básnických textů respondentů. Cílem výzkumu však nebylo rozebírat a hodnotit básnické texty, ale nacházet inspirativní a motivující složku slam poetry, což se výzkumu podařilo.

Závěr

Diplomová práce se zabývala fenoménem slam poetry v celé jeho komplexnosti a jeho motivující složce inspirovat mladé autory k jejich vlastní poetické tvorbě. Práce vycházela z teoretických východisek historie až po současnost české i zahraniční scény. Hlavním cílem bylo představit slam poetry, její historii, poetiku, vývoj, hlavní představitele, pravidla a druhy slamových soutěží a v neposlední řadě také obecný přínos slam poetry. Ukázalo se, že tento současný populární fenomén se zde nezjevil jako „blesk z čistého nebe“, ale navazuje na bohatou historickou tradici, nesnadný vývoj v USA a následně v ČR. Je velice pozitivní, že slam poetry se dnes využívá jako nástroj k učení.

Možností, jak rozpracovat žánr slam poetry, je spousta. V českém kontextu je z mnoha úhlů stále neprobádanou oblastí. Z možných témat se naskytuje zasazení slam poetry do rámce současné české poezie, srovnání různých slamových scén (např. v zemích V4, ČR vs. USA), komparace jednotlivých generací slamerů i navrhnutí didaktické koncepce slam poetry.

Praktická část navazovala na teoretickou. Praktická část byla jádrem celé práce, jelikož obsahovala základní hypotézy o motivujícím přínosu slam poetry směrem k mladistvým. Tyto hypotézy byly úspěšně potvrzeny. Název Minulost, přítomnost a budoucnost slam poetry koresponduje s cílem této práce. Právě budoucnost lze spatřit v mladé generaci, která se v tomto období dospívání silně hledá. Prostřednictvím různých forem umění, vztahů a zejména slam poetry samy sebe mohou intenzivně prozkoumávat. Slam poetry se jim často může jevit jako kotva v jejich období nestability. Potřeba nových podnětů mladou generaci často nutí psát a hledat si svá témata, která je definují. Je skvělé, že spousta mladistvých lidí dokáže svou kotvu a inspiraci k tvorbě najít právě ve slam poetry.

Základní literatura:

ALPERSON, Philip. Performance. In: Encyclopedia od Aesthetics. New York: Oxford University Press, 1998, s. 464-469.

BALAŠTÍK, Miroslav. Na slamu je krásné, že se děje v reálném čase, jinak ztrácí význam. In: Host. Brno, 2010(2), 44-45.

BALAŠTÍK, Miroslav. Slam poetry: Poezie, to přece (ne)jsou dostihy. In: Host. 2002, roč. 18, č. 7, s. 29. ISSN 1211-9938.

ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ a Eva MINÁŘOVÁ. Současná stylistika. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008.

ČERMOCHOVÁ, Klára. Úvaha o rytmu v řeči, poezii i tak vůbec [online]. 2016 [cit. 2023-03-07]. Dostupné
https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/96676/1487115_klara_cermochova_79-88.pdf?sequence=1&isAllowed=

DARROW, Elliot. Americký a britský poetry slam (I). In: Protimluv. 2019, roč. 18, č. 1, s. 36.

ELEVELD, Mark. The Spoken Word Revolution: Slam, Hip Hop & the Poetry of a New Generation (A Poetry Speaks Experience). Naperville: Sourcebooks MediaFusion, 2003.

EPSTEIN, Joseph. Who Killed Poetry?. In: Commentary. 1988. 86(2), s. 13–20.

FISCHER, Jan Otokar. Francouzská literatura: (stručný nástin vývoje). Praha: Orbis, 1960. Malá moderní encyklopedie (Orbis)

GAIR, Christopher. The Beat Generation: A Beginner's Guide. Oxford: Oneworld Publications, 2008.

GIOIA, Dana. Disappearing Ink: Poetry at the End of Print Culture. The Hudson Review. 2003. 56(1), s. 21–49.

GLAZNER, Gary. Poetry Slam: The Competitive Art of Performance Poetry. New York: Manic D Press, 2009.

HEJSKOVÁ, Světlana. První český slam: mimořádný úspěch! In: Host. 2003, roč. 19, č. 9, s. 27-30.

- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016.
- HUGGINS, Nathan Irvin, Harlem Renaissance. New York: Oxford University Press, 1971.
- CHALUPECKÝ, Jindřich. Na hranicích umění: několik příběhů. Praha: Prostor, 1990.
- JAKOBSON, Roman a Miroslav ČERVENKA. Co je poezie?. In: Poetická funkce. Jinočany: H&H, 1995. s. 23–36.
- JAKOBSON, Roman a Miroslav ČERVENKA. Lingvistika a poetika. In: Poetická funkce. Jinočany: H&H, 1995b. s. 74–105.
- KORYTA, Filip, ed. Nejlepší česká slam poetry 2020. Hradec Králové: Detour, 2021
- KŮS, Tomáš. Slam poetry v Česku: Ten Years After. In: Host. 2012, roč. 28, č. 9, s. 41-45.
- MANGUEL, Alberto. Dějiny čtení. Brno: Host, 2012.
- MORREALL, John. Comedy. In: Encyclopedia of Aesthetics. New York: Oxford University Press, 1998, s. 401-405.
- MUKAŘOVSKÝ, Jan. Kapitoly z české poetiky. Praha: Svoboda, 1948
- MUKAŘOVSKÝ, Jan a Hana MUKAŘOVSKÁ. Studie z poetiky. Praha: Odeon, 1982.
- NEZVAL, Vítězslav. Papoušek na motocyklu čili O řemesle básnickém. In: Avantgarda známá i neznámá: Vrchol a krize poetismu 1919-1924. Praha: Svoboda, 1971, s. 566-570.
- POKORNÝ, Jindřich. Kniha o kabaretu. Praha: Mladá fronta, 1988.
- REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada, 2009.
- SMITH, Marc Kelly. Stage a Poetry Slam: Creating Performance Poetry Events-Insider Tips, Backstage Advice and Lots of Examples. Illinois: Sourcebooks, 2009.
- SMITH, Marc Kelly a Joe KRAYNAK. The Complete Idiot s Guide to Slam Poetry. New York: Alpha Books, 2004.

SMITH, Marc Kelly a Joe KRAYNAK. *Take the Mic: The Art Of Performance Poetry, Slam, and the Spoken Word*. New York: Sourcebooks, 2009.

SOMERS-WILLET, Susan. *The Cultural Politics of Slam Poetry: Race, Identity, and the Performance of Popular Verse in America*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2009.

STOLIČKA, Jakub. *Český surrealismus v 60. letech 20. století*. České Budějovice, 2010. Diplomová práce. Jihočeská univerzita.

ŠINAL, Martin. Americký a britský poetry slam. In: *Protimluv*. 2019(1), s.55-65.

ŠVARÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007

TEIGE, Karel. Manifest poetismu. In: *Avantgarda známá i neznámá: Vrchol a krize poetismu 1925-1928*. Praha: Svoboda, s. 557–593.

TEIGE, Karel. Poetismus. In: *Avantgarda známá i neznámá: Vrchol a krize poetismu 1919-1924*. Praha: Svoboda, 1971, s. 554–561.

VÁŠA, Petr. *Fyzické básnictví*. Brno: Host, 2011.

WEST, Martin. Rhapsodes at Festivals. In: *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*. Dr. Rudolf Habelt, 2010, s. 1-13.

WOODS, Scott. *Poetry Slams: The Ultimate Democracy of Art*. In: *World Literature Today*. Norman: Board of Regents of the University of Oklahoma, 2008.

Přílohy:

Dotazníky:

Anna Červená

První část: Obecné otázky k slam poetry

1) Kdy jsi poprvé navštívil/a slam poetry?

Pamatuji si, že poprvé jsem navštívila slam poetry v 15 letech. Tehdy jsem se musela ještě ptát rodičů, jestli mohu večer někam chodit. Musela jsem vysvětlovat, o jakou akci se jedná a mamce jsem ukazovala pár videí. Pamatuji si, že se jí to vůbec nelíbilo a nechápala smysl slam poetry. Naštěstí mě ale po diskuzi s tátou pustili. Od té doby chodím víceméně pravidelně.

2) Jak si se o slam poetry dozvěděl/a?

O slam poetry jsem se dozvěděla z Facebooku. Jelikož jsem sledovala různé umělecké akce, tak v doporučených akcích na mě slam poetry vyskočil. Zaujal mě název, neznala jsem to. Zkoukla jsem na YouTube pár videí a bylo mi jasné, že se na danou akci budu chtít jít podívat.

3) Jak často navštěvuješ slam poetry?

Slam poetry navštěvuji, jak se dá. Na většině akcí, které se konají v Plzni, jsem byla. Minimálně jsem už navštívila 10 různých akcí.

4) Jaké typy slam poetry akcí navštěvuješ?

Všechny soutěžní. Ráda tedy navštěvuji exhibice. Také se mi líbí tematicky zaměřené akce, např. Erotic slam. Jednou jsem také byla na slamu v rámci festivalu Prague Pride. Nijak mě ale nezajímají akce, kde je jen jeden slamer, který recituje své básně. Dost častou jsou tyto akce spojeny s různými workshopy, které já nemám ráda, jelikož se tam převážně musí mluvit před nějakou skupinou lidí.

5) Co tě vedlo k tomu navštěvovat slam poetry pravidelně? (Čím tě slam poetry zaujala?)

Těžko říct. Při první návštěvě slam poetry mě zaujalo to, že je to něco úplně jiného, než jsem znala. Ze školy jsem měla básně spojené s nudou a tady mě naopak bavily. Možná mě tedy zaujal ten kontrast podání poezie ve škole a slamem poetry. Dále mě zaujala ta uvolněná a zábavná atmosféra celé akce. Vlastně až po pár slamech jsem se

začala více všimnout toho, jak jsou básně napsány, zpočátku mi šlo především o tu atmosféru.

Druhá část: Motivace ke psaní

1) Kdy jsi začal/a se svojí tvorbou?

Psát jsem vlastně začala až po několika akcích slam poetry. Zhruba po roce návštěv. Nepamatuji si přesně, na kolika akcích jsem byla, ale byly to určitě čtyři a více.

2) Co tě vedlo k tomu, že jsi se svojí tvorbou začal/a?

Určitě těch pár návštěv slam poetry. Při poslechu jednotlivých výstupů mi připadalo, že musí být strašně lehké napsat nějakou báseň, tak jsem to chtěla zkusit sama. Pamatuji si, že jsem svoji první báseň začala psát v autobuse domů po jednom ze slamů. Tam jsem zjistila, že to vlastně tak lehké není. (*smích*)

3) Jaké konkrétní prvky slam poetry tě přivedly k vlastní tvorbě?

První z těch prvků jsem již zmiňovala, to je ta atmosféra všech akcí. Co se týče poezie, tak je to různorodost. Veškeré texty jsou úplně jiné, všichni slameři jsou rozdílné osobnosti, a tím je i každá akce úplně jiná. Viděla jsem i vystoupení stejného textu, a i ta byla rozdílná. Rozdílnost vidím v tématech a formách básně. Ta jinakost mě prostě baví.

4) Motivovalo tě i něco jiného než slam poetry?

Pravděpodobně ne. Asi jen vlastní touha také něco tvořit. Slam poetry mi jen do cesty přihrál poezii.

5) Jakou školu studuješ? Vnímáš ze strany školy inspiraci k tvorbě?

Studuji na Nerudovce (*pozn. Střední odborná škola obchodu, užitého umění a designu, škole se říká Nerudovka, jelikož se nachází v Nerudově ulici v Plzni*). Jelikož studuji obchod, tak tam na literaturu nedáváme velký zřetel a jen si říkáme seznamy autorů k různým obdobím. Řekla bych, že škola ve mně spíše vyvolala odpor k poezii než zájem o ni. Popravdě mě moc nebaví rozborů básní, přijde mi to jako řešení rovnice. Vůbec se v nich neřeší poslání básně, emoce čtenáře, celkové cítění apod. Tohle mě na poezii baví, že v ní mohu dát na papír svoje pocity ze všeho okolo mě.

Třetí část: Vlastní tvorba

1) Jak bys popsal/a svůj styl psaní? V čem je tvá tvorba jedinečná?

Můj styl je různorodý jako celá slam poetry. (*smích*) V tom je asi o ta jedinečnost. Já se do poezie snažím popsat své pocity. Vypsát se z negativních a pesimistických myšlenek, abych se v nich neutápěla. Rozhodně nemám ambice být básnířkou, jen asi potřebuji psát.

Při výtvarce mě dost zaujal styl dekadence. Myslím si, že i ten v mé tvorbě hraje určitou roli. Zejména v tematice, “pesimičnosti” i zobrazení nějakého toho úpadku dnešní společnosti.

2) Je něčím tvá tvorba podobná slam poetry?

Já bych ve slam poetry vystupovat nechtěla. Moje tvorba tedy není určena na podia slamů. Podobnost vidím možná v rychlém sledu myšlenek, které jsou u slamu dost časté. Slameři dost často rychle recitují své myšlenky. V tomto tam tu podobnost vidím.

3) Dbáš na formu básně?

Nějak ano. Nespoutávám se nikterak dopředu vymyšlenou formou, proto také moje básně nemají nijak zvláštní formu. Jsou členěny do veršů, slok. Většinou jsou to čtyřverší, s těmi se mi nejlépe pracuje. Mám ale i básně, kde sloky mají nepravidelný počet veršů ve sloce. Jinak rým občas používám, občas ne.

4) Používáš vědomě základní literárně-teoretická pravidla?

Vědomě ne. Zpětně ve své tvorbě vidím nějaké básnické prostředky. Když si básně zpětně čtu, tak používám refrény a symboly a různá další obrazná pojmenování. Také mám ráda používání řečnických otázek. Ty značí pravděpodobně to, když sama na něco chci odpověď, tak se tímto ptám papíru.

Čemu opravdu nerozumím, ale chtěla bych, je zvuková stránka básně. V škole jsme tomu říkali prozódie. To však nechápu, takže to ve svých básních nijak nepoužívám. Snažím se básně po tom, co je napíšu, číst nahlas, abych to jen dobře znělo, ale vědomě to nepoužívám.

5) Jakých témat se ve své tvorbě nejčastěji dotýkáš?

Jak jsem již řekla, nějaké má témata jsou podobná s dekadencí. Není to tak, že by se mi líbila dekadence, a proto takto tvořím. Je to naopak. V dekadenci jsem se spíš

našla. Líbí se mi tedy témata alkoholu, sexu, úpadku společnosti. Sem tam píšu i o lásce, ale spíš o té nešťastné.

Kateřina Modrá

První část: Obecné otázky k slam poetry

1) Kdy jsi poprvé navštívil/a slam poetry?

To už je dost dlouhá doba. Myslím, že jsem byla v sextě, nebo septimě. Takže skoro dva roky nazpět. Vytáhla mě tam tehdy kamarádka ze školy. Té tam vystupoval její kluk a ona tam nechtěla jít sama. Nakonec jsem u toho zůstala já, ona na slamy už dávno nechodí.

2) Jak si se o slam poetry dozvěděl/a?

Jak jsem říkala. Vytáhla mě tam kamarádka. Já jsem absolutně netušila, na co jdu. Ani jsem si dopředu nezjišťovala, o co se jedná. Byla jsem dost překvapená, když to začalo. Vzpomínám si, že se mi to zdálo divné. Moderátorem tehdy byl Anatol Svahilec, kterého když neznáte a nevíte, co máte očekávat, tak jste dost překvapeni. Já jsem byla překvapená dost a říkala jsem si, co to je za blázna. Po prvních výstupech mě to ale začalo hodně bavit.

3) Jak často navštěvuješ slam poetry?

Chodila jsem na slamy často. Teď za chvíli maturuji, takže poslední měsíce věnuji spíše studiu. Ale v septimě jsem byla pomalu na každé akci, která se konala, když nebyl covid. Vlastně jsem koukala i na streamované slamy, které v době covidu organizovat tuším právě Anatol. Ty mi trochu nahrazovaly nekonané akce. Na konkrétní počet navštívených akcí si nevzpomenu. Bylo jich hodně.

4) Jaké typy slam poetry akcí navštěvuješ?

Chodím na všechny typy. Samozřejmě mě nejvíce baví exhibiční akce, kde slameři chtějí ze sebe dostat to nejlepší, aby vyhráli. Byla jsem i na workshopu Dr. Filipitche, kde četl svou tvorbu a spolu s ním jsme ji rozebírali. To bylo zase něco jiného.

5) Co tě vedlo k tomu navštěvovat slam poetry pravidelně? (Čím tě slam poetry zaujala?)

Ze začátku jsem byla tedy dost překvapená, o co se jedná. Pak jsem s kamarádkou musela navštívit pár dalších akcí, kde jsem si to zamilovala. Literatura mě bavila vždycky, ale k poezii jsem před tím cestu nikdy nenašla, ač jsem to zkoušela. Za prvé mě tedy překvapilo, že mě to baví, i když to je poezie. Za druhé se mi líbil celý ten koncept soutěže v něčem jiném než sportu, který já ráda nemám. V poslední řadě mě zaujala i některá témata, která se rozebírala. Dost často jsem v nich objevila samu sebe. Zejména šlo o slamy Dr. Filipitche, například si pamatuji, že mě zasáhl slam *Seš tam ty*.

Druhá část: Motivace ke psaní

1) Kdy jsi začal/a se svojí tvorbou?

Svou tvorbu jsem začala psát během covidu. Čas jsem tehdy trávila sama doma, už mě nic nebavilo, koukala jsem se na různá videa. Automaticky se mi spustila nahraná slamová vystoupení. Tehdy jsem si řekla, že bych mohla zkusit začít psát, vyhnout se nudě, napsat svoje pocity na papír. Beru to jako takovou moji formu terapie, kdy si utřídím své myšlenky a pocity a pak v nich dokážu číst.

2) Co tě vedlo k tomu, že jsi se svojí tvorbou začal/a?

Viz otázka předchozí.

3) Jaké konkrétní prvky slam poetry tě přivedly k vlastní tvorbě?

Líbilo se mi, že slameři píší o vlastních zkušenostech ze svého života. To je asi to, co mě motivovalo a inspirovalo.

4) Motivovalo tě i něco jiného než slam poetry?

Vlastně ano, ta nuda během covidu (smích). Ale je pravda, že bez slamu bych vlastně k poezii nikdy nenašla cestu. Pak jsem začala různě sledovat i další poezii. Například dost sleduji instagramové účty, které se na poezii zaměřují, např. Rupi Kaur, nebo psáno strojem. K maturitní četbě jsem četla i pár básnických sbírek, které mou tvorbu sice nijak neovlivnili, ale bez prvotního zájmu o poezii, který mi dalo slam poetry, bych si je pravděpodobně nikdy v životě nepřečetla.

5) Jakou školu studuješ? Vnímáš ze strany školy inspiraci k tvorbě?

Studuji Masarykovo gymnázium v Plzni. Máme skvělou paní učitelku na češtinu, ale zájem o poezii ve mně nikdy neprojevila. Ona ví, že píšu své básně, pár jich četla, ale že by mi předávala další inspiraci to ne.

Třetí část: Vlastní tvorba

1) **Jak bys popsal/a svůj styl psaní? V čem je tvá tvorba jedinečná?**

Nevím, jestli je moje tvorba nějak jedinečná, Já si ji píšu převážně pro sebe, a ne pro nikoho jiného. Takže unikátní to pro mě je v tom, že si píši sama pro sebe, vypisuji se ze svých pocitů, které právě cítím.

2) **Je něčím tvá tvorba podobná slam poetry?**

Nad tím jsem se nikdy nezamýšlela. Ambice vystupovat na slam poetry nemám. Lákalo by mě to, ale pravděpodobně k tomu nikdy nenajdu odvahu. Tudíž nepíši básně určené pro nějaké posluchače, ale jen pro sebe. Většina slam poetry textů je také něčím vtípná a ve svých textech jsem spíše depresivní a negativní. To by na slamu asi nikoho nezajímalo.

3) **Dbáš na formu básně?**

Snažím se dodržovat určitý počet veršů ve sloce. Vlastně nevím, proč to tak dělám, asi to mám ze školy zažité. Také si mi tak dobře tvoří. Jinak se nad samotnou formou a nijak nezamýšlím.

4) **Používáš vědomě základní literárně-teoretická pravidla?**

Chtěla bych to umět. Chci jít studovat český jazyk na vysokou školu, takže doufám. Že tam se naučím, jak všechnu literární teorii dostat do praxe. V toto chvíli se však nad tím nezamýšlím. Ráda bych svou tvorbu posunula v tomto ohledu dál. Teď je důležité učení na maturitu, o prázdninách to snad půjde lépe a budu se moc věnovat psaní.

5) **Jakých témat se ve své tvorbě nejčastěji dotýkáš?**

To vím naprosto přesně. V momentě, kdy jsem tvořila nejvíce, jsem se rozcházela a následně rozešla se svým přítelem. Nejčastěji tedy zachycuji téma samoty. Veškeré mé básně také mají takový negativní ráz, nejsou to žádné optimistické básně o přírodě.

Marek Bílý

První část: Obecné otázky k slam poetry

1) Kdy jsi poprvé navštívil/a slam poetry?

Poprvé to bylo minulý rok o prázdninách, kdy mě moje přítelkyně vzala na mou první akci slamu. Nic jsem od toho nečekal, ze začátku jsem tam víceméně chodil jen díky mé přítelkyni, ale postupem času si mi tento druh poezie získal.

2) Jak si se o slam poetry dozvěděl/a?

Právě od mojí přítelkyně. Je starší, chodí dnes do 3. ročníku a navštěvuje slamy už nějaký rok. Ona to miluje, pro poezii celkově je nadšená. Dlouho mi o tom povídala, chtěl jsem jí udělat radost, tak jsem tam šel s ní.

3) Jak často navštěvuješ slam poetry?

Snažím se co nejčastěji. Baví mě to a zároveň chci udělat radost přítelkyni. Problém je, že bydlím na intru. Vždy, když je v týdnu nějaká akce, musím si tam vyjednávat výjimku pozdějšího příchodu, nebo si domlouvat spaní někde jinde. Ale minimálně jednou za dva měsíce určitě vyrazíme, záleží na tom, jestli se vůbec něco koná.

4) Jaké typy slam poetry akcí navštěvuješ?

V létě mám rád open-air vystoupení. Kvůli němu jsme vyrazili i do Prahy. Jinak chodíme na většinu akcí bez ohledu na to, jaký typ slam poetry to je. Byli jsme na Erotic slamu, souboji ZČU vs. UK, slamy jen pro ženské slamerky a samozřejmě klasické soutěžní. Když to tak počítám, tak jsme byli na slamech pětkrát. Těžko říct, co bych si z toho vybral, každý typ akce má něco do sebe a mají rozdílnou atmosféru. Mně se asi nejvíce líbil Erotic slam, který byl o vztazích, byl vtipný a s přítelkyní jsme si ho užili a moc jsme se zasmáli.

5) Co tě vedlo k tomu navštěvovat slam poetry pravidelně? (Čím tě slam poetry zaujala?)

K pravidelnosti mě přesvědčila dost má přítelkyně. Ale kdybych to neměl rád, tak bych na slamy nechodil. (*smích*) Jako sportovci se mi líbí ta soutěživost. Já jsem dost soutěživý a líbí se mi, jak se slameři chtějí navzájem překonávat. Také se mi líbí, že mohu být přímým účastníkem. Když se vybírá porota, vždy se hlásím. V tom vidím tu

přidanou hodnotu, vyjádřit svůj názor. Mám rád také zábavu, kterou mi slam poetry přináší. Je to úplně jiné, než jakákoliv jiná kulturní nebo společenská akce.

Druhá část: Motivace ke psaní

1) **Kdy jsi začal/a se svojí tvorbou?**

S tvorbou jsem začal před půl rokem, zhruba někdy okolo Vánoc. Není to dlouhá doba, ale mě to baví. To je to důležité.

2) **Co tě vedlo k tomu, že jsi se svojí tvorbou začal/a?**

Jak jsem říkal, okolo Vánoc jsem začal s tvorbou. Já jsem se totiž v prosinci zranil, měl jsem natrženou šlachu, takže jsem nemohl trénovat a seděl jsem na intru. V době, kdy ostatní ve škole trénovali, já neměl co dělat. Někdy v tomto období jsme navštívili jeden slam a já jsem si v jedné takové dlouhé pauze řekl, že bych to mohl zkusit. Vlastně mě to hned chytlo, začal jsem psát.

3) **Jaké konkrétní prvky slam poetry tě přivedly k vlastní tvorbě?**

Konkrétně to byla asi ta zábava. Nikdy před tím mě nenapadlo, že psaní básní může být sranda, že s tím můžete rozesmát kamarády apod. Proto jsem začal psát básně zejména ze sportovního prostředí, abych je následně mohl říkat kamarádům a nad nimi se zasmát, nebo podiskutovat.

4) **Motivovalo tě i něco jiného než slam poetry?**

Slam poetry mě právě ke psaní přivedla. Bez toho, že bych šel na akci, bych psát rozhodně nezačal. Jednou bych i možná si chtěl vyzkoušet vystoupat na podium a pokusit se svou básní rozesmát publikum, ale jak jsem říkal, píšu půl roku a cesta tam je ještě dost dlouhá.

5) **Jakou školu studuješ? Vnímáš ze strany školy inspiraci k tvorbě?**

Studuji sportovní gymnázium, kde se věnuji atletice. Prvotní motivaci jsem ze strany školy rozhodně nenašel, ale tu následnou určitě. Máme skvělou a mladou paní učitelku na češtinu, která dost často s námi píše různé básně a ač jsme sportovci snaží se s námi tvořit. Taková správná kalokagathia tomu říká. (*smích*) Dost básní jsem právě napsal i během hodin češtiny.

Třetí část: Vlastní tvorba

1) **Jak bys popsal/a svůj styl psaní? V čem je tvá tvorba jedinečná?**

Zatím jsem konkrétně asi svůj styl nenašel. Prostě zkusím, je to ještě krátká doba. Často si i čtu zpětně své básně, abych se pokusil tam najít nějaké společné prvky, objevit to, co mi jde a nejde a od toho se odpíchnout. Jedinečnost pravděpodobně vidím ve sportovních a každodenních tématech. To jsem vlastně u básníků nikdy neviděl.

2) **Je něčím tvá tvorba podobná slam poetry?**

Pravděpodobně v nějakém prvku zábavnosti. Jinak pravděpodobně ne. Mám spíše kratší básně, na delší si ještě netroufnu. Abych si mohl jednou zkusit skutečný slam, tak budu potřebovat dlouhé texty.

3) **Dbáš na formu básně?**

Nijak zvlášť. Sloky mám různě dlouhé, verše nápodobně. U slamu si ale myslím, že není potřeba mít nějakou ucelenou formu. Tam jde spíše o ten zvukový prostředek. O ten jde i mně. Jen já vím, kdy mám v básni při recitování ubrat, kdy přidat, kdy se zastavit, co říkat rychle. Tam bude vlastně i ta podobnost se slam poetry.

Dále ve většině básní nemám interpunkci. Ta mě obtěžuje. Užívám si té svobody, kdy mohu klesnou hlasem, kdy já chci.

4) **Používáš vědomě základní literárně-teoretická pravidla?**

Já na tyto oficiality vlastně vůbec nedám. Jak jsem říkal, jde mi o to, abych rozesmál přátele i přítelkyni. Jde mi o to, aby to znělo dobře. Jinak nezkoumám, kolik mám v řádku slabik, kolik metafor a kolik epitetů. Jde mi o celkové vyznění té básně. Víím, že až budu chtít jednou tvořit “profesionálněji” budu muset toto všechno znát, ale to je za dlouhou dobu a teď jen zkusím, co dovedu.

5) **Jakých témat se ve své tvorbě nejčastěji dotýkáš?**

Zejména sportu. Zaměřuji se na tréninky, pohyb. Také rád zachycuji běžné každodenní okamžiky. Například když člověk jede v tramvaji, nebo ráno vstává.

Filip Černý

První část: Obecné otázky k slam poetry

1) **Kdy jsi poprvé navštívil/a slam poetry?**

Zhruba před rokem s kamarády. Bylo to někdy v tomto čase – květen, červen.

2) **Jak si se o slam poetry dozvěděl/a?**

Já jsem se o tom dozvěděl vlastně až na samotné akci. Chtěli jsme jít s kamarády do Zacha (*pozn. plzeňský hudební klub, kde se konají open air slam poetry akce*). Seděli jsme dvě hodiny v Zachovi a až tam jsme zjistili, že se něco koná. Zůstali jsme, protože jsme si mysleli, že bude hrát nějaká kapela, jak to tam občas bývá. Začal se konat Slam poetry, my jsme vůbec netušili, o co se jedná. Hned v tento moment náš to zaujalo, Po příchodu domů jsem si vyhledal, co přesně slam poetry je a od té doby jej navštěvuji.

3) **Jak často navštěvuješ slam poetry?**

Jelikož je to rok, tak jsem na tolika akcích nebyl. Pokouším se chodit co nejčastěji. V Plzni se jich koná hodně, ale ne pokaždé člověk může. Takže jsme jednou i s kamarádem vyrazili do Sokolova na exhibici. Byl jsem za ten rok přibližně na pěti, možná šesti akcích.

4) **Jaké typy slam poetry akcí navštěvuješ?**

Převážně exhibice. Ale zajdu víceméně na jakoukoliv akci. Nikdy jsem nebyl na slamu, kde vystupují jen ženy, to mě neláká. Jinak zajdu na všechno.

1) **Co tě vedlo k tomu navštěvovat slam poetry pravidelně? (Čím tě slam poetry zaujala?)**

Jednoznačně zábava. Většina textů má za cíl pobavit diváka. Nikdy se asi nestalo, že bych se u slam poetry nebavil.

Dále mě baví, že se zde rozebírají témata různého druhu – od politiky, vědu, každodenní život, holky, vztahy až po školu. Můžeme pak s kamarády o nich pohovořit. Většinou to jsou témata, o kterých bychom si nikdy bez slamu nepopovídali.

Druhá část: Motivace ke psaní

1) **Kdy jsi začal/a se svojí tvorbou?**

Zhruba začátkem nového roku. Někdy v lednu, únoru roku 2023.

2) **Co tě vedlo k tomu, že jsi se svojí tvorbou začal/a?**

Mám toho v hlavě plno a mám v tom trochu chaos. Takhle všechn ten bordel házím na papír a trochu se toho zbavuji. Slam poetry mi dal takovou možnost, o které jsem před tím netušil.

3) Jaké konkrétní prvky slam poetry tě přivedly k vlastní tvorbě?

Ta zábava, o které jsem mluvil před chvilkou. Komika, vtipnost textů, to se mi líbí. Tu se snažím zachovat i ve svých básnách.

Jinak se mi líbí, že každý slamer je ohledně témat a formy jedinečný, protože ztvárňuje to, co se mu děje v každodenním životě. Bere si z něho témata a pokouší se je podat vtipnou formou. Dost často si na slamech všímám, že většina textů je právě taková, jako by slameři vyndali všechny svoje myšlenky z hlavy a dali je do básně. To přesně dělám já.

4) Motivovalo tě i něco jiného než slam poetry?

Asi ne. Nikdy jinde se s poezií nesetkávám. Kamarádi nevědí, že píšu. Těm to říkat nechci. Jednou přijde čas, kdy jim některé texty představím, ale teď na to nejsou ještě připravené – ani ty texty, ani kamarádi. (*smích*)

5) Jakou školu studuješ? Vnímáš ze strany školy inspiraci k tvorbě?

Studuji dopravní učňák v Křimicích, automechanika. Moc mě to nebaví, ale něco dělat musím. Inspiraci k tvorbě na učňáku nevidím, tak si všichni myslí, že nedokážeme napsat ani fakturu, natož báseň.

Třetí část: Vlastní tvorba

1) Jak bys popsal/a svůj styl psaní? V čem je tvá tvorba jedinečná?

Můj styl psaní je převážně zábavný. Ve svém životě zábavu vyhledávám a nechci upadávat do nějaké negativity. I negativní témata a problémy dnešní doby a nás jako mladých se snažím zachytit nějakým zábavným způsobem. Dost často promlouvám v mých básních k sobě, oslovuji a snažím se na sebe tímto prostřednictvím promluvit.

2) Je něčím tvá tvorba podobná slam poetry?

Podobná je možná v tom volném sledu myšlenek. V rychlosti, kterou se hromadí jednotlivá slova.

3) Dbáš na formu básně?

Vůbec. Nechávám to volně plynout. Jak jsem říkal, sepisuji myšlenky. Občas se snažím o nějaký ten rým. Jinak to jsou prostě jen mé nahromaděné myšlenky z hlavy.

4) **Používáš vědomě základní literárně-teoretická pravidla?**

Také ne. Jen a jen myšlenky.

5) **Jakých témat se ve své tvorbě nejčastěji dotýkáš?**

Jak zachycuji své myšlenky, tak jsou to témata z mé hlavy. Jedná se zejména o budoucnost a nynější stavy myslí. Samozřejmě jsem říkal, že nám rád nějakou negativitu, ale i ta se tady určitě objeví, jelikož nejsem většinu času jen veselý. Snažím se tu negativitu však nadnést a trochu ji zlehčit. Dalším velkým tématem je má lenost, se kterou se snažím bojovat, ale dost často nade mnou vyhrává. (*smích*)

Bruno Zelený

První část: Obecné otázky k slam poetry

1) **Kdy jsi poprvé navštívil/a slam poetry?**

Hned v prvním ročníku na střední školy. Budou to tedy už dva roky.

2) **Jak si se o slam poetry dozvěděl/a?**

Už na základní škole nám o tom vyučující říkala. Dokonce nám pouštěla i nějaká videa. Tam mě to moc nezaujalo, takže jsem neměl potřebu nějaký slam navštívit.

Na střední škole jsem se o tom dozvěděl z letáku, který visel v hale ve škole. Nevěděl jsem, o co se jedná, tak jsem si to vyhledal na internetu, zaujalo mě to, tak jsem šel na svou první akci slam poetry.

3) **Jak často navštěvuješ slam poetry?**

Pravidelně. Bohužel v poslední době se vstupné docela zdražilo a pro studenta střední školy, který nemá svůj vlastní příjem to není úplně levná zábava, ale když jsou nějaké důležité akce, tak nesmím chybět. Slam poetry navštěvuji už zhruba dva roky, takže jsem byl určitě víc jak desetkrát, možná i dvacetkrát. Těžko spočítat.

4) **Jaké typy slam poetry akcí navštěvuješ?**

Chodím hlavně na exhibice. Párkrát jsem byl i na jiných typech akcí, ale ty mě vlastně tolik nezaujaly. Nebráním se ale zkusit znovu nějakou jinou akci, než jsou exhibice. Exhibice ale mají svojí vlastní atmosféru, to mě na nich baví.

5) Co tě vedlo k tomu navštěvovat slam poetry pravidelně? (Čím tě slam poetry zaujala?)

Já mám rád umění obecně. K poezii jsem nikdy před tím cestu nenašel, ač jsem se snažil. Tohle je pro mě skvělá forma, jak ji vnímat jinou formou než knižní. Zejména mě zaujal ten samotný estetický prvek. Spojení zábavy a umění v jeden večer. Takový kontrast se často nevidí v uměleckých kruzích.

Druhá část: Motivace ke psaní

1) Kdy jsi začal/a se svojí tvorbou?

Poezii tvořím přibližně rok.

2) Co tě vedlo k tomu, že jsi se svojí tvorbou začal/a?

Já jsem se již na základní škole zajímal o umění, ale zejména o to výtvarné. Poezie vždycky u mě zůstávala stranou, jelikož jsem si k ní nedokázal najít cestu. Tu jsem našel právě díky slam poetry. Řekl jsem si, že by bylo zajímavé tato dvě odvětví umění a tyto dvě mé záliby spojit v jednu. Tak jsem začal tvořit své básně.

3) Jaké konkrétní prvky slam poetry tě přivedly k vlastní tvorbě?

Motivovala mě určitě hravost slamerů při výběru slov. Hravost v tom, jak zvukově dokáží básně ozvláštnit. Já konkrétně miluji slamy, které jsou právě na této hravosti se slovy a zvukem založeny.

Já osobně miluji věci, které vyčnívají svojí jinakostí. A to přesně slam poetry je. Je jiná od všeho dalšího, co jsem viděl.

4) Motivovalo tě i něco jiného než slam poetry?

Právě to umění, grafika konkrétně. To se v mých básních snoubí dohromady s textem.

5) Jakou školu studuješ? Vnímáš ze strany školy inspiraci k tvorbě?

Studuji uměleckou školu v Plzni, grafický obor. Ze strany školy nevnímám inspiraci k tvoření poezie, ale k tvoření jako takovému celkově. Motivují nás, abychom si vybrali svůj vlastní styl a ten potom jen doplňovaly. Něco, co by pro nás bylo signifikantního.

Třetí část: Vlastní tvorba

1) **Jak bys popsal/a svůj styl psaní? V čem je tvá tvorba jedinečná?**

Můj styl je právě spojen s grafikou. Spojuji dohromady poezii a grafiku. Skrze novinové ústřižky skládám dohromady básně z jednotlivých slov. V tomto vidím jedinečnost mých básní.

2) **Je něčím tvá tvorba podobná slam poetry?**

Jelikož slam poetry je specifický druh poezie, tak s mou tvorbou vlastně moc nesouvisí, i když mě k ní vlastně dovedla.

Jediný společný prvek, který vidím, je právě ta ona hravost. Oni si hrají se slovy, já si hraji s grafikou, formou a vzhledem básně.

3) **Dbáš na formu básně?**

Forma je v mých básních více než důležitá. Většinou se jedná o krátké básně, tvořené tedy jen slovy vystřižených z novin. Básně mají jednu nebo dvě sloky. Básně s větším počtem slok já netvořím, zejména z praktického hlediska, jelikož se nevejdou na jeden post na Instagram.

4) **Používáš vědomě základní literárně-teoretická pravidla?**

Ne. Hlavní estetiků mých básní nevidím v nějakém básnickém jazyce, který by se tvořil skrze slova z novin vlastně i velmi těžko. Hlavní prvek a znak je právě v té grafice a v tom, jakým způsobem je báseň vytvořena.

5) **Jakých témat se ve své tvorbě nejčastěji dotýkáš?**

Témata jsou různorodá. Trochu se inspiroji ve své tvorbě dadaismem. Hraji si se slovy, tvořím spontánní a mnohdy nelogická spojení slov. Interpretace, jako ve výtvarném umění, je čistě na čtenáři.

Tvorba respondentů

Anna Červená

Dá se takhle žít?

Dá se takhle žít?

Večer se v klubu vykalit.

Z baru do baru,

cejtím se jak ve varu.

Ráno bleju,

na hajzl se deru.

Jak ti je, když vidíš svou dceru,

když na čáru ji beru?

Nevíme, kde se ocitneme,

co když se rána nedožijeme?

Běžím a věřím.

Brečím,

snad mě nepřistihl.

Najednou slyším motocykl,

a fízl mě k zemi přitiskl.

Sedím v lochu,

co tu děláš hochu.

Zamyslím se trochu,

přeju si slyšet mámu,

vylez z toho kutlochu.

Chci žít život.

Nebýt idiot,

kokot.

Nechci vidět mrtvoly,

tyhle hnusný tvory.

Vrátit se do školy,

dělat úkoly.

Drogy.

Drogy.

A teď ležím,
za hlavu se držím.
Znova bleju,
v lochu se hřeju,
a na život seru.

Umiš plavat, lásko?

Dvě lodě.
Odsouzené k zániku.
Alkohol, slzy, pot.
Moře tekutin, cítím paniku.

Noc, opojení, milování.
Den, mořská nemoc, zlo.
Můžeme z lodě vystoupit?
Umiš plavat, lásko?

Bílé vlajky.
Bermudský trojúhelník.
Zapomenout, vyprat skvrny.
Večer. Další pokušení.

Bezstarostná odevzdanost.
Divoká zpocená objetí.
Koloběh, zas a znova.
Kam naše loď doletí?

Vášnivě ruku v ruce
s ďáblem tancovat.
Ztraceny v oceánu ginu.
Lásko, umíš plavat?

Miláčku, přemýšlej!
Dá se takhle žít?
Nebylo by lepší
naši loď potopit?

Umíš však plavat sama, lásko?

Masky

Upjaté postavy s úsměvem na rtech,
masky vybrané podle nálad.
Avšak ustřižená křídla
a zátarasy na křižovatkách osudných cest.

Masky sundat nechtějí.
Raději trpět než poznat sami sebe.
Raději s proudem jít než být černá ovce.
Raději zabít se a topit se v temných hlubinách.

Černá ovce v očích druhých.
Pro mne duše spřízněná.
Oči na nás upřené,
ale myšlenky a křídla nespoutaná.

Ale ne,
nechci se zalíbit, raději sama sebou býti.

Ne, nechci nasazovat masku.
V temných hlubinách bloudím.
Sama, pomoc žádná.

Ano, je to těžké.
Oni se však bojí.
Bojí se nastražených pastí.
Pro černé ovce.

Život

Život v tabuismu a chaosu,
člověk utopený v záplavě systému.
Nesmysl, co zní jako realita,
a realita, co zní jako nesmysl.

Vidiny a sny se mísí,
beze smyslu a bez zákona,
všechno, co známe, se mění,
a my bloudíme v temnotě.

Hledání smyslu nemá smysl,
v tomto světě zdechlých duší,
kde všechno je jen pro jednu noc,
a nic se nezdá být opravdové.

Tak proč se snažit o věčno?
Když všechno končí a mizí,
radujme se z drobných okamžiků,
ať se cítíme šťastní a svobodní.

Tichá bouře

Mé nebe, než přišel on,
vždy zde slunce zářilo.
Po mráčku ani stopy,
v noci tisíce hvězd svítily.
Hřejivý pocit, čistá pokožka, vůně vanilky.

Proč teď okna v bouři hledám?
Proč stále jeho blesky na kůži cítím,
když rány zahojeny časem jsou.
Kam zmizely mé horké noci,
jasná rána?

Sama sebe v jeho činu hledám,
Bouře znovu a znovu se mi přehrává.
Hlava se mi ztrácí.
Nebohé tělo slábne.
Obklopena tmavými mraky,
skrz ně mé oči nevidí světlo.
Mysl mám jimi zakalenou.
Hladovím po paprscích,
zářivých paprscích slunce.
Dělí mě od nich jen on.

Katastrofu zastavit musím.
Kvůli němu mé slunce vyhaslo.
Mé nebe není bez obláčku,
hvězdy již nezáří.
Jak mám navrátit svému nebi svit,
svit hvězd a modrost nebe?

Chci zas cítit nedotčenost těla.

Chci zas cítit vůni vanilky.

Kateřina Modrá

Nahoře a dole

Pokaždé když večer padne,

ta temnota už se zas plíží.

Proč nepřichází za dne?

Jen v noci se bezmoc blíží.

V jednu chvíli veselý,

jindy na kolena shozen.

Proč nikdo pochopit schopen není,

jakým způsobem je smutek stvořen?

Teď pohybu se nevzdávám.

Teď zastavit mě nelze.

Teď sotva dech popadám.

Teď kůže ze mě sleze.

Tu nemoc přeci mít nemohu,

nevím, snad jsem jenom slabá.

Vzpínám ruce k bohu

a cítím se strašně sama.

Ztracená v myšlenkách

Sedím na římse parapetu.

Přemítám žalostně, kdo pro mě je tu.

Strach a úděsnost vpíjí se do mě.

Stále se sebe ptám, kdo je tu pro mě?

Prázdnno ve mně plápolající popsat nedokážu,

pocity jako uzel tkaničky, jež už nerozvážu.

Slabost, prázdnno, potemnění.

Nic jiného teď ve mně prostě není.

Myšlenky mé ze všech stran mě napadají.

Jsem v hluboké propasti zapomnění.

Ztrácím se v myšlenkách nekonečných.

Co když jsem každému jenom pro smích?

Snažně se uklidnit přemáhám,

avšak jen trochu lásky postrádám.

Sedím na okenním parapetu,

přemítám stále, kdo pro mě je tu?

Mezi dnem a nocí

Pomluvy každý den na chodbě slýchám,

do svého království rychle pospíchám.

Já, jako královna celého vesmíru,

vždy zde v sobě najdu víru.

Koukám se z okna na hvězdy.

Vyhližím budoucnost.

Vyhližím další cesty.

A mám všeho dost.

Koukám se z okna na měsíc,

Nádherná noc.

V čem je moje krása, netuším.

To chci tak moc?

Srpeček se na obloze krčí,
snad mě už nikdo neodstrčí.
Ať se zas nemusím sama sebe ptát,
proč nemá mě nikdo rád.
Chtěla bych na samu sebe se smát,
ale raději půjdu pomalu spát.

Ležím tu jen tak v klidu, ladvně,
Snad dnes v noci nebude mi chladně.
Chtěla bych mít nad sebou větší moc,
počítám ovečky na dobrou noc.

Koukám se z okna, slunce vychází,
s mojí dobrou náladou někam odchází.
Další den, další den,
Jen prosím, ať přežiju ho jen.

Naděje v bezmoci

V srdci se rodí ten těžký pocit.
Pocit bezmoci, nastražený jako dynamit.
Cítíme se malí a křehcí,
a nevíme, jak se z tohoto vězení vymanit.

Bezmoc objímá naše každodenní bytí,
vnáší do duší pochybnosti a nejistoty.
Jako by nám někdo zavřel dveře a vzal klíč,

a my se zoufale snažíme nalézt odpovědi a cesty.

Víme, že jsme větší než ten pocit zmaru,
ale přesto nám stěna bez dveří překáží.
Něco nás přitahuje k zemi neúprosnou váhou.
Snad se miska na váhách emocí převáží.

V hloubi duše vzrůstá jiskra světla,
naděje, že beznaděje konec přinese.
Síla sebevědomí a víra v naši vnitřní sílu,
prolomí okovy bezmoci a náš život otevře.

Bezmoc nemá konečné slovo.
Časem přijde vytrvalosti vítězství.
Jděme vpřed s pevným krokem.
Nechme naději, ať bezmoc ze života vytěsní.

Marek Bílý

Trénink v hlavě

Ocitám se ve sklepení
Cítím jen smrad a vlhkost
Vzápětí se otvírají dveře
Mike Wazowski ptá se
Co se děje
Kde jste
Jdeme za ním po úzké lávce
Ptám se sám sebe
Kam ta cesta vede

Do nebe nebo do pekla
Vnitřní boj svádím
Jestli se raději neobrátím
Nakonec se rozhoduji
Sám sebe obětuji
Jdu po rudé zemi
Zvedám těžce své boty
Cítím každým pohyb

Výtah nefunguje
Proto lezu po stěně
Vedle visí obraz
Nadšeného štěněte
Ptám se jej
Jestli ví v jakém pekle visí

Nakonec sedím někdy v půli
V balónu probírám své rozhodnutí
Nevím zda jsem dobře udělal
A šel jsem po lávce za ním.
Do zrcadla dívám se
Plno myšlenek napadá mě
Vzpomínky na toto peklo
Mě budou doprovázet celý život.

Ranní boj

Co to je? Hrozný zvuk se ozývá,
hlava z toho třeští, tělo bolí.
Probouzí se z noční můry.
Probuzení ale nepomáhá.

Jako skřet se své díry vylézám,
po ránu však zvadlý, zdám se,
ani jídlu nepozřu a tak kráčím
jako mrtvý k cíli mířím.
Železný kočár k náladě nepomáhá.

V kočáru chvíle času je,
než před pekelnou bránou stanu.
Můžu proto přemítat o svých činech,
co jsem večer neudělal.

Kočár se zastavil a skřet vylézá.
Nechce se mu.
Těžké svědomí má.
Lépe se měl připravit.
Stojí před pekelnou bránou.
Teď už je ale pozdě.
Teď už ho nic nezachrání.

Brýle v dešti

Koukám na svět v mlze přes zatmavené brýle
Snažím se zachytit jedinečnost této chvíle
Vidím lidi jak jen hloupě stojí
Písek času se sype svět se jim hroutí

Používám lupu místo brýlí
Hledám v létě zimu a v lenosti píli
Zkousím odletět pryč
Někam kde se vše promění v nic

Sleduji tulipány snaží se zblednout
Hledám kdo paní pustí sednout
Chci pomoci ale nevím jak
Když nade mnou běží bouřlivý mrak

Teď mám brýle v dešti
V dešti smutku a pomíjivosti.

Čiré světlo

Každý den
Čiré světlo
Rozlije se v pokoji
Vzhůru jsem či stále sním

Pravda se mi vyhýbá
Mysl běží jako o závod
Když však oči otevřu
Pravdu zřím zcela jasně

Černá kočka
Přeběhla mi přes postel
Havran usedl jí na rameni
Havran jež hrůzu nahání

Je to zřejmé
Již dosnil jsem
Tělo zvedá se lehce k nebi
Oslňuje mě světlo čiré

Jak vylívá se v mém pokoji.

Šachy

Není to vůbec jednoduchá hra.

Nejtěžší je první krok.

Otevřeme oči a kam stoupnout?

Hned za námi většinou král a dáma stojí.

Postupně se rozhlížíme.

Kůň a střelec už po nás koukají.

A i věže v růžku tancují.

Jsme připraveni začít...

Ale jak? Nikdo nevíme kudy se vydat?

Jestli E4 nebo H4 nebo A4 nebo C3.

Mám začít s koněm, střelcem či věží?

Strach, zmatenost, stydlivost ze mě mluví.

Ale jsou tu dva, kteří za mnou vždy stojí.

Je to král a dáma, ty jsou tu vždy.

Na mé herní tahy dohlížíjí.

Avšak proč mi teď nepomohli?

Pohyb ve sportu

Rychlost a pohyb

jak vánek

Barvy a světlo v neustálém pohybu

Těla se spojují a oddělují

Sport jako umění

to je naše doba

Dynamické obrazy

Zrcadlení

rychlosti a krásy

Sledování sportu jako pohled do duše

Sport jako zrcadlo naší doby

Rozdíly a rozmanitost výkonů

Způsob

jakým se sport stává symbolem života

Výkony

které zanechávají dojem a vzpomínky

Zápal

inspirace k další cestě

Sport jako malba v pohybu

Odezva a emoce na tvářích

Krása a půvab v každém detailu,

Sport jako zdroj inspirace a naděje

Filip Černý

Život

Našel jsem svůj hlas,

takže ho teď vyřvu.

Nahlas!

Jsem rebel.

Básník bez hranic a pravidel.

Moje myšlenky jsou divoké, neohrabané a odvážné.

Slyšíš můj hlas?

Nedovolím, aby mě někdo umlčel

nebo zlomil.

Mé slovo je zbraní.

bojovníkem v této bitvě.

Vstávám ráno s bolestí v srdci, jako válečník v boji.

Bojuji s temnotou, abych našel světlo a sílu v sobě.

Život mě bije a hází mě na kolena,

ale já se zvednu jako Karlos Vémola.

Bojím se, ale není to ostuda.

Vydám se na neznámou cestu života.

Mé srdce bije v rytmu bitvy,

síla proudí mými žilami.

Nepoddám se, nevzdám se,

budu bojovat do posledního dechu.

Život je jeviště, na kterém se představuji světu.

Jsem válečník, který v sobě nosí příběhy.

Každá jizva je svědectvím mé síly a odvahy.

Plznička

V Plzni vstávám ráno se srdcem plným síly.

Město, ve kterém bojuji s každým životním problémem.

Město, které mě omamuje svou krásou a šarmem.

Procházím ulicemi,

kde historie dýchá v každém kameni.

Cítím sílu starého pivovaru,
který mi dodávají odvahu.
Jít dál.
Tak pojd'te se mnou do Plzně, kde křišťálové láhve zní.
Kde usměvavý výčep mladé lidi vězní.

Plzničko,
poprvé jsme se poznali před třemi lety.
Od té doby, hledám každé ráno toalety.
Plzničko,
naučila jsi mě tě celé noci pít.
Žít, ale i půvabně hnít.
Plzničko,
tvé zlatavé barvy září lákavě.
Děláš mi pořádek v té mojí zpropadené hlavě.
Miluji tě v každé variantě.
Světlé, tmavě, i na Ivaně?
Tvá chmelová vůně mě volá,
kam se hrabe kofola.

Plzničko,
Ty jsi ta, která nám vždycky udělá radost.
S tebou přicházím o mou mladost.
S tebou se na svět dívám nějak nově.
Zdá se mi, že vypadá trochu chmelově.
Plzničko,
udělal bych pro tebe cokoliv.
Klidně snědl kýbl nechutných oliv.
Jen abych si lahodný doušek dopřál,
bez váhání bych se pro tebe popral.

Plzničko,
jen a jen tobě připíjím na zdraví.
S tebou se vše nejlépe slaví.
Od fotbalu, až po všechny nezdary.
Plzničko, proč bychom se nevzali?

Když tě nemám, cítím se opuštěně.
Plzničko, neopouštěj mě.

Co umím?

Co umím?
Sluníčka, malovat sluníčka.
To si mám napsat do sívíčka?
Že umím pár slovíček z angličtiny.
Že umím kecat a dělat voloviny.

Umím si hovět s nohama na stole.
Na intru, ve škole, v práci, ale k čemu to je?
Jsem úplně k ničemu,
táta mi říká “budižkničemu”.
Neumím pracovat, mám asi nějaký poruchy.
Nechci si vzít lopatu do ruky.

V ruce umím mít jen mobil.
Do notebooku jsem si včera nadrobil.
Co umím?
Kam mě po škole vezmou do práce?
Leda bychom si tam dávali turnaje v páce.

To však není žádná legrace.
Za všechno vděčím mojí silné levačce.

Jdeme na to, napsat si to CV.
Ať zaměstnavatel ze mě všechno serve.
Čeština – obstojná.
Moje angličtina, ta je jistě odrovná.
Skupiny B průkaz řidičský,
Nemusíme zmiňovat, že jezdím jako řidičky.
Pracovní zkušenost?
U kamarádů zadluženost.
Dosažené vzdělání?
Učitelkám náročné lhaní.
Osobní údaje.
Ty musím napsat hned zkraje.

Co dělat dál?
Nikde mě nechtějí vzít.
Životopis zeje prázdnotou.
Asi se stanu mužskou šlápotou.

Bytost

jsem jenom bytost v bytu
co vítězí v deficitu citu
už nechci
nechci cítit
už nechci
nechci chtít

už nechci bejt strojem

od sedmi do pěti
už nechci dělat dojem
chci hnít v mém doupěti

už nechci dobrý den
už nechci jen tak konverzovat
už nechci jak to de?
zejtra znova a znova
nepřineslo to nic
nic dobrýho.

už nechci hledat smysl
házet krysám kysu
už nechci poslouchat rozkazy
už nechci hledat kousek oázy.

už nechci, na tisíckrát.
už nechci noční můru
už nechci jíst a spát
už nechci bejt vzhůru

už nechci
nechci cítit
už nechci
nechci chtít

Musíme si promluvit

Jakube,
musíme si promluvit

musíme vymyslet plán
strategii taktiku

Jakube
žijeme totiž v hektický době
žijeme v době strategií plánů
kdo nemá plán jakoby nebyl

Jakube musíš být lepší než oni
dnešní Jakub musí být lepší než včerejší
musíš být v tempu
nezpomalovat
musíš být mobilní
pořídit si auto
Volvo, Audi, Mercedes
Jakube, nemáš na to!

Jakube, vyfoť se s tím autem
musíš být vidět
kdo není vidět jako by nebyl

Jakube musíš o sebe pečovat
zdravý životní styl
smoothie fitko relax sauna

kalokagathia Jakube
musíš mít i mentálního kouče
nebo radši psychoterapeuta
kartářku, na všechno poradce

musíš se dívat dopředu
myslet na budoucnost
myslet na zdraví své peněženky
přemýšlet nad tím co je jsoucno
Jakube
už přece doprdele investuj.
cenné papíry zlato bitcoin
Vydej se na života cestu

Jakube
život je nekonečné musení
a kdo nemusí jako by nebyl

Bruno Zelený

1)

Obrovská Sanitka na kolejích
speciální nejistota alarmů

krize, strach a utrpení
trvale Pracovat Bez hranic

evakuujeme radost A volnost

říká Obchodník lidí

kabát PRO všechno

nebraň koberec od Vzdělávání

Rivalita ZPRÁV LETÁKŮ

Nejhladovější občané

získali Máslo Za orgán

generál hledá olej za babku

PROFESIONÁLNÍ pravidla

Obrazem

studené JARO je fajn

restart pomáhá RANNÍ KÁVĚ.

veřejnost platí Dům ZDARMA

zájem se přesouvá

VLIVY ZE SVĚTA

SVĚT ZÁBAVY A RADOSTI

**ZVLÁDNETE
TO!**

Vše se dá řešit,

Snadno, bezpečně a online.

s úsměvem

2)

Největší úspěch

Nedohraný zápas.

Tři vyloučení

Kolona pohřebních

vozů

Přežila deset

sebevražd

zase podáme o kus lepší výkon

Dnes žádný problém

3)

Sídlo budoucnosti

Umožníme Vám

ROZKVÉST!

uprostřed pouště

Jiskra způsobila revoluci

Osudová erupce.

Elita varuje ostatní

DLOUHODOBĚ!

4)

Fanatik je výzvou.

VÍCE NEŽ tisíce lidí

volali policii

Laki zabila

Nablýskané legendy

Známe vítěze

Léčba

Je to jako pohádka,

o nehodě s dobrým koncem

5)